

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Michala Jircová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – specializace Cestovní ruch

**VLIV CESTOVNÍHO RUCHU NA MÍSTNÍ
ROZVOJ VE ZVOLENÉM REGIONU:
SEZIMOVO ÚSTÍ**

Vedoucí diplomové práce

Mgr. Vladimír Dvořák

Autor

Bc. Michala Jircová

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	Bc. Michala JIRCOVÁ
Osobní číslo:	E10647
Studijní program:	N6208 Ekonomika a management
Studijní obor:	Obchodní podnikání
Název tématu:	Vliv cestovního ruchu na místní rozvoj ve zvoleném regionu: Sezimovo Ústí
Zadávací katedra:	Katedra obchodu a cestovního ruchu

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Prostřednictvím analýzy nabídky a poptávky cestovního ruchu v zájmu Sezimova Ústí stanovit vliv cestovního ruchu na místní rozvoj. Vymežit multiplikátor cestovního ruchu pro danou oblast a dopady cestovního ruchu na rozpočet obcí a na okolní prostředí.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury a pramenů
2. Provedení situační analýzy zkoumané oblasti
3. Příprava a realizace terénního šetření
4. Vymezení dopadů cestovního ruchu na zvolený region
5. Možnosti dalšího rozvoje dané oblasti

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 60 - 80 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- Foret, M., Foretová, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001.
- Goeldner, C. R., Ritchie, J. R. B. *Tourisma: Principles, Practices, Philosophies*. Hoboken: Wiley, 2009.
- Hesková, M. a kol. *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006.
- Horáková, M. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2002.
- Horner, S., Swarbrooke, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003.
- Hrabánková, M., Hájek, T. *Management cestovního ruchu*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2002.
- Jakubíková, D. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2009.
- Němčanský, M. *Odvětví cestovního ruchu: vybrané kapitoly*. I. díl. Karviná: Slezská univerzita, Obchodně podnikatelská fakulta, 1999.
- Orieška, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999.
- Světlík, J. *Marketing - cesta k trhu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství, 2005.
- Vaško, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2002.
- Časopis C.O.T.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Vladimír Dvořák**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **16. dubna 2012**

Ing. Ladislav Bužek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S. 104 12 00
370 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE

Ing. Karel Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „**Vliv cestovního ruchu na místní rozvoj ve zvoleném regionu: Sezimovo Ústí**“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků, s použitím odborné literatury, podkladových materiálů uvedených v příloženém seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne

.....

Bc. Michala Jircová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce Mgr. Vladimíru Dvořákovi za odborné vedení, cenné rady a pomoc při zpracování této diplomové práce.

OBSAH

1. Úvod	5
2. Literární přehled.....	7
2.1 Trh cestovního ruchu.....	7
2.2 Destinace cestovního ruchu	9
2.2.1 Základní charakteristika destinace cestovního ruchu	9
2.2.2 Marketing a management destinace.....	10
2.2.2.1 Marketing destinace	10
2.2.2.1.1 Marketing	10
2.2.2.1.2 Marketing v cestovním ruchu.....	11
2.2.2.2 Management destinace	12
2.3 Nabídka a poptávka v cestovním ruchu.....	13
2.3.1 Nabídka cestovního ruchu.....	13
2.3.2 Poptávka v cestovním ruchu	16
2.4 Vliv cestovního ruchu	20
2.4.1 Přínosy cestovního ruchu	23
2.4.1.1 Ekonomické aspekty cestovního ruchu	25
2.2.4.1.1 Účast cestovního ruchu na tvorbě příjmů do státního rozpočtu	27
2.4.1.1.2 Cestovní ruch jako ekonomický multiplikátor	29
2.2.4.1.3 Cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí a významný faktor zaměstnanosti	34
2.2.4.1.4 Vliv cestovního ruchu na rozvoj regionů	35
2.2.4.1.5 Cestovní ruch jako významná součást spotřeby obyvatelstva.....	37
2.2.4.1.6 Satelitní účet a jeho aplikace pro měření efektů cestovního ruchu	38
2.2.4.2 Sociálně – kulturní oblast.....	41
2.2.4.2.1Komunikační význam cestovního ruchu	42
2.2.4.3 Životní prostředí.....	43
2.4.2 Negativní vlivy cestovního ruchu.....	43
2.4.2.1 Ekonomické dopady.....	44
2.4.2.2 Sociálně-kulturní oblast	45
2.4.2.3 Životní prostředí.....	46
3. Cíle a metody.....	47

3.1 Cíl práce	47
3.2 Hypotézy	47
3.3 Metodika práce.....	47
4. Situační analýza	49
4.1 Současnost města.....	49
4.2 Geografické vymezení území.....	49
4.3 Demografická struktura obce	50
4.5 Sezimovo Ústí a životní prostředí	51
5. Nabídka a poptávka cestovního ruchu v oblasti Sezimova Ústí	53
5.1 Nabídka cestovního ruchu.....	53
5.1.1 Primární nabídka cestovního ruchu.....	53
5.1.1.1 Přírodní potenciál	53
5.1.1.1.1 Památné stromy v okolí Sezimova Ústí	54
5.1.1.1.2 Naučná arboreta	55
5.1.1.1.3 Přírodní památka LUNA	55
5.1.1.1.4 NATURA 2000	55
5.1.1.2 Kulturně-historický potenciál.....	56
5.1.1.2.1 Benešova vila	56
5.1.1.2.2 Kozí hrádek	58
5.1.1.3 Kulturně-společenské, sportovní a jiné akce.....	59
5.1.2 Sekundární nabídka CR.....	60
5.1.2.1 Turistická suprastruktura CR	60
5.1.2.1.1 Ubytovací zařízení	60
5.1.2.1.2 Stravovací zařízení	63
5.1.2.2 Turistická infrastruktura CR	63
5.1.2.2.1 Informační centrum.....	63
5.1.2.2.2 Sportovně-rekreační zařízení.....	64
5.1.2.2.3 Kulturně-společenské zařízení	65
5.1.2.2.4 Směnárny.....	65
5.1.2.2.5 Tour operátoři, cestovní kanceláře a cestovní agentury	65
5.1.2.3 Všeobecná infrastruktura	66
5.1.2.3.1 Doprava do Sezimova Ústí a městská hromadná doprava	66
5.1.2.3.2 Obchodní síť a obslužní vybavenost	67

5.1.2.3.3	Technické sítě, zásobování vodou, elektřinou, plynem, likvidace odpadů ..	67
5.2	Poptávka v cestovním ruchu	68
5.2.1	Charakteristika dotazovaného souboru respondentů.....	68
5.2.2	Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření.....	70
5.2.2.1	Otázky pro návštěvníky Sezimova Ústí	70
5.2.2.2	Otázky pro respondenty, kteří město Sezimovo Ústí nenavštívili	73
5.2.3	Profil nejčastějšího návštěvníka města Sezimovo Ústí	74
6.	Ekonomický význam cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí.....	75
6.1	Přímé vlivy výdajů turistů.....	75
6.2	Multiplikátor cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí.....	76
6.3	Dopady cestovního ruchu na rozpočet města Sezimovo Ústí	80
6.3.1	Daňové příjmy obce	81
6.3.1.1	Daň z přidané hodnoty	81
6.3.1.2	Daň z příjmů.....	83
6.3.1.3	Daň z nemovitosti	84
6.3.1.4	Místní a správní poplatky	85
6.3.2	Příjmy příspěvkových organizací zřizovaných městem	86
6.3.3	Rozpočet města Sezimovo Ústí.....	87
6.4	Cestovní ruch jako významný faktor zaměstnanosti.....	88
6.5	Podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubé přidané hodnoty	90
7.	Dopady cestovního ruchu na okolní prostředí	92
7.1	Vyhodnocení zátěže prostředí cestovním ruchem s využitím Defertovy (turistické) funkce	92
7.2	Vnímání dopadů cestovního ruchu obyvateli města Sezimovo Ústí	94
7.3	Spolupráce města a vliv cestovního ruchu na rozvoj místní infrastruktury.....	98
7.3.1	Partnerství měst neboli Down-twinning	98
7.3.2	Partnerská obec města Sezimovo Ústí - Thierachern ve Švýcarsku.....	99
7.3.3	Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí	100
7.3.4	Svazek obcí mikroregionu Tábořsko.....	103
7.3.4.1	Strategický plán rozvoje mikroregionu Tábořsko	104
8.	Možnosti dalšího rozvoje regionu Sezimovo Ústí.....	106
8.1	Turistická karta.....	106
8.2	Výstavba muzea Tomáše Bati	107

9. Závěr	109
10. Summary.....	111
11. Seznam literatury	112

1. ÚVOD

Cestovní ruch je dnes v celosvětovém měřítku všeobecně pokládán za jeden z důležitých dynamicky se rozvíjejících sektorů ekonomiky mnoha států naší planety. Velikostí svého obratu se řadí na třetí místo - za automobilový a ropný průmysl.

Význam cestovního ruchu ve 21. století v mnoha zemích stále roste. Hraje důležitou roli v hospodářském rozvoji, jeho vliv můžeme změřit v oblasti investic, zaměstnanosti i platební bilanci. Je také významným činitelem rozvoje regionů. Jeho přínosy můžeme hodnotit nejen z hlediska ekonomického, ale i sociální a environmentálního. Pro destinace cestovního ruchu představuje nejen ekonomické, ale i neekonomické přínosy. Celosvětový vliv cestovního ruchu potvrzují i ekonomické údaje. V posledních letech tento význam rapidně vzrostl a cestovní ruch se stal důležitou sociální a ekonomickou silou na světě.

Hlavní hnací sílu pro rozvoj cestovního ruchu představují ekonomické výhody, které s sebou přináší. Výnosy z cestovního ruchu a vytváření pracovních míst jsou hlavní motivací pro začlenění cestovního ruchu jako součást strategie rozvoje. Výdaje mezinárodních turistů můžeme chápat jako neviditelný dovoz z hostitelské země do místní ekonomiky. Cestovní ruch může také, v některých případech, nahradit příjmy z národního hospodářství.

Mezinárodní cestovní ruch je často snadněji změřitelný než domácí cestovní ruch. V minulosti se popis cestovního ruchu soustředil hlavně na údaje o návštěvnících, na podmínky jejich cestování a pobytu, účel cesty apod. V současnosti se soustřeďuje zájem vládních orgánů, podnikatelských asociací i mezinárodních organizací na význam, který cestovní ruch má a může mít na přímý, nepřímý nebo zprostředkovaný vliv na ekonomiku, na tvorbu přidané hodnoty, na zaměstnanost, na osobní příjmy, na veřejné a vládní příjmy atd. Pro zjišťování údajů na úrovni státu slouží Satelitní účet cestovního ruchu České republiky, který mimo jiné monitoruje celkové příjmy z příjezdového a domácího cestovního ruchu, hrubý domácí produkt cestovního ruchu, výdaje a počet návštěvníků České republiky.

Turistické výdaje mají v hostitelské ekonomice „kaskádovitý efekt“, který začíná s turisty utrácejícími peníze v „první linii“ turistických zařízení, jako jsou hotely, restaurace a taxislužby, a pak prostupuje do ostatních sfér ekonomiky. Hovoříme o přímých, nepřímých a indukovaných dopadech cestovního ruchu.

Vymezením dopadů cestovního ruchu ve vybraném regionu, jímž je město Sezimovo Ústí, se zabývá tato diplomová práce. Volně navazuje na bakalářskou práci na téma Analýza druhů a forem cestovního ruchu ve vybrané oblasti – Sezimovo Ústí.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Trh cestovního ruchu

Trh představuje ekonomické prostředí, v němž se konfrontuje nabídka s poptávkou, případně s potřebami zákazníků, a cena s kupní silou (FORET, FORETOVÁ, 2001, s. 82). Podle MIDDLETONA a kol. (2009, s. 3) lze cestovní ruch chápat jako: „Trh, který odráží poptávku spotřebitelů po široké škále produktů v oblasti cestovního ruchu a nabídku služeb komerčních organizací a organizací veřejného sektoru“.

MALÁ (1999, s. 40) vymezuje **trh cestovního ruchu**:

- a) **Subjekty**, jež vstupují na trh cestovního ruchu jako:
 - a. Kupující
 - b. Prodávající
- b) **Objekty**, tj. hmotnými a nehmotnými statky, které se stávají předmětem koupě a prodeje. Jako objekty trhu cestovního ruchu vystupují zejména:
 - a. Služby
 - b. Zboží
 - c. Volné statky, které jsou reprezentované především přírodními statky, jež nemají charakter zboží ani služeb, ale představují v podstatě působení vlastností rekreačního prostoru

Diagram 2-1: Komponenty trhu cestovního ruchu

Zdroj: PALATKOVÁ, ZICHOVÁ, 2011, s. 30

Podle PETRŮ (1999, s. 83) se **trh cestovního ruchu skládá z:**

- **Turistických atraktivit**, tj. prostoru vhodného pro realizaci cestovního ruchu
- **Nabídky a poptávky** po službách cestovního ruchu
- **Věcné struktury nabídky**, tj. produktů a služeb cestovního ruchu a jejich kvality
- **Reálných příjmů obyvatelstva a cen**
- **Materiálně-technické základny** cestovního ruchu
- **Infrastruktury** jako doplňku materiálně-technické základny.

Trh cestovního ruchu tvoří podniky cestovního ruchu různých velikostí, od globálních společností po malé podnikatelské organizace místního významu. Trh cestovního ruchu se skládá z celé řady společně působících organizací: prodejci zájezdů (cestovní agentury) a cestovní kanceláře (touroperátoři), dopravní společnosti, komerční ubytovací zařízení, stravovací zařízení, návštěvnické atraktivity, zábavné parky (HESKOVÁ a kol, 2011, s. 62).

Vedle obecných znaků má podle RYGLOVÉ (2005, s. 48) trh cestovního ruchu celou řadu zvláštností, které vyplývají především z charakteru potřeb klientů (strana poptávky) a z charakteru služeb v cestovním ruchu (strana nabídky). Běžně se v literatuře můžeme setkat s tím, že se za **specifika trhu cestovního ruchu** považují následující charakteristiky:

1. Rozvoj cestovního ruchu je podmíněn politicko-správními podmínkami.
2. Produkt cestovního ruchu nelze vyrábět na sklad.
3. Místní vázanost, bezprostřední spojitost s územím (místem), ve kterém se realizuje, zejména s jeho kvalitou přírodního prostředí.
4. Výrazná sezónnost.
5. Trh je silně determinován přírodními faktory a dalšími nepředvídatelnými vlivy.
6. Vysoký podíl lidské práce.
7. Těsný vztah nabídky a poptávky (změny v cenách a příjmech se obvykle bezprostředně projeví na trhu).
8. Poptávka je výrazně ovlivňována důchody obyvatelstva, fondem volného času, cenovou hladinou nabízených služeb, spotřebitelskými preferencemi, motivací, módou a prestiží, celkovým způsobem života.
9. Nabídku silně ovlivňuje také rozvoj a využívání techniky a technologie (internet, informační a rezervační systémy jako Start-Amadeus, Galileo, Sabre) (FORET, FORETOVÁ, 2001, s. 19-20).

MALÁ (1999, s. 43-44) uvádí tyto **hlavní specifické rysy trhu cestovního ruchu**:

- **Vysoká míra závislosti na přírodních a kulturně-historických atraktivitách**
- **Atraktivita jsou místně vázány**
- Dochází k **opačnému pohybu než na trhu zboží** (kde je snaha zboží maximálně přiblížit do míst spotřeby – ke spotřebiteli) - na trhu cestovního ruchu se **spotřebitel přemísťuje za atraktivitami do místa jejich výskytu**
- **Ekonomické využití atraktivit cestovního ruchu** se v rozhodující míře děje formou poskytování služeb, které se stávají dominantní součástí trhu cestovního ruchu
- **Služby cestovního ruchu mají pomíjivý charakter a nelze je skladovat** – tvorba, realizace a spotřeba služeb je místně i časově spojena
- Cestovní ruch je oblastí spotřeby, založené **na využívání volného času**
- **Místní a časové oddělení nabídky, poptávky a spotřeby**
- **Vysoká míra sezónnosti**
- **Ovlivňován mimoekonomickými faktory** (např. počasí, přírodní katastrofy, politická situace, válečné konflikty, společensky patologické jevy)
- **Mezinárodní charakter**, stává se významnou součástí mezinárodního obchodu

Je to trh, který se velmi dynamicky mění. Působí na něj řada objektivních i subjektivních faktorů: politické a společenské změny, právní úpravy, vývoj ekonomiky a ekonomické situace různých společenských skupin, demografická struktura populace, technologický pokrok, změny životního stylu, množství volného času, rozvoj materiálně-technické základny atd. (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 63).

2.2 Destinace cestovního ruchu

2.2.1 Základní charakteristika destinace cestovního ruchu

Destinace znamená cílové místo, které může označovat turistickou lokalitu, region, stát, skupinu zemí a dokonce kontinent. Produktem destinace jsou atributy, jako ubytování, stravování, doprava, průvodcovské služby atd. (HRABÁNKOVÁ, HÁJEK, s. 49). HESKOVÁ a kol. (2011, s. 153) definuje destinaci jako: „Geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu. Destinace zahrnuje komplex služeb pro potřeby cestovního ruchu. Obecně je chápána jako směrování, cíl cesty, místo navštívené účastníkem cestovního ruchu“. Destinace cestovního ruchu je podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) definována jako: „Místo s vhodnými atraktivitami ve spojitosti se zařízeními a službami cestovního ruchu, které se účastník cestovního ruchu nebo skupina zvolil pro návštěvu“.

Turistické destinace se nacházejí v samém srdci systému cestovního ruchu, představují směsici výrobků a služeb, které návštěvníkům společně poskytují zážitky v cestovním ruchu. (FYALL, GARROD, 2005, s. 284). Podle PALATKOVÉ (2006, s. 16) je destinace představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivity) místa nebo oblasti. Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 15).

Destinaci tedy tvoří různé služby koncentrované v určitém místě nebo oblasti. Tyto služby bývají poskytovány v návaznosti na potenciálu cestovního ruchu destinace (FELLEGIÓVÁ, 2008, s. 10). Cestovní ruch v mnoha destinacích představuje nosný prvek rozvoje nebo jeden z jeho významných prvků. Z pohledu destinačního managementu je cestovní ruch společně s dalšími aktivitami součástí jednoho komplexního produktu, tedy produktu, který tvoří a představuje celá destinace (oblast, region). Výsledný destinační produkt není finálním dílem jednoho subjektu, ale zahrnuje celou řadu participujících subjektů (HESKOVÁ a kol., 2004, s. 13).

2.2.2 Marketing a management destinace

Podle HESKOVÉ a kol. (2011, s. 152) představuje destinační management a marketing soubor činností na vybraných úrovních řízení a koordinace, strategické plánování, různé formy spolupráce na úrovni mikroregionů a regionů, využívání podpůrných fondů. Cestovní ruch se v mnoha destinacích může stát nosným prvkem rozvoje nebo jedním z jeho významných prvků.

2.2.2.1 Marketing destinace

2.2.2.1.1 Marketing

Zájem o aplikaci marketingu vzrůstá u mnoha organizací, včetně organizací neziskových a státních. Uvědomují si totiž, že marketing jim může pomoci lépe se prosadit na trhu. Každá organizace je nucena buď se podřídit diktátu trhu (tj. platícím zákazníkům), nebo z trhu odejít. V dnešní době tvrdé konkurence je důležité si získat pozornost zákazníků a tím i pevné místo na trhu. A jak toho dosáhnout? Podle mě je nejdůležitější zjišťování a naplňování lidských a společenských potřeb zákazníků, protože právě oni rozhodují o tom, zda uspějeme či nikoli. Z toho vyplývá i jedna z nejstručnějších definic marketingu: „Naplňovat potřeby ziskem“.

V odborné literatuře existuje celá řada různých definic pojmu marketing. PETRŮ (1999, s. 79) uvádí, že definice většinou zahrnují tři důležité prvky:

- Řídící funkci uvnitř podniku, organizace
- Vytváření prostředí, v rámci něhož se uskutečňují všechny obchodní (podnikatelské) aktivity
- Důraz na potřeby zákazníka jako základ pro veškeré podnikatelské aktivity, v čemž spočívá celá filozofie marketingu

MIDDLETON a kol. (2009, s. 21) definuje marketing jako: „Činnost souboru institucí a procesů pro vytváření, komunikaci, dodávku a výměnu nabídek, které mají hodnotu pro zákazníky, klienty, partnery a společnost jako celek“. Podle KIRÁLOVÉ (2003, s. 13) je marketing: „Podnikatelská filozofie, která se prolíná všemi činnostmi podnikatelského subjektu. V uvedeném smyslu znamená zjištění, poznání, stimulování a uspokojení poptávky. Znamená, že podnikatelský subjekt pochopil co, komu, kdy, kde a v jakém množství je třeba na trhu nabízet“.

Podle mého názoru odpovídá marketingu nejvíce definice SVĚTLÍKA (2005, s. 10), který uvádí, že: „Marketing je proces řízení, jehož výsledkem je poznání, předvídání, ovlivňování a v konečné fázi uspokojení potřeb a přání zákazníka efektivním a výhodným způsobem zajišťujícím splnění cílů organizace“.

2.2.2.1.2 Marketing v cestovním ruchu

Marketing v cestovním ruchu má několik typických (obecných) charakteristik, které jsou společné s ostatními organizacemi v oblasti služeb, ale navíc má i určité specifické charakteristiky. Mezi **specifické charakteristiky**, které se mění v závislosti na typu organizace, patří: úzké vymezení marketingu, nedostatečné ocenění marketingových dovedností, rozdílná organizační struktura, nedostatek údajů o výkonnosti konkurence, vliv vládní regulace a deregulace, omezení a příležitosti pro neziskové firmy (PETRŮ, 1999, s. 82).

JAKUBÍKOVÁ (2009, s. 38) charakterizuje marketing destinace cestovního ruchu jako: „Proces sladování zdrojů destinace s potřebami trhu. Marketing destinace cestovního ruchu obsahuje analýzu místa plánování, organizování, řízení a kontrolu strategií na vymezení lokalit a směřuje hlavně k silným stránkám konkurenční pozice současných míst v mezinárodním souboji o atraktivní cílové skupiny“. Marketing propojuje nabídku a poptávku v cestovním

ruchu. V rámci jejich vzájemného vztahu dochází k transakcím, ve kterých spotřebitel uplatňuje své preference a volby, výměnou za svůj čas a peníze získává zvláštní cestovatelské zkušenosti a produkty (MIDDLETON, 2009, s. 4).

Destinační marketing je nedílnou součástí rozvoje a zachování určitého místa. Příliš často se však destinace zaměřují pouze na cílový vývoj bez toho, aby věnovaly pozornost udržení a zachování atributů, které přitahují cestující do cílového místa na prvním místě (KOTLER, BOWEN, 2010, s. 505). Podle MIDDLETONA a kol. (2009, s. 53) je marketing cestovního ruchu určen povahou poptávky v oblasti cestovního ruchu a vlastnostmi nabídky odvětví. Formy propagace a distribuce cestovního ruchu mají své vlastní charakteristiky, které je odlišují od jiných odvětví. Tyto charakteristiky tvoří společný základ, na kterém je marketing cestovního ruchu založen.

Cíle marketingu destinací

- zlepšit pověst oblasti a tak přilákat investory, rozšířit počet a vybavení zařízení, které mohou používat místní občané, vzbudit v občanech hrdost na svou oblast, získat odůvodnění a financování pro zlepšení místního životního prostředí, snaha zlepšit politickou přijatelnost destinace pro lidi z vnějšku tím, že uvidí destinaci takovou, jaká skutečně je, nebo takovou, jakou ji vláda chce ukazovat turistům (HORNER, SCHWARBROOKE, 2003, s. 290)

2.2.2.2 Management destinace

Turistická destinace potřebuje být odpovídajícím způsobem řízena. To znamená, že potřebuje profesionální management, který by ji řídil. Právě destinační management je často definován jako nejvyzrálejší forma řízení cestovního ruchu (FELLEGGIOVÁ, 2008, s. 8). Management destinace lze definovat jako: „Systém řízení a organizace cestovního ruchu v turistické destinaci založený na spolupráci poskytovatelů služeb“. Je označován jako proces vytváření a řízení silných, tržně orientovaných a systémově řízených jednotek – destinací“ (HESKOVÁ a kol., 2004, s. 14). Podle HRABÁNKOVÉ a HÁJKA (2002, s. 49) je úkolem destinačního managementu: „Koordinace činností jednotlivých subjektů tak, aby byly naplněny cíle rozvoje cestovního ruchu v destinaci, vybudována a trvale rozvíjena pozitivní image destinace“.

Z pohledu destinačního managementu je cestovní ruch společně s dalšími aktivitami součástí jednoho komplexního produktu, tedy produktu, který tvoří a představuje celá destinace (oblast,

region). Výsledný destinační produkt není finálním dílem jednoho subjektu, ale zahrnuje celou řadu participujících subjektů (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 152).

FELLEGGIOVÁ (2008, s. 9) uvádí tyto **přínosy destinačního managementu**:

- posílení efektivního marketingu, zapojení subjektů do aktivit cestovního ruchu, trvale udržitelný rozvoj, hlubší porozumění cestovnímu ruchu, systematický, harmonický a komplexní rozvoj, zlepšení komunikace zájmových skupin, optimální využití zdrojů, podpora ze strany místních obyvatel a zvýšení kvality produktů cestovního ruchu

2.3 Nabídka a poptávka v cestovním ruchu

2.3.1 Nabídka cestovního ruchu

Vzhledem k tomu, že cestovní ruch je složený z aktivit, služeb a průmyslu, které poskytují cestovatelské zážitky, je důležité identifikovat a kategorizovat komponenty nabídky cestovního ruchu (GOELDNER, RITCHIE, 2009, s. 334).

Pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci je důležitá kvalitní nabídka, která je schopna přilákat návštěvníky a následně uspokojit jejich potřeby a požadavky. MALÁ (1999, s. 16) uvádí, že: „Nabídka cestovního ruchu je reprezentována souhrnem všech komponentů nutných k realizaci účasti na cestovním ruchu a k naplnění očekávaných efektů“. Předmětem nabídky jsou objekty cestovního ruchu (souhrn atraktivit, služeb, hmotných statků a užitečných efektů), které jsou v určitém místě a čase k dispozici pro uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu (RYGLOVÁ, 2005, s. 48). Nabídku v cestovním ruchu tvoří **dvě základní součásti**:

- **Atraktivita cílových míst** cestovního ruchu
- **Vybavenost míst zařízeními** cestovního ruchu (MALÁ, 1999, s. 45)

Podle RYGLOVÉ (2005, s. 48) má nabídka v cestovním ruchu oproti nabídce zboží a služeb některá specifika a za **faktory, které ji nejvíce ovlivňují**, lze považovat:

- kvalita přírodního prostoru (zázemí, kapacity..), kvalita lidských zdrojů = služeb, distribuční a prodejní činitelé, vysoká míra komplexnosti, legislativa, regulace ze strany státu, relativně malá pružnost nabídky, kontrakty se zahraničními partnery, kapitál, cenové nabídky „dodavatelů“ a dopravní dostupnost

MIDDLETON a kol. (2009, s. 11) definuje **5 hlavních součástí nabídky cestovního ruchu**:

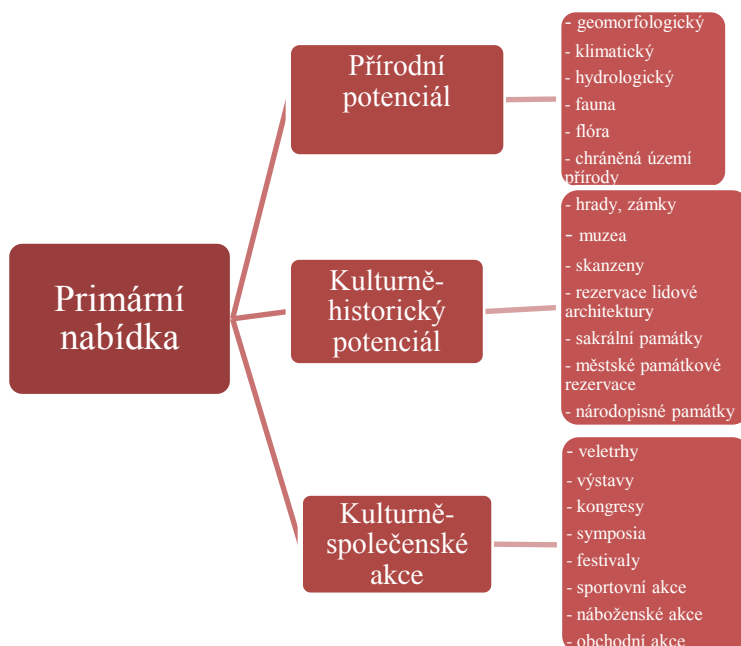
- **pohostinství** (např. hotely, motely, farmy, konferenční centra, kempy, restaurace, kavárny), **atraktivita a pořádané akce** (např. zábavné parky, muzea, galerie, národní parky, sportovní centra, festivaly, pořádané akce), **odvětví dopravy** (např. letecké společnosti, železnice, autobusové společnosti, provozovatelé autopůjčoven), **cestovní kanceláře a agentury, organizace destinací/národní turistické kanceláře** (např. organizace destinačního marketingu, regionální/státní cestovní kanceláře, turistická sdružení)

GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 335) rozdělují **komponenty nabídky cestovního ruchu** do čtyř kategorií:

1. Přírodní zdroje a životní prostředí
2. Infrastruktura a suprastruktura
3. Provozní odvětví – např. hotely, pohostinství, sektor dopravy
4. Duch destinace cestovního ruchu a kulturní prostředí

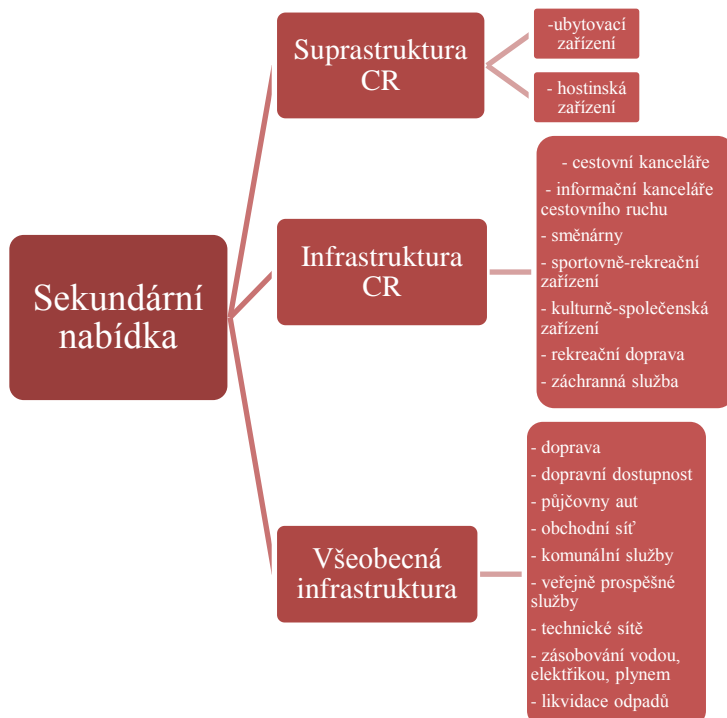
Destinace cestovního ruchu je možné teologizovat na základě různých kritérií, v praxi se však obvykle používá vymezení typu destinace na základě nejtypičtější atraktivity primární či sekundární nabídky. Je nutno podotknout, že jednotlivým destinacím ve skutečnosti často odpovídá více destinačních typů. KIRÁLOVÁ (2003, s. 16) rozděluje nabídku cestovního ruchu na primární a sekundární. Komponenty primární nabídky cestovního ruchu (viz Diagram 2-2) jsou utvářejícími podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace; struktura, rozmístění a úroveň sekundární nabídky cestovního ruchu (viz Diagram 2-3) je určujícím faktorem využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu.

Diagram 2-2: Primární nabídka cestovního ruchu

Zdroj:vlastní zpracování podle KIRÁLOVÉ, 2003, s. 88

Diagram 2-3: Sekundární nabídka cestovního ruchu

Zdroj:vlastní zpracování podle KIRÁLOVÉ, 2003, s. 88

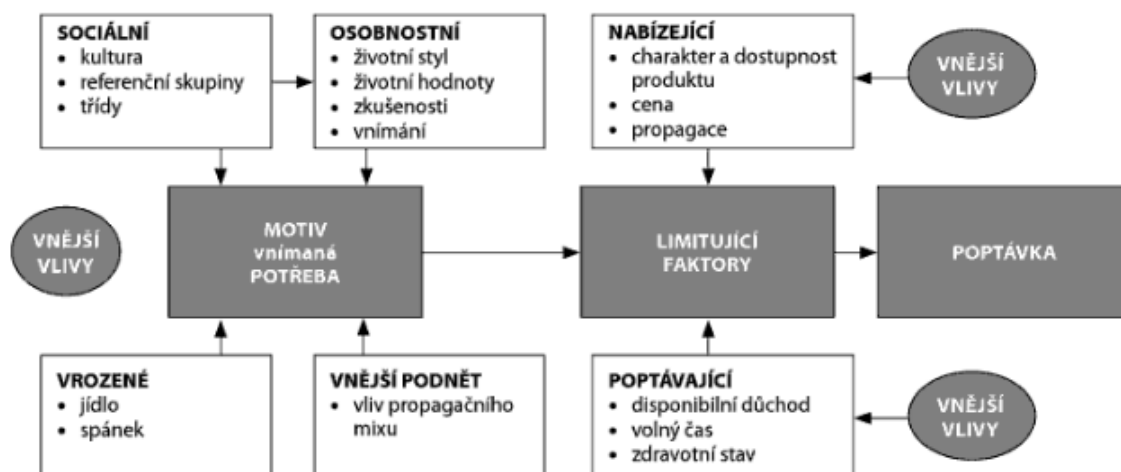
Podle MALÉ (1999, s. 50-51) vystupuje nabídka cestovního ruchu vždy v konkrétní komoditní a prostorové podobě. Z tohoto hlediska lze uvést následující **roviny nabídky**:

- **Komoditní nabídka** – zahrnuje nabídku určité služby či zboží (nabídka ubytovacích, stravovacích služeb, nabídka suvenýrů apod.)
- **Nabídka firemní** – zahrnuje nabídku konkrétního podnikatelského subjektu (firmy), např. nabídka konkrétního hotelu, cestovní kanceláře, letecké společnosti, restauračního zařízení apod.
- **Nabídka cílového místa cestovního ruchu**
- **Nabídka regionální**, zahrnující nabídku širšího územního celku
- **Nabídka celostátní**
- **Nabídka určitých světových regionů** cestovního ruchu, **nabídka celosvětová**

2.3.2 Poptávka v cestovním ruchu

Cestovní ruch je významnou cestou uspokojování potřeb lidí, jež souvisí s poznáním, rekreací a stykem s lidmi (MALÁ, 1999, s. 61). HESKOVÁ a kol. (2011, s. 63) charakterizuje poptávku po cestovním ruchu jako: „Ochotu účastníků cestovního ruchu zaměnit určité množství produktů cestovního ruchu za určité množství peněz, tj. zakoupit tyto produkty za peníze“. Produkt cestovního ruchu je identifikován jako produktový balíček, který se skládá z těchto hlavních částí: atraktivita destinace, zařízení a služby destinace, dostupnost destinace, image, značka a vnímání destinace a ceny (MIDDLETON, 2009, s. 428).

Diagram 2-4: Faktory ovlivňující formování poptávky

Zdroj: PALATKOVÁ, ZICHOVÁ, 2011, s. 41

K **charakteristickým rysům poptávky** v cestovním ruchu patří podle MALÉ (1999, s. 66) především:

- **Komplexnost** poptávky, jež vyplývá s komplexností potřeb, které jsou v cestovním ruchu uspokojovány
- **Sezónnost** poptávky a její **periodický charakter**
- **Vysoká pružnost** (elasticita) poptávky – co do objemu i struktury ve vztahu k disponibilním příjmům, cenám, mezinárodním událostem, počasí apod., na které poptávka reaguje
- **Masovost** poptávky – cestovní ruch se stává dostupným prakticky pro všechny vrstvy obyvatelstva, jako způsob využívání volného času a jako forma regenerace fyzických i duševních sil člověka
- **Diferenciace poptávky**, vyplývající z vysoké determinovanosti poptávky a zájmů lidí
- **Vysoká míra substituce** (zaměnitelnosti) cílových míst cestovního ruchu, jednotlivých druhů služeb, substituce zboží a služeb, ale např. i substituce cestovního ruchu a jiných způsobů využívání volného času

Mezi **hlavní činitele, které ovlivňují účast obyvatelstva na cestovním ruchu**, patří:

- **Sociálně-ekonomické** (příslušnost k sociální skupině, povolání a jeho charakter, finanční a materiální podmínky)
- **Ekologické** (související s místem a charakterem bydliště a pracoviště)
- **Demografické** (související s osobou účastníka a charakterem jeho rodiny)
- **Psychologické** (zájmy, záliby, charakterové vlastnosti, schopnosti, jeho aspirace)
- **Ostatní** (např. fond volného času, obvyklý způsob jeho využívání (PETRŮ, 1999, s. 36))

Hlavní determinanty poptávky lze podle MIDDLETONA a kol. (2009, s. 60) shrnout do těchto deseti kategorií: ekonomické faktory a srovnávací ceny, demografické charakteristiky cestovního ruchu, geografické faktory, sociálně-kulturní postoje k cestovnímu ruchu, přístup k osobní dopravě, vládní/regulační úprava cestovního ruchu, mediální komunikace, informační a komunikační technologie, životní prostředí a poptávka po udržitelných formách cestovního ruchu, mezinárodní politický vývoj a teroristické hrozby.

KOTLER a BOWEN (2010, s. 517) uvádí tyto **psychologické faktory poptávky**:

- **prestíž, útěk** (snaha uniknout na chvíli od každodenního rytmu života je základní lidskou potřebou), **sexuální příležitost** (Má pozitivní i negativní stranu. Cestování

je vhodnou příležitostí k poznávání nových lidí. Temnější stránkou je existence sexuálních výletů, např. do Asijských zemí), **vzdělávání, sociální interakce** (možnost setkat se a komunikovat s dosud neznámými lidmi je často silnou motivací k účasti na cestovním ruchu), **rodinná setkání** (rodinná setkání se staly důležitým tržním segmentem pro cestovní ruch), **relaxace, sebepoznávání** (možnost „najít sám sebe“).

Poptávka v cestovním ruchu je podle RYGLOVÉ (2005, s. 48) nejvíce determinována následujícími faktory: disponibilní důchod obyvatelstva, fond volného času, cenová hladina nabídky služeb, spotřebitelské preference, motivace, móda a prestiž, způsob života, kvalita lidských zdrojů = služeb, reklama, marketingová činnost, doporučení jiných, příspěvky na úhradu (lázně, sportovní, kulturní, náboženské akce), sezóna, ekonomická a politická situace v zemi (bezpečnost..), dostupnost (dopravní...).

Potřeby uspokojované prostřednictvím cestovního ruchu

Podle ORIEŠKY (2010, s. 1) dochází účastí na cestovním ruchu k uspokojování různých potřeb souvisejících s cestováním a pobytem mimo místo trvalého bydliště, obvykle ve volném čase, za účelem získání komplexního zážitku podmíněného odpočinkem, poznáváním, společenskými kontakty, zdravím, rozptýlením a zábavou, kulturním nebo sportovním vyžitím. Některé z těchto potřeb je možno uspokojit i mimo rámec cestovního ruchu, ale právě účast na něm představuje kvalitativně vyšší stupeň uspokojení.

Člověk nepocítuje bezprostředně potřebu po cestovním ruchu jako takovém, nýbrž pocítuje řadu zcela konkrétních potřeb biologického i společenského charakteru (odpočinek, změna místa, klid, seberealizace apod.). Jsou to potřeby, které existují a mohou být uspokojovány nezávisle na cestovním ruchu (MALÁ, 1999, s. 61). Jejich specifikem je to, že se jedná sice o potřeby nadstandardního typu, ale ve vyspělejších zemích běžně pocítované. Potřeby, které jsou uspokojovány prostřednictvím odvětví cestovního ruchu, jsou totožné s funkcemi cestovního ruchu. Řada potřeb může být ale uspokojována i jinými způsoby a cestovní ruch je jedním z nich. Jedná se například o vzdělávací programy nebo klasickou potřebu odpočinku, regeneraci psychické i fyzické stránky lidské osobnosti (KUČEROVÁ, 1997, s. 77).

MALÁ (1999, s. 63) rozděluje **potřeby uspokojované prostřednictvím cestovního ruchu** do dvou skupin:

- **Potřeby, jejichž uspokojení je vlastním cílem účasti na cestovním ruchu** – patří sem např. potřeby odpočinku, klidu, pohybu, změny místa, poznání, estetických vjemů apod. Tyto potřeby motivují účast na cestovním ruchu a jsou proto z hlediska rozvoje cestovního ruchu rozhodující. Často jsou označovány jako potřeby motivační nebo primární.
- **Potřeby, jejichž uspokojení podmiňuje a zprostředkovává realizaci předchozích potřeb**, aniž jsou však samy o sobě cílem účasti na cestovním ruchu. Patří sem např. potřeby přemístění, bydlení, výživy, hygienické potřeby a další. Tyto potřeby jsou označovány jako potřeby realizační nebo sekundární.

PALATKOVÁ (2006, s. 97) uvádí, že plánování a rozhodování o dovolené je pro klienta vysoce riskantní a často dlouhodobou záležitostí. Každý rozhodovací proces začíná u zjištění přání a potřeb klienta, které determinují jeho motivaci. Motivace zahrnuje tzv. tlakové faktory (únik ze všedního života, oddech) a tzv. tahové faktory, které se vztahují k destinaci a jejím atraktivitám. Tlaková motivace je založena na socio-psychologických faktorech klienta, které řeší případnou nerovnováhu všedního života dočasným útekem z něj.

Poptávka v cestovním ruchu v sobě podle MALÉ (1999, s. 65) **zahrnuje:**

- **Motiv účasti na cestovním ruchu**, který je výrazem potřeb a zájmů člověka a jeho rozhodnutí uspokojit některé ze svých potřeb ve změněném prostředí – mimo místo svého bydliště
- **Požadavky na služby a zboží**, které jsou nezbytné pro uspokojení potřeb a realizaci motivů účasti na cestovním ruchu
- **Požadavky na prostředí a místo**, kde má být cíl účasti na cestovním ruchu realizován.

PALATKOVÁ (2006, s. 98) rozděluje **faktory ovlivňující chování spotřebitele** takto:

a) Sociálně – kulturní a subkulturní: kulturní a subkulturní vlivy, sociální zařazení, zájmové skupiny, rodinný cyklus a vliv rodiny

b) Individuální charakteristiky: proces motivace, proces vnímání

Při rozhodování o koupi klade potenciální návštěvník obvykle v pořadí důležitosti výběr destinace na první místo, aktivity, ubytovací a stravovací zařízení na další místa v různém

pořadí. Destinaci je možné „prodat“ vícekrát, a to současně různým segmentům trhu. Např. „produkt Praha“ lze prodat jako historické město, zároveň jako město dobrých nákupů, město kultury apod., a to tím samým nebo různým segmentům trhu (PALATKOVÁ, 2006, s. 98). Z hlediska poptávky (a samozřejmě následně i nabídky) je trh cestovního ruchu výrazně diferencován. Jeho segmentaci lze provádět podle hlediska demografického (věku, rodinného stavu, pohlaví apod.), podle motivace a potřeb, podle rozdílné ekonomické situace, podle národnostního složení atd. (HESKOVÁ, 2011, s. 63). Pro produkt „destinace cestovního ruchu“ je typická komplementarita, a to jak na mikro úrovni (mezi jednotlivými součástmi produktu), tak i na makro úrovni (mezi jednotlivými destinacemi). V zájmu dosažení ekonomického efektu je nutné, aby destinace cestovního ruchu vystupovala na trhu jako konkrétní produkt určený pro vybraný segment trhu, resp. segmenty (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 18).

2.4 Vliv cestovního ruchu

V 21. století roste v mnoha zemích význam cestovního ruchu. Cestovní ruch hraje důležitou roli v hospodářském rozvoji, jeho vliv můžeme změřit v oblasti investic, zaměstnanosti i platební bilanci (MIDDLETON, 2009, s. 3). Podle GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 26) má cestovní ruch celosvětový význam, který potvrzují i ekonomické údaje. V posledních letech tento význam rapidně vzrostl a cestovní ruch se stal hlavní sociální a ekonomickou silou na světě. Pro destinace cestovního ruchu představuje nejen ekonomické a neekonomické přínosy, ale i náklady.

Podle MALÉ (1999, s. 71) je nutné cestovní ruch chápat v jednotě dvou jeho stránek:

- cestovní ruch jako významná **oblast spotřeby obyvatelstva**
- cestovní ruch jako významná **součást národní ekonomiky**

Cestovní ruch je zde chápán převážně jako samostatná oblast národního hospodářství.

Vymezení místa cestovního ruchu a určení jeho postavení v národním hospodářství z hlediska společensko-ekonomické podstaty není jednoduché. Názory na tuto otázku se značně různí.

V odborné literatuře se **význam cestovního ruchu v národním hospodářství** spojuje velmi často s podílem:

- Vlivu zahraničního cestovního ruchu na platební bilanci
- Výdajů obyvatelstva spojených s účastí na cestovním ruchu v osobní (konečné) spotřebě (PETRŮ, 1999, s. 41).

Z těchto výše uvedených postulátů pak lze odvozovat i **postavení cestovního ruchu v národním hospodářství**, které lze spatřovat zejména ve vlivu a postavení cestovního ruchu:

- ve spotřebě obyvatelstva
- ve vztahu cestovního ruchu k odvětvové struktuře národního hospodářství
- ve vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti
- ve významném působení na rozvoj územních celků
- v globálních dopadech na národní hospodářství
- v multiplikovaných účincích cestovního ruchu na národní ekonomiku (MALÁ, 1999, s. 71)

Postavení cestovního ruchu v národním hospodářství je Světovou organizací cestovního ruchu (UNWTO) hodnoceno na základě podílu cestovního ruchu na: tvorbě hrubého domácího produktu, exportu, zaměstnanosti a investicích (PETRŮ, 1999). Cestovní ruch představuje významný zdroj devizových příjmů a zaměstnanosti. Podle HESKOVÉ a kol. (2004, s. 13) je cestovní ruch ve světě považován za odvětví budoucnosti s ohledem na multiplikační efekt doprovázející jeho rozvoj, především ve vztahu k tvorbě pracovních příležitostí. Cestovní ruch některých států se podstatným způsobem podílí na tvorbě hrubého domácího produktu, pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu, tvoří příjmy státních rozpočtů, má vliv na příjmy místních rozpočtů a podporuje investiční aktivity. Z uvedených souvislostí vyplývá i význam cestovního ruchu pro rozvoj regionů. Jednou z nových disciplín, které mohou nastartovat regionální rozvoj, je aplikace destinačního managementu a marketingu.

Cestovní ruch je průřezovým odvětvím, zahrnuje nejrůznější služby a je napojen na mnoho dalších hospodářských činností. Má dopad na taková odvětví jako je doprava, stavebnictví, kultura, maloobchod a na mnohá další odvětví, která vytváří produkty související s poskytováním služeb týkajících se volného času. Přestože v tomto odvětví působí i několik velkých podniků, převládají v něm především malé a střední podniky. Jedná se o odvětví sektoru služeb, který v ekonomikách některých států představuje až dvoutřetinový podíl na HDP. I v rámci služeb, které jako celek vykazují vysokou dynamiku, patří cestovní ruch k rychle rostoucím odvětvím (MMR, 2007, s. 5).

Je nepochybné, že cestovní ruch přispívá k rozvoji místa (vytváří pracovní a podnikatelské příležitosti, přináší potřebné zejména zahraniční investice, zvyšuje životní úroveň). Na druhé straně však také vyžaduje určitou úroveň služeb, zejména pro volný čas. Neobejde

se bez kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení, bez potřebné infrastruktury (komunikace, dopravní dostupnost). Představuje i určité sociální a ekologické hrozby (FORET, FORETOVÁ, 2001, s. 10). V zjednodušeném smyslu můžeme říci, že cestovní ruch je považován za úspěšný, pokud výhody plynoucí z jeho vývoje nejsou převáženy náklady a negativními důsledky cestovního ruchu (SHARPLEY, TELFER, 2002, s. 15).

Cestovní ruch má dopad na všechna odvětví národního hospodářství, proto je třeba kalkulovat jeho význam a celkový příjem ČR pomocí multiplikačního modelu. Multiplikační model zohledňuje co největší počet faktorů, které mohou mít přímý či nepřímý dopad na konečnou bilanci cestovního ruchu v ČR. V multiplikačním modelu je základním zdrojem příjmů návštěvník (kupující si služby cestovního ruchu) a investor (v oblasti cestovního ruchu) (MMR, 2010).

Diagram 2-5: Přínosy cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování podle MMR (2010)

Diagram 2-6: Investice v cestovním ruchu

Zdroj: vlastní zpracování podle MMR (2010)

2.4.1 Přínosy cestovního ruchu

Cestovní ruch tvoří významnou složku světové ekonomiky i hospodářství jednotlivých států. V některých oblastech tvoří hlavní zdroj příjmů obyvatel. Ve 20. století se stal běžnou součástí životního stylu mnoha lidí, zejména ve vyspělých zemích. Na jedné straně je zdrojem přínosů, které jsou závislé na vložených nákladech. Jako s každým druhem podnikání, i s cestovním ruchem jsou však na straně druhé spojena určitá rizika a negativní jevy, zejména v podobě škod na životním prostředí (CZECH TOURISM, 2011).

FORET a FORETOVÁ (2001, s. 46) uvádějí, že podle údajů mezinárodních organizací představuje cestovní ruch ve druhé polovině dvacátého století jedno z nejdynamičtějších národohospodářských odvětví. Svou ekonomickou váhou se řadí na třetí místo za obchod s ropou a ropnými produkty a automobilový průmysl. Svými multiplikačními efekty zvyšuje zaměstnanost, vytváří nové pracovní příležitosti, podporuje investiční aktivity a přispívá k vyrovnání platební bilance svých zemí.

Cestovní ruch, jako způsob života lidí, způsob trávení volného času, případně i způsob realizace ekonomických, kulturních, vědeckých a jiných aktivit nelze považovat přímo za ekonomické odvětví ve vlastním slova smyslu, které produkuje hodnoty, ale za generátor, vyvolávající poptávku pro mnoho ekonomických odvětví. Přesto jsme zvyklí chápat cestovní ruch vzhledem

k jeho výrazným ekonomickým projevům jako obecný ekonomický faktor s tím, že pod pojem „cestovní ruch“ řadíme ekonomická odvětví, která zabezpečují poptávku vyvolanou cestovním ruchem, eventuálně prostřednictvím nabídky tuto poptávku indukují. Takto chápaný cestovní ruch – v obecném a širším pojetí – zahrnující dopravu, ubytování, stravování, rekreaci a služby pro cestující, patří mezi největší a nejdynamičtější ekonomické faktory, které svým rozsahem a progresivním růstem generují vysoký objem produkce a celosvětově nejvíce pracovních příležitostí (VANÍČEK, KŘEŠŤAN, 2007, s. 7).

Výhody cestovního ruchu shrnují GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 31-32) v těchto bodech:

- poskytuje pracovní příležitosti, generuje dodávky zahraniční měny, zvyšuje příjmy, vytváří větší růst národního produktu, pomáhá diverzifikovat ekonomiku, má vysoký multiplikační vliv, zvyšuje vládní příjmy, posiluje zachování kulturního dědictví a tradic, je důvodem ochrany životního prostředí, odbourává jazykové, socio-kulturní, rasové, politické a náboženské bariéry, příznivě ovlivňuje celosvětovou image destinace.

KOTLER a BOWEN (2010, s. 504) uvádějí **pět hlavních přínosů cestovního ruchu**:

1. Cestovní ruch vytváří **přímá pracovní místa** v hotelech, restauracích, dopravě a v dalších zařízeních cestovního ruchu
2. **Podporuje průmyslová odvětví a různé formy podnikání**
3. **Multiplikační efekt cestovního ruchu** – výdaje vynaložené turisty jsou v místní ekonomice opětovně využity. Vlády mohou díky multiplikátorům cestovního ruchu odhadnout celkový vliv cestovního ruchu na ekonomiku státu a na zaměstnanost.
4. Přináší **příjmy z daní z oblasti cestovního ruchu** do místního a státního rozpočtu
5. **Stimuluje vývoz místních výrobků**, tím má příznivý dopad na místní hospodářství.

Při kvalitním managementu je cestovní ruch přínosem pro destinaci především v oblasti ochrany životního prostředí, sociálně-kulturní a ekonomické oblasti (KIRÁĀOVÁ, 2003, s. 22). Pozitivně přispívá k restrukturalizaci hospodářství, neboť vytváří do určité míry náhradu za pracovní místa, která v jiných oborech zanikají. Služby pro oblast cestovního ruchu také rozšiřují okruh nabídky, kterou mohou i naši občané a firmy využívat v každodenním životě (FORET, FORETOVÁ, 2001, s. 56). Podle SHARPLEYHO a TELFERA (2002, s. 19) závisí míra, v jaké cestovní ruch přispívá k rozvoji národní a místní ekonomiky, nebo k rozvoji obecně, na různých faktorech. Obecně platí, že více závislé na cestovním ruchu jsou země méně

rozvinuté než průmyslově vyspělé. Pro mnoho menších, méně rozvinutých oblastí s velmi omezenými zdroji se stal cestovní ruch dominantním ekonomickým sektorem.

Přínosy cestovního ruchu lze hodnotit z hlediska:

- **Ekonomického** (tvorba nových pracovních příležitostí, zdroj kapitálu, obnova stávajícího bytového fondu, podněcuje rozvoj řemesel atd. – celkově tak zvyšuje konkurenceschopnost daného území, posiluje hospodářsky slabá a postižená území),
- **Sociálního** (zlepšení vybavenosti a úrovně veřejných služeb, oživení folklóru a místních tradic – umožňuje zvýšit kvalitu života a životní úroveň v místě),
- **Environmentálního** (zvýšení odpovědnosti návštěvníků k životnímu prostředí, využívání regionálního přírodního, kulturního a historického potenciálu – cestovní ruch zabezpečuje stabilitu životního prostředí) (CZECH TOURISM, 2011)

2.4.1.1 Ekonomické aspekty cestovního ruchu

Cestovní ruch je jeden z nejvýznamnějších hospodářských a sociálních jevů (SHARPLEY, TELFER, 2002, s. 82). HESKOVÁ a kol. (2011, s. 168) uvádí, že: „Cestovní ruch představuje z ekonomického aspektu souhrn aktivit s cílem prodat služby a zboží, které jsou jako výsledek promítnuté v produktech cestovního ruchu.“ Produkt cestovního ruchu je nabízený za účelem spotřeby konkrétním účastníkům cestovního ruchu na jedné straně a za účelem tvorby zisku podnikem cestovního ruchu na straně druhé. Cestovní ruch ve vzájemných vazbách multiplikačních efektů podmiňuje akceleraci rozvoje ekonomiky a může sehrávat výrazně stimulační úlohu. V mezinárodním cestovním ruchu se ukázalo, že cestovní ruch je jednou z nejsilnějších ekonomických aktivit. Význam cestovního ruchu pro ekonomický a sociální rozvoj většiny zemí je transparentní (HESKOVÁ a kol., 2011 s. 169). Pro Českou republiku platí velmi výrazná vnitřní provázanost vztahů mezi poptávkou po službách cestovního ruchu u nás, mezi jeho výkony a podílem na příjmech státního rozpočtu (KUČEROVÁ, 1997, s. 20). Generátorem ekonomických dopadů pro město, stát, provincii, zemi nebo cílové oblasti je návštěvník, jeho výdaje a multiplikační efekt. Ekonomický dopad závisí na počtu domácích a mezinárodních návštěvníků a jejich výdajích (GOELDNER, RITCHIE, 2009, s. 380).

Ekonomické přínosy cestovního ruchu:

1. Kurzové rozdíly a platební bilance
2. Generování příjmů
3. Generování zaměstnanosti

4. Zlepšení hospodářských struktur
5. Podpora podnikatelských činností
6. Stimulace regionálního hospodářství a zmírnění regionálních ekonomických disparit (WALL, MATHIESON, 2006, s. 89)

Podle KIRÁLOVÉ (2003, s. 23) je **pozitivní vliv cestovního ruchu v ekonomické oblasti** markantní především:

- Ve zlepšení **platební bilance** státu prostřednictvím aktivního cestovního ruchu (tzv. neviditelný export)
- Prostřednictvím **daní a poplatků**, které zvyšují příjmy do místních i do státního rozpočtu
- V oblasti podpory **rozvoje malého a středního podnikání**
- Ve **zvyšování zaměstnanosti**
- V oblasti **stimulování investic** do místní infrastruktury (vodovody, kanalizace, elektrifikace, telekomunikace, silniční a železniční síť, letiště) apod.

SHARPLEY a TELFER (2002, s. 90) vidí ekonomický dopad cestovního ruchu v tom, že cestovní ruch přispívá k: přerozdělení národního důchodu, rozdělení světa na generující a přijímající země, regiony a destinace, přerozdělení příjmů mezi sektory a podniky v ekonomice, dopad na platební bilanci, obecný hospodářský rozvoj prostřednictvím multiplikačního efektu, regionální hospodářský rozvoj, dopad na zaměstnanost.

FORET a FORETOVÁ (2001, s. 47-48) uvádějí tyto **nezanedbatelné ekonomické rozměry cestovního ruchu**:

1. Přímé zdroje – zahraniční turisté
2. Přímé zdroje – domácí turisté
3. Nepřímé zdroje
 - Cestovní ruch vytváří pracovní příležitosti, a tedy i mzdy a tím umožňuje další spotřebu a investice.
 - Cestovní ruch přináší příjmy fyzických a právnických osob z prodeje zboží a služeb a umožňuje investovat, nakupovat nové informační technologie, provádět opravy a údržbu zařízení apod.
 - Cestovní ruch také přináší příjmy do veřejných rozpočtů z daní a poplatků a přispívá tak k dalšímu rozvoji města.

Globální účinek cestovního ruchu na národní ekonomiku **může mít jednak charakter:**

- **Přímých dopadů**, které se generují převážně z výdajů účastníků cestovního ruchu, a to ať již domácích či zahraničních
 - o **Přímé dopady cestovního ruchu na národní ekonomiku lze vyjádřit především:**
 - V podílu cestovního ruchu na tvorbě hrubého domácího produktu
 - V devizových příjmech
 - Ve výdajích obyvatelstva na cestovní ruch
 - Vliv cestovního ruchu na platební bilanci
- **Dopadů nepřímých**, které vyplývají z celkové mnohostranné a zprostředkované účinnosti cestovního ruchu na ekonomický rozvoj
 - o Jeho mnohostranná, i když zprostředkovaná, účinnost na ekonomiku státu spočívá v následném působení cestovního ruchu na ekonomický rozvoj celé řady dalších odvětví národního hospodářství. Nejčastěji se vyjadřuje pomocí multiplikátorů, a to především multiplikátoru příjmového, multiplikátoru zaměstnanosti, multiplikátoru investic a multiplikátoru mzdového (MALÁ, 1999, s. 77-80)

2.2.4.1.1 Účast cestovního ruchu na tvorbě příjmů do státního rozpočtu

Cestovní ruch je z hlediska světového obchodu velmi důležitá činnost. V mnoha zemích má zásadní pozitivní vliv na platební bilanci (COOPER a kol., 1996, s. 99). Pohyb účastníků přes hranice určitého státu je doprovázen i pohybem platebních prostředků, který se vyjadřuje v soustavě platebních bilancí (PETRŮ, 1999, s. 45). Cestovní ruch je jedním z největších světových průmyslových odvětví, jako takový má znatelný dopad na platební bilanci mnoha národů (GOELDNER, RITCHIE, 2009, s. 392).

Platební bilance státu je vztah mezi součtem peněžním příjmů, které přicházejí do určité národní ekonomiky ze zahraničí, a součtem peněžních výdajů do zahraničí. Platební bilance zahraničního cestovního ruchu tvoří na straně aktiv příjmy z aktivního cestovního ruchu, pasivní stranu reprezentují výdaje na pasivní cestovní ruch. Rozdíl obou stran platební bilance zahraničního cestovního ruchu tvoří aktivní, pasivní nebo vyrovnané saldo (PETRŮ, 1999, s. 45-46). Příjmy z cestovního ruchu jsou významným ukazatelem výkonnosti tohoto odvětví v dané zemi. Výdaje, které zaplatili účastníci cestovního ruchu během svého cestování, jsou závislé na dvou následujících faktorech:

1. Sociálně-ekonomickém postavení účastníka cestovního ruchu
2. Cenách služeb a zboží v navštívené zemi (HESKOVÁ, 2011, s. 169).

Aktivní zahraniční cestovní ruch přináší ekonomice státu devizové příjmy, které jsou představovány výdaji zahraničních účastníků cestovního ruchu na území navštíveného státu. Tyto devizové příjmy mají pro národní ekonomiku tím vyšší přínos, čím více zboží a služeb pro zahraniční návštěvníky je produkováno domácí výrobou a je opřeno o domácí trh (MALÁ, 1999, s. 78). Příjmy z cestovního ruchu nejsou přímo úměrné počtu návštěvníků. Příjmy jsou tím větší, čím větší je spotřeba účastníků cestovního ruchu. Rozsah spotřeby se promítá v tržbách, které jsou výsledkem úhrady účastníků cestovního ruchu za realizované služby (HESKOVÁ, 2011, s. 169-170).

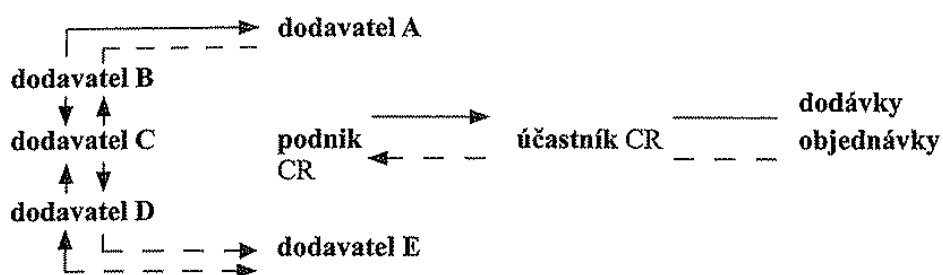
Zahraníční klient spotřebovává produkt cestovního ruchu, tj. soubor základních a doplňkových služeb přímo na místě realizace. Klient přichází na vlastní náklady a nakoupené zboží si odváží s sebou rovněž ve vlastní režii. Prodej produktu příjezdového cestovního ruchu si nevyžaduje žádné dopravní náklady, celní poplatky, pojistné platby, resp. další poplatky. Součástí produktu cestovního ruchu, resp. komplementární komoditou pro zahraničního klienta, je nákup zboží, které je však jednoznačně předmětem vývozu do země, ze které zahraniční klient do ČR přicestoval (např. suvenýry, víno, pivo, hygienické potřeby, oblečení, obuv). Zahraniční klient neplatí daň z přidané hodnoty za služby, které poskytuje inomingová česká cestovní kancelář nebo inomingová cestovní agentura. Za všechny další služby, které zahraniční klient spotřebuje na území našeho státu, zaplatí daň z přidané hodnoty (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 171).

SHARPLEY a TELFER (2002, s. 93) uvádějí, že celkový přínos cestovního ruchu pro platební bilanci státu mohou snižovat některé faktory. Je důležité vzít v úvahu celkovou rovnováhu mezi příjmy a výdaji mezinárodního cestovního ruchu, dále pak úniky výdajů z národního hospodářství, jejichž výše je závislá na sklonu k dovozu dané země, na struktuře vlastnictví cestovního ruchu a souvisejících odvětví a jejich schopnosti splnit požadavky turistů z domácí produkce. Dovošní výdaje se mohou zvyšovat tím, jak místní obyvatelstvo napodobuje spotřebu turistů a zvyšuje se poptávka po dováženém zboží.

2.4.1.1.2 Cestovní ruch jako ekonomický multiplikátor

Cestovní ruch jako ekonomický multiplikátor vystupuje v souvislosti s budováním technické základny ubytovacích, stravovacích zařízení, s rozvojem dopravy a zařízení doplňkovým služeb. Tyto je možné zabezpečit pouze dodávkami surovin, materiálu, zařízení, technologií, služeb a pracovních sil, nebo v konečném důsledku představuje rozvoj, resp. alespoň existenci komplexu jednotlivých dodavatelských odvětví, které participují na budování cestovního ruchu. Ve zpětné vazbě se tato odvětví rovněž rozvíjejí. Vzájemné vztahy cestovního ruchu a dalších hospodářských odvětví, které se připravují v tzv. multiplikačním efektu, je možné znázornit následujícím způsobem (HESKOVÁ a kol, 2011, s. 171).

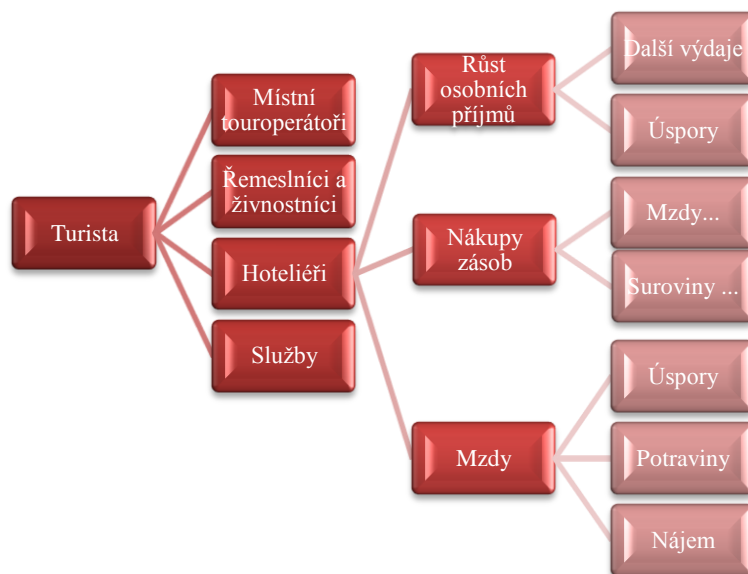
Diagram 2-7: Multiplikační efekt

Zdroj: HESKOVÁ a kol., 2011, s. 172

Je třeba však poznamenat, že čím více je turistický průmysl vlastněn, financován nebo zásobován z vnějšku ekonomiky (mezinárodní společnosti), tím více je multiplikační efekt v daném státě omezen (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 172).

Diagram 2-8: Multiplikační efekt cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování podle NĚMČANSKÉHO, 1999

2.4.1.1.3.1 Multiplikátor cestovního ruchu

Multiplikátor CR vyjadřuje změnu klíčové proměnné (produkce, zaměstnanost, vládní příjmy aj.) vyvolané změnou ve výdajích účastníků cestovního ruchu. Tržby, které podniky cestovního ruchu obdrží, se dále transformují do podoby dalších výdajů, z nichž část ekonomiku opouští v podobě dovozů (BAKOS, 2009). KOTLER a BOWEN (2010, s. 532) definují multiplikátor cestovního ruchu jako: „Výdaje turistů, které jsou opakovaně vynakládány a využity v místní ekonomice“. Podle COOPERA a kol. (2008, s. 137) mají turistické výdaje v hostitelské ekonomice „kaskádovitý efekt“, který začíná s turisty utrácejícími peníze v „první linii“ turistických zařízení, jako jsou hotely, restaurace a taxislužby, a pak prostupuje do ostatních sfér ekonomiky. Tyto efekty mohou být posuzovány na základě zhodnocení dopadů na třech různých úrovních - přímé, nepřímé a indukované.

SHARPLEY a TELFER (2002, s. 94) uvádějí, že multiplikační efekt cestovního ruchu je často považován za samostatný identifikační ekonomický dopad cestovního ruchu, který je spojen s přímým ekonomickým přínosem cestovního ruchu jako zdroje příjmů, zaměstnanosti a příjmů do státního rozpočtu. Multiplikační efekt přispívá k porozumění a analýze nepřímých a indukovaných ekonomických dopadů cestovního ruchu, představuje tedy užitečný nástroj pro zkoumání rozsahu role cestovního ruchu v ekonomickém rozvoji.

Multiplikační koncept je založen na uznání skutečnosti, že různá průmyslová odvětví v ekonomice dané destinace jsou na sobě závislá (SHARPLEY a TELFER (2002, s. 94). Multiplikační efekt je závislý na síle těchto vazeb. Některé sektory mají silné vazby na ostatní odvětví ekonomiky a velký multiplikační efekt. Ostatní sektory mají vazby slabé a multiplikační efekt je nižší (GOELDNER a RITCHIE, 2009, s. 390). Kromě nákupu primárních vstupů, jako je práce, dovoz apod., bude každý sektor nakupovat meziprodukt vyráběný jinými zařízeními v rámci místní ekonomiky. Proto každá autonomní změna v úrovni konečné poptávky (domácí výdaje, příjezdový cestovní ruch nebo investice) ovlivní nejen průmysl, který produkuje toto zboží, ale také odvětví dodavatelů a dále jejich dodavatelů. Vzhledem k provázanosti tohoto sektoru, jakákoli změna v konečné poptávce přinese změnu v ekonomické úrovni produkce, zaměstnanosti a vládních příjmů (VANHOVE, 2011, s. 239).

GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 396) uvádějí, že kromě přímého vlivu výdajů účastníků cestovního ruchu na cestovní ruch existují i nepřímé dopady. Nepřímé nebo multiplikované dopady představují výdaje návštěvníků, které znovu a znovu obíhají v ekonomice. Přímé účinky jsou lépe pochopitelné, protože návštěvník utrací peníze v podnicích cestovního ruchu. Tyto peníze se stávají zdrojem příjmů např. pro provozovatele podniků cestovního ruchu a vytváří pracovní místa pro zaměstnance. Výdaje návštěvníka vedou k vytvoření řetězce, kde jsou v pořadí za sebou výdaje-příjmy-výdaje, a tak dále, dokud úniky z tohoto řetězce koloběh nezastaví. Kombinace přímých a nepřímých účinků struktury výdajů určuje dopad na cestovní ruch. V typické situaci nejsou všechny příjmy v každém kole výdajů utraceny. Některé části bývají uloženy a určitá část je použita mimo místní ekonomiku. Čím větší je podíl příjmů vynaložených v místě, tím větší bude multiplikátor. Doba, po kterou je místní ekonomika schopna udržet příjmy z cestovního ruchu v regionu, závisí na tom, jak soběstačné je místní hospodářství. Čím více zboží a služeb turistům je místní ekonomika schopna produkovat, tím větší bude multiplikační efekt. Čím více zboží bude dovezeno z ostatních regionů, tím bude multiplikátor menší.

SHARPLEY a TELFER (2002, s. 94) shrnují multiplikátor cestovního ruchu takto:

Výdaje na cestovní ruch ovlivňují ekonomiku obce, regionu i ekonomiku země jako celku. Tyto výdaje zahrnují výdaje za zboží a služby cestovního ruchu, investice do vnějších zdrojů, domácí vládní výdaje a zahraniční vládní výdaje, jako je podpora exportu zboží stimulovaného cestovním ruchem. Výdaje na cestovní ruch zpočátku připadnou na „první kolo“ příjemců z odvětví cestovního ruchu, jako jsou hotely, poskytovatelé ubytování a další podnikatelé

pracující přímo v odvětví cestovního ruchu. Toto označujeme jako přímý vliv cestovního ruchu, který je roven množství turistických výdajů utracených v hostitelské zemi. Tito podnikatelé využívají příjmy z cestovního ruchu k dalším nákupům od jiných podnikatelských subjektů v rámci hostitelské ekonomiky. Spotřeba v cestovním ruchu tedy přináší výhody nejen přímo poskytovatelům turistických služeb, ale také jejich dodavatelům a jejich dalším dodavatelským subjektům. Toto je nepřímý efekt cestovního ruchu.

V důsledku toho, že část financí se vyveze a část peněz je použita na spoření, se množství peněz v ekonomice v každém následujícím kole výdajů snižuje, dokud se zbývající příjem v závěrečném kole výdajů v místní ekonomice neutratí za zboží a služby. Ve stejnou dobu se vytvářejí další efekty, které přispívají k ekonomické aktivitě, které jsou známy jako tzv. indukované efekty, které jsou vyvolány indukovanými náklady. Jedná se o rostoucí spotřebitelské výdaje, vyplývající ze zvýšení osobních příjmů místních obyvatel, díky výdajům na cestovní ruch. Například pracovníci cestovního ruchu mohou využít své mzdy na nákup zboží a služeb a generují indukované příjmy.

Součet všech těchto vlivů - přímých, nepřímých a indukovaných - představuje celkové příjmy, které jsou generovány ve všech kolech v období jednoho roku v důsledku počátečních výdajů účastníků cestovního ruchu. Poměr mezi celkovým příjmem a počátečními turistickými výdaji je známý jako multiplikátor cestovního ruchu.

Typy multiplikátorů cestovního ruchu

a) Příjmový multiplikátor

Počáteční výdaje na cestovní ruch jsou multiplikovány součtem přímých, nepřímých a indukovaných příjmů (SHARPLEY a TELFER (2002, s. 95). Podle GOELDNERA a RITCHIEHO (2009, s. 397) se jedná se o efekt, kdy se výdaje turistů stávají přímo a nepřímo příjmem místního obyvatelstva. Tyto příjmy stimulují hospodářství v oblasti. Míra stimulace závisí na několika faktorech. Například vedení hotelu má dvě možnosti, co se získanými příjmy udělat: část peněz utratit za zboží a služby a část těchto prostředků ušetřit. Ekonomové to nazývají jako mezní sklon ke spotřebě (MPC) a mezní sklon k úsporám (MPS).

Dochází k úniku finančních prostředků z místního hospodářství, a to dvěma způsoby:

1. Finanční prostředky mohou být uloženy

2. Mohou být použity na nákup dovezeného zboží

V tomto případě nedochází ke stimulování místní ekonomiky. SHARPLEY a TELFER (2002, s. 95) uvádějí, že na hodnotu multiplikátorů může mít vliv řada faktorů. Například pokud existují vysoké úniky z ekonomiky, a to buď v závislosti na dováženém zboží, nebo na značné míře úspor, pak každé následující kolo výdajů bude menší a hodnota příjmového multiplikátoru z cestovního ruchu má tendenci se snižovat. Podobně, jestliže je odvětví cestovního ruchu v destinaci vlastněné zahraničními podnikateli, následná repatriace příjmů snižuje hodnotu multiplikátoru, nebo pokud v oblasti cestovního ruchu dominuje práce cizinců, případně tam, kde jde velká část mzdy na více kvalifikované pracovní síly ze zahraničí, účinek bude stejný. V takových případech bude příjmový multiplikátor malý. Proto, aby se získalo maximum ekonomických příjmů z turistických výdajů, by se mělo co nejvíce z turistických finančních prostředků dostat do místní ekonomiky výměnou za zboží a služby, spíše než aby byly uloženy nebo vynaloženy za dovezené zboží (GOELDNER a RITCHIE, 2009, s. 398).

b) **Multiplikátor zaměstnanosti**

Podle GOELDNERA a RITCHIEHO (2009, s. 397) vyžadují rostoucí výdaje více pracovních míst, což má za následek multiplikátor zaměstnanosti. Multiplikátor zaměstnanosti se liší region od regionu v závislosti na jeho ekonomickém základu. Obecně platí, že multiplikátor zaměstnanosti v kraji se mění přímo úměrně s obyvatelstvem nebo s celkovou velikostí zaměstnanosti v kraji: jak se zvýší počet obyvatel, zvýší se hodnota multiplikátoru.

c) **Transakční nebo-li prodejní multiplikátor**

Transakční nebo-li prodejní multiplikátor měří celkový obchodní obrat vytvořený jednotkou výdajů v cestovním ruchu (SHARPLEY a TELFER, 2002, s.95).

Kromě těchto široce používaných multiplikátorů cestovního ruchu, existuje například multiplikátor základního kapitálu nebo majetku a daňový multiplikátor (SHARPLEY a TELFER, 2002, s. 95).

2.2.4.1.3 Cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí a významný faktor zaměstnanosti

Podle VAŠKA (2002, s. 58) je cestovní ruch ve světě považován za odvětví budoucnosti s ohledem na multiplikační efekt doprovázející jeho rozvoj. Často bývá označován za nejvýznamnější odvětví, ve kterém vzniká nejvíce pracovních příležitostí. WTTC například odhaduje, že cestovní ruch přímo či nepřímo vytváří a udržuje více než 180 milionů pracovních míst po celém světě (COOPER a kol., 1996, s. 100). Odvětví cestovního ruchu a související odvětví, jako je např. stavebnictví a finance, poskytují dohromady okolo 11% z celkové zaměstnanosti (SHARLEY, TELFER, 2002, s. 102).

Podle MALÉ (1999, s. 75) má cestovní ruch významnou úlohu při vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti v různých odvětvích národního hospodářství a různých oborech lidské činnosti. Přitom je důležitá skutečnost, že cestovní ruch vytváří podnikatelské příležitosti a zaměstnanost rovněž i v ekonomicky méně rozvinutých oblastech a často i v místech, která by byla jen obtížně jinak ekonomicky efektivně využitelná. Přínosem cestovního ruchu je také to, že vytváří pracovní místa v široké škále profesí a různorodé náročnosti. Vzhledem k tomu, že cestovní ruch patří k odvětvím s výrazným podílem na zaměstnanosti, je jeho rozvoj spojen s tvorbou nových pracovních míst, čímž přispívá ke snižování nezaměstnanosti a k řešení s ní souvisejících problémů (MMR, 2007, s. 15).

SHARLEY A TELFER (2002, s. 103) uvádějí, že úloha a přínos cestovního ruchu pro zaměstnanost a tím i vývoj se liší v závislosti na rozsahu, povaze, stupni vývoje a relativním významu odvětví cestovního ruchu v zemi nebo v destinaci.

Cestovní ruch poskytuje, jak přímá, tak nepřímá pracovní místa. Firmy, jako jsou hotely, restaurace, letecké společnosti a střediska, poskytují přímé zaměstnání, protože jejich zaměstnanci jsou v kontaktu s turisty a poskytují jim turistické zážitky. Firmy prodávající zboží a služby podnikům, které poskytují přímá pracovní místa, jako jsou výrobci letadel, stavební firmy a dodavatelé restaurací, vytvářejí nepřímá pracovní místa (GOELDNER a RITCHIE, 2009, s. 384).

Podle HESKOVÉ a kol. (2011, s. 172) je vznik nových pracovních příležitostí možný:

- a) **Přímo v zařízeních cestovního ruchu**

- b) **Nepřímo v zařízeních služeb**, které v rámci komplementárních vazeb aktivně působí jako dodavatelé daných služeb

Pro docenění významu cestovního ruchu pro zaměstnanost obyvatelstva je nutno uvažovat nejen přímou zaměstnanost v podnicích, jejichž služby jsou určeny výhradně či převážně účastníkům cestovního ruchu (ubytovací, dopravní, stravovací, cestovní kanceláře apod.), ale i zaměstnanost v podnicích doplňkových služeb, kde účastníci cestovního ruchu tvoří jen malou část klientely (pojišťovny, obchodní síť, servisní a opravárenské služby, stroje apod.). Při hodnocení celkového vlivu cestovního ruchu by měla být brána v úvahu i tzv. vyvolaná (sekundární) zaměstnanost, tj. zaměstnanost v odvětvích, která zajišťují chod podniků s přímou zaměstnaností (dodavatelé hotelů a restaurací, stavební firmy apod.) (MALÁ, 1999, s. 75-76).

Vznik nových pracovních příležitostí a rozvoj zaměstnanosti vytváří cestovní ruch především v procesu budování technické základny při eventuálním rozvoji dodavatelských odvětví, dále v procesu realizace jednotlivých služeb, které jsou součástí produktu cestovního ruchu. Pracovní příležitosti vznikají hlavně v následujících zařízeních, která poskytují základní nebo doplňkové služby cestovního ruchu: ubytovací a stravovací zařízení, dopravní služby, turistické atrakce, regionální sdružení a turistické agentury, cestovní kanceláře, turistické informační kanceláře, prodej suvenýrů a dalšího doplňkového zboží (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 172).

Není pochyb o tom, že cestovní ruch, jako příchozí a odchozí ekonomický jev, přímo ovlivňuje národní, regionální a místní ekonomiky. Je jisté, že rozvoj cestovního ruchu má různé potenciálně prospěšné ekonomické dopady, které mohou pozitivně ovlivnit proces hospodářského rozvoje v cílové zemi (SHARPLEY, TELFER, 2002, s. 108).

2.2.4.1.4 Vliv cestovního ruchu na rozvoj regionů

Na jedné straně je cestovní ruch považován za důležitou součást regionálního rozvoje v rámci určité vyspělé země, přispívá ke zmírnění regionálních nerovnováh, zejména mezi metropolitními centry a okrajovými oblastmi. Na druhou stranu je role cestovního ruchu v oblasti rozvoje posuzována v kontextu celosvětového rozdělení na rozvinuté a méně rozvinuté země. Rozdíly mezi jednotlivými oblastmi lze snížit prostřednictvím rozvojových projektů cestovního ruchu (SHARPLEY, TELFER, 2002, s. 96).

Postavení jakéhokoliv územního celku v cestovním ruchu je podmíněno především přírodními, kulturně-historickými a ostatními atraktivitami, jakož i jeho vybaveností materiálně technickou základnou – infrastrukturou poskytující služby účastníkům cestovního ruchu. V řadě míst a oblastí, které nemají předpoklady pro rozvoj jiných ekonomických činností, nebo v takových místech a oblastech, které jsou atraktivní díky svým přírodním a kulturním hodnotám, se cestovní ruch může stát důležitým činitelem jejich rozvoje s významnými ekonomickými dopady (MALÁ, 1999, s. 76).

Cestovní ruch hraje důležitou roli v rozvoji většiny evropských regionů i krajů ČR. Infrastruktura vybudovaná pro účely cestovního ruchu přispívá k místnímu rozvoji a městské obnově, jsou vytvářeny či udržovány pracovní příležitosti dokonce i v oblastech, kde dochází k úpadku průmyslu či venkova. Potřeba zvýšit přitažlivost regionů je pro stále více destinací a zúčastněných stran podnětem k zaměření se na udržitelnější a ekologičtější postupy a politiky. Udržitelný cestovní ruch hraje důležitou roli při zachování a posílení kulturního a přírodního dědictví ve stále větším počtu oblastí, od umění k místní gastronomii, řemeslům či ochraně biologické rozmanitosti. To vše má kladný dopad na vytváření pracovních příležitostí a přispívá k ekonomickému růstu (MMR, 2007, s. 6).

Mezi pozitivní ekonomické dopady lze zahrnout zejména výdaje účastníků cestovního ruchu, daňové příjmy a různé poplatky (např. lázeňské taxy), které se mohou stát významnými zdroji místních rozpočtů. Vznik podnikatelských příležitostí, tvorba nových pracovních míst, vytváření investičních příležitostí, zlepšování celkové úrovně infrastruktury a vybavenosti, která slouží nejen účastníkům cestovního ruchu, ale také místnímu obyvatelstvu, a v neposlední řadě i podněcování rozvoje řady ekonomických aktivit, zejména místních řemesel, patří mezi pozitivní vlivy cestovního ruchu. Cestovní ruch v regionech umožňuje ekonomicky zhodnotit přírodní a kulturně historické atraktivity, které by jinak zůstaly většinou nevyužity. Význam cestovního ruchu pro určitý region je tím vyšší, čím více využívá místní zdroje a místní ekonomiku (MALÁ, 1999, s. 76-77).

Cestovní ruch má ekonomický význam zejména v těch částech světa, které mají malé nebo žádné zdroje bohatství, jako jsou přírodní zdroje. Zejména jsou to země v odlehlých venkovských a dalších oblastech, jako jsou např. horské a tropické oblasti (COOPER a kol., 1999, s. 100-101).

2.2.4.1.5 Cestovní ruch jako významná součást spotřeby obyvatelstva

Úspěšnost jednotlivých ekonomik a jejich postavení na světovém trhu se do značné míry projevuje v životní úrovni obyvatel. Cestovní ruch nabízí lidem uspokojení jejich potřeb, např. odpočinek, reprodukci pracovní síly, zlepšení zdravotního stavu prostřednictvím využití speciálních lázeňských procedur, pohyb – při využití sportovních zařízení, poznání nových míst a kultur. S vlastní realizací cestovního ruchu pak souvisí uspokojování potřeb, které nejsou cílem cestovního ruchu, ale bez nichž se toto odvětví neobejde, jako např. stravování, ubytování, přemísťování (doprava), zajištění hygieny. Význam cestovního ruchu ve spotřebě obyvatelstva se nejčastěji kvantifikuje počtem účastníků cestovního ruchu a výdaji obyvatelstva na cestovní ruch. V České republice je cestovní ruch dlouhodobě nedílnou součástí spotřeby obyvatelstva a hraje v ní stále významnější úlohu (INDROVÁ, 2010).

Podle MALÉ (1999, s. 72) je postavení cestovního **ruchu jako významné součásti uspokojování potřeb lidí** dáno zejména:

- **Funkcemi, které cestovní ruch v životě lidí plní:**
 - o Reprodukce pracovních sil
 - o Rozvoj osobnosti člověka
 - o Zdravotní funkce, kde cestovní ruch působí jako cesta preventivně léčebného působení a upevňování zdraví i jako nástroj kompenzace negativního působení zhoršujícího se životního prostředí, ve kterém lidé žijí
 - o Vědecko-informační funkce, která nabývá na významu v souvislosti s vědeckotechnickým pokrokem, vzájemnou výměnou informací a zkušeností, rozvojem mezinárodního obchodu a mezinárodní integrace
- **Postavením cestovního ruchu ve volném čase**
- **Významem cestovního ruchu pro utváření životního stylu lidí**
- **Významem zdravotním**
 - o Působí jako faktor zdraví jedinců i celého národa

HESKOVÁ a kol. (2011, s. 172-173) uvádí, že cestovní ruch je ve velkém rozsahu determinovaný úrovní sociálně-ekonomického postavení účastníka cestovního ruchu. Ve zjednodušeném vyjádření můžeme konstatovat, že základním předpokladem účasti na komerčním cestovním ruchu je z pohledu účastníka naplnění dvou základních předpokladů, a to dostatku volného času a dostatku disponibilních finančních zdrojů. V životě se vyskytují často situace, že člověk má volný čas, ale chybějí mu finanční prostředky, nebo naopak,

finančních prostředků má dostatek, ale jeho pracovní zaneprázdněnost je tak velká, že nemá možnost využívat volný čas a tak spotřebovávat služby cestovního ruchu.

Hodnotově je spotřeba v cestovním ruchu vyjádřena výdaji obyvatelstva na cestovní ruch, které představují část peněžních příjmů obyvatelstva účelově zaměřenou na úhradu nákladů spojenou s účastí na cestovním ruchu (MALÁ, 1999, s. 68). Spotřební výdaje jsou závislé na úrovni cen základního spotřebního zboží a služeb a na stávajícím způsobu života. Podrobná struktura spotřebních výdajů je prezentována v tzv. spotřebním koši. Rozsah finančních prostředků, které člověk vynaloží na jednotlivé zboží nebo služby, se v konečném důsledku projevuje v rozsahu a kvalitě uspokojení prvotních a vyšších potřeb člověka (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 174).

Výdaje na cestovní ruch jsou obvykle členěny na:

- **Přímé výdaje**, které bezprostředně souvisejí s účastí na cestovním ruchu (výdaje na dopravu, ubytování, stravování, výdaje na sportovně-rekreační, kulturní, lázeňské a další služby, nákup ucelených zájezdů cestovních kanceláří atd.)
- **Nepřímé výdaje**, které zahrnují výdaje na předměty převážně dlouhodobé spotřeby, jež mají víceúčelový charakter. Jsou převážně využívány v průběhu účasti na cestovním ruchu, ale mohou být využívány i v jiných oblastech spotřeby (sportovní vybavení, sportovní oblečení, automobily, fotoaparáty apod.) (MALÁ, 1999, s. 69)

Cestovní ruch můžeme zařadit ve velkém rozsahu do úrovně uspokojování vyšších potřeb člověka. Relativní výjimku tvoří uspokojování potřeb spojených s regenerací fyzických a duševních sil formou léčebného a lázeňského cestovního ruchu, částečně rekreačního cestovního ruchu a vzdělávání a získání nových poznatků, znalostí a zručnosti formou incentivního – motivačního cestovního ruchu (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 176).

2.2.4.1.6 Satelitní účet a jeho aplikace pro měření efektů cestovního ruchu

Systém národních účtů (System of National Accounts – SNA) byl přijatý v roce 1993 statistickou komisí OSN. Systém doporučuje využití nové koncepce výkaznictví v oblasti cestovního ruchu. Turistický satelitní účet je způsob statistického výkaznictví, který umožňuje získat celkový přehled o vlivu cestovního ruchu na ekonomiku státu v rovnováze s jinými odvětvími národního hospodářství (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 176). GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 404) charakterizují satelitní účet jako: „Nový statistický nástroj určený k měření zboží

a služeb, v souladu s mezinárodně pojatými standardy a klasifikacemi. Umožňuje relevantní srovnání s jinými odvětvími, i jednotlivými zeměmi. Satelitní účet je v souladu s mezinárodně uznávanými ekonomickými statistikami“.

Poskytuje hlavně následující **výstupy**:

- **Slad'uje poptávkovou stranu se stranou nabídky**, v rámci účtu způsobuje větší soudržnost s chápáním cestovního ruchu jako odvětví (mezinárodní chápání jako celého rezortu – průmyslu)
- Použití účetního systému vykazování může přinést do analýz cestovního ruchu **další důležité informace**, jako například údaje o přidané hodnotě, podílu cestovního ruchu na tvorbě HDP, národním produktu, podílu na lidských zdrojích nebo finančních tocích
- **Zviditelnění výkonů podnikatelských subjektů**, které poskytují základní služby cestovního ruchu (tj. ubytovací, dopravní, stravovací) a dále doplňkové služby (např. nákupy účastníka cestovního ruchu v maloobchodě, výdaje na kulturní, sportovní, lázeňské a jiné doplňkové služby)
- **Kvantifikaci daňového zatížení všech podnikatelských subjektů**, které poskytují služby nejen účastníkům příjezdového cestovního ruchu, ale i výjezdového cestovního ruchu a domácího cestovního ruchu (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 176-177)

Podle GOELDNERA a RITCHIEHO (2009, s. 405) má statistický účet následující

charakteristiky:

- Poskytuje věrohodné údaje o dopadu cestovního ruchu a související práci.
- Je standardní rámec pro organizaci statistických údajů o cestovním ruchu.
- Je novou mezinárodní normou schválenou Statistickou komisí OSN.
- Je to spolehlivý nástroj pro návrh hospodářské politiky týkající se rozvoje cestovního ruchu.
- Poskytuje údaje o dopadu cestovního ruchu na platební bilanci země.
- Poskytuje informace v oblasti lidských zdrojů v cestovním ruchu.

Satelitní účet cestovního ruchu definuje řadu globálních standardů, podle nichž lze měřit skutečný přínos cestovního ruchu pro národní hospodářství. **Zaměřuje se na:**

- procentní podíl cestovního ruchu na tvorbě HDP,
- podíl cestovního ruchu na vytváření pracovních míst,
- na objem kapitálových investic vyvolaných cestovním ruchem,
- na daňové příjmy z aktivit cestovního ruchu,

- na vliv cestovního ruchu na platební bilanci státu (VANÍČEK, KŘEŠŤAN, 2007, s. 8).

Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) vypracovala globální standardy pro turistický satelitní účet, který umožňuje získat celkový přehled o vlivu cestovního ruchu na ekonomiku země v rovnováze s jinými odvětvími hospodářství.

Účel a smysl turistického satelitního účtu je možné charakterizovat následujícím způsobem:

- **Poskytuje údaje o cestovním ruchu**, které striktně vycházejí ze systému satelitního účetnictví a jsou v souladu s doporučením UNWTO a Statistické komise OSN (např. zaměstnanost, kapitálové investice).
- **Umožňuje analyzovat cestovní ruch z ekonomického i sociálně-ekonomického aspektu** a vytváří vhodný referenční rámec pro tvorbu analytických modelů při měnách na straně nabídky a poptávky.
- **Poskytuje soustavu srovnatelných mezinárodních účtů**, které fungují v rámci národních účetních zásad a umožňují stanovit přidanou hodnotu cestovního ruchu v rámci jednotně definovaného konherentního systému (HESKOVÁ a kol. 2011, s. 178).

K činnostem, při kterých jde o přímou spotřebu účastníků cestovního ruchu, přistupují další ekonomické konsekvence, které vyplývají z rozvoje cestovního ruchu nepřímou. Tyto jevy je možné dokumentovat následujícími příklady:

- **Ve stavebnictví** – výstavba ubytovacích a rekreačních zařízení, budování infrastruktury
- **V potravinářském průmyslu** – výroba a dodávka potravin do stravovacích provozních jednotek, catering letecké dopravy, akce kongresového cestovního ruchu
- **Ve spotřebním průmyslu** – bílá technika, nábytek, hotelové technologie apod.
- **Ve službách pro podniky cestovního ruchu** – hygienické, bezpečnostní, opravárenské, bankovní apod.

Aktivizace dodavatelských odvětví vlivem cestovního ruchu vyvolává rozvoj zaměstnanosti. Ve všech naznačených případech jde o tzv. **multiplikační efekt cestovního ruchu** (HESKOVÁ a kol., 2011, s. 178).

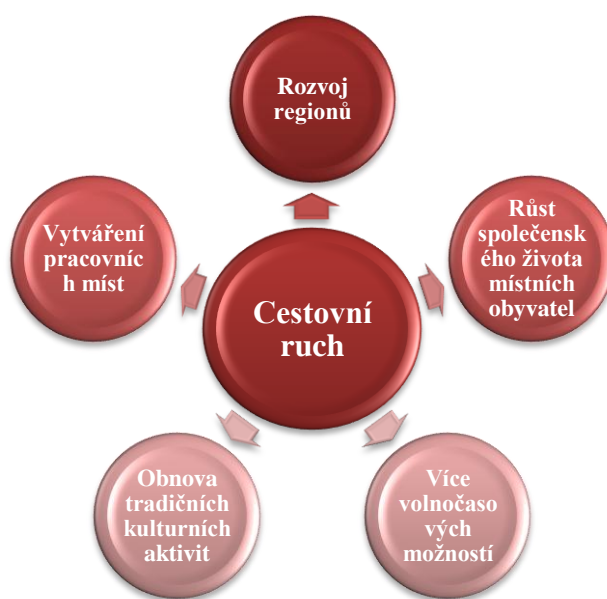
Přestože satelitní účet může poskytnout důvěryhodné informace o ekonomickém významu cestovního ruchu a o jeho významu pro zaměstnanost a rozvoj regionů, je v každé zemi rozhodující přístup vládních a regionálních orgánů k cestovnímu ruchu jako ekonomicky

významnému odvětví, které patří v současnosti mezi nejprogresivněji se rozvíjející odvětví s mimořádnými ekonomickými efekty. Satelitním účtem cestovního ruchu se zabývá již řada zemí jak v Evropě, tak i v zámoří, a je uznávanou metodou jak mezinárodními organizacemi, tak i vládami turisticky vyspělých zemí. V roce 2007 byly poprvé zveřejněny částečné statistické údaje Českého statistického úřadu podle mezinárodní metodiky satelitního účtu cestovního ruchu (VANÍČEK, KŘEŠŤAN, 2007, s. 8).

2.2.4.2 Sociálně – kulturní oblast

Podle SHARPLEYHO A TELFERA (2002, s. 215) je rozvoj cestovního ruchu prostředkem pro socioekonomický rozvoj, a proto by měl úspěšný rozvoj cestovního ruchu přinášet přiměřený ekonomický zisk zainteresovaným stranám, tím by se pak měla zlepšit kvalita života místních obyvatel. Cestovní ruch poskytuje účastníkům cestovního ruchu určité výhody, jako je potěšení z cestování, relaxaci, seznámení se s novými lidmi, pochopení místní kultury, fyzickou a duševní pohodu, ale i vzdělávací přínos (GOELDNER, RITCHIE, 2009, s. 26).

Diagram 2-9: Vliv cestovního ruchu na místní obyvatelstvo

Zdroj: HAYWARD, 2000. s. 277

KIRÁLOVÁ (2003, s. 22) uvádí, že **pozitivní působení cestovního ruchu v sociálně-kulturní oblasti** se projevuje:

- **Vytvářením pracovních míst a podporou sociálního rozvoje**, přerozdělením příjmů, zmírňováním chudoby, což má za následek posilování komunity v destinaci
- Prostřednictvím **kulturně-výchovné funkce** cestovního ruchu, kdy se lidé kontaktují a vnitřně se navzájem obohacují, více si rozumějí a ztrácejí předsudky
- Prostřednictvím funkce cestovního ruchu jako **mírotvorného činitele**
- **Zvyšováním životního standardu místních obyvatel**, kdy mohou využívat zařízení vybudovaná pro návštěvníky destinace
- Prostřednictvím **záchrany kulturních tradic, historie, tradičních řemesel** apod.
- **Zainteresováním místních obyvatel na ochraně přírodních a kulturních hodnot**, stimulací jejich pocitu hrdosti na tradice a historii

Území se v oblasti cestovního ruchu musí prezentovat a musí působit jako dobře fungující celek. Proto bychom mohli říci, že cestovní ruch má v mnoha ohledech i funkci jednotící (posilující partnerství) (FORET, FORETOVÁ, 2001, s. 48). Cestovní ruch je rovněž ukazatelem životní úrovně obyvatelstva. **Společenské funkce cestovního ruchu:**

- podílí se na všestranném rozvoji osobnosti, umožňuje obnovu duševních a fyzických sil – odpočinek, je nástrojem preventivně léčebného působení, slouží k účelnému využití volného času, pomáhá vytvářet nový životní styl – přenosem zvyků a návyků z jiných zemí nebo oblastí, slouží jako nástroj vzdělávání a kulturní výchovy člověka, přispívá k vzájemnému poznání a porozumění mezi lidmi, motivuje k získávání jazykových znalostí, vědecko-informační funkce – výměna informací, vědeckých poznatků (kongresová turistika), ekonomické funkce – vytváří řadu pracovních příležitostí, vliv zahraničního cestovního ruchu na platební bilanci státu (CZECH TOURISM, 2011).

2.2.4.2.1 Komunikační význam cestovního ruchu

Význam cestovního ruchu pro obec či region FORET a FORETOVÁ (2001, s. 47) vidí nejen ve známých přínosech ekonomických, ale také méně uvědomovaných komunikačních.

Cestovní ruch má **velký komunikační význam:**

- Druhotným produktem propagace cestovního ruchu je **budování image města v očích návštěvníků i domácích obyvatel.**

- Cestovní ruch pomáhá v **oslovení potenciálních investorů** prostřednictvím místních památek, událostí a kulturních hodnot, činí z těchto hodnot významné nástroje hospodářského rozvoje a tím je vlastně ekonomicky zhodnocuje.
- Cestovní ruch pomáhá **oslovit potenciální zákazníky či spolupracovníky místních subjektů** (nejen podniků, ale například i vysokých škol), napomáhá realizaci a prosazení rozvojových aktivit a projektů (FORET, FORETOVÁ, 2001, s. 48).

2.2.4.3 Životní prostředí

V oblasti ochrany životního prostředí se cestovní ruch stává pro destinaci přínosem především, když:

- Jsou příjmy ze vstupného do národních parků, jeskyní apod. použity na financování ochrany přírody
- Daně a poplatky (například daně z příjmů, poplatky za rybářský a lovecký lístek, lázeňské poplatky, pronájem rekreačních zařízení apod.) pomáhají financovat ochranu přírodních zdrojů
- Přispívá k uznání důležitosti ochrany životního prostředí veřejností a k výchově místních obyvatel k jeho ochraně
- Důsledkem atraktivity přírodního prostředí a přírodních zdrojů pro cestovní ruch je vytvoření národních parků, přírodních rezervací apod.
- Vytváří pracovní příležitosti a tím může zabránit devastování přírodního prostředí místními obyvateli (například pytláčení, ilegální kácení lesů apod.)
- Reguluje počty návštěvníků v chráněných územích (např. Karlštejn, Bečov, Sněžka apod.) (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 22)

2.4.2 Negativní vlivy cestovního ruchu

Podle MIDDLETONA a kol. (2009, s. 4) je vývoj cestovního ruchu doprovázen rostoucími obavami o jeho negativní dopad na životní prostředí, např. na spotřebu energie a vody, na emise CO₂, na změny klimatu, může mít vliv i na globální oteplování či poškození mořského prostředí a ekosystémů. GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 31) uvádějí, že cestovní ruch navíc způsobuje i zvyšování cen práce, půdy a zboží, změnu hodnot původních obyvatel, dopravní zácpy, hluk, odpadky, kriminalitu, ztrátu soukromí a vytváří sociální napětí.

Cestovní ruch znamená pro každou lokalitu příležitost, ale zároveň i ohrožení. Příležitosti a ohrožení se projevují, jak ve sféře ekonomické, tak i sociální a v oblasti životního prostředí. Příležitosti znamenají pro lokalitu určité šance, které lze využít, ohrožení naopak představují problémy, jichž je třeba se vyvarovat (CZECH TOURISM, 2010).

GOELDNER a RITCHIE (2009, s. 32) shrnují **nevýhody cestovního ruchu** takto:

- vytváří převis poptávky po zdrojích, vytváří sezónní problémy, příčina inflace, může mít za následek nevyrovnaný hospodářský rozvoj, vytváří sociální problémy, poškozují přírodní prostředí, degraduje kulturní prostředí, zvyšuje výskyt kriminality, prostituce a hazardních her, zvyšuje náchylnost k ekonomickým a politickým změnám, komercializuje kulturu, náboženství a umění.

Rizika cestovního ruchu můžeme rozdělit do dvou oblastí:

- **škody na životním prostředí** zejména při překročení únosné míry návštěvnosti (škody prostřednictvím činností a chování návštěvníků – znečištění vody, půdy, ovzduší, hluk, lesní požáry, devastace flóry a fauny, poškozování památek, problémy spojené s likvidací odpadu),
- **socio-kulturní změny lokality** (změny životního stylu místních obyvatel, změna systému hodnot, střet kultur – ohrožení jejich původního způsobu života, sociální stres) (CZECH TOURISM, 2010).

Úloha managementu destinace je o to důležitější, že rozvoj cestovního ruchu má obvykle nejen pozitivní, ale i negativní dopady na destinaci. Jde především o vliv na životní prostředí, ekonomiku a sociálně-kulturní oblast destinace (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 24).

2.4.2.1 Ekonomické dopady

Podle KIRÁLOVÉ (2003, s. 26) se negativní ekonomické dopady rozvoje cestovního ruchu v destinaci projevují prostřednictvím:

- **Skrytých nákladů**, které vznikají jako následek rozvoje cestovního ruchu, a to na infrastrukturu, v důsledku daňových prázdnin vyžadovaných investory, na neviditelný import (když návštěvníci destinace vyžadují produkty, které musí destinace vyvážet ze zahraničí), v důsledku růstu cen služeb, zboží a nemovitostí (např. v důsledku zvyšování popularity destinace), v důsledku odlivu kapitálu

(když zahraniční investor, který financuje výstavbu v destinaci, převede realizovaný zisk zpátky do své země)

- **Ekonomické závislosti lokální komunity na cestovním ruchu**
- **Sezónního charakteru práce** – přináší finanční nejistotu domácím obyvatelům
- **Ekonomické krize**
- Vzniku tzv. **enklávového cestovního ruchu** (když návštěvník destinace zakoupí komplexní balík služeb, tzv. all-inclusive, a nedá tak příležitost místním obyvatelům profitovat z cestovního ruchu)
- Vzniku **turistických ghett** (částí destinací, na nichž postupně došlo k potlačení, případně až k vytlačení, běžných funkcí sídla funkcí komerční, navíc ve značné míře úzce zaměřenou na nabídku služeb cestovního ruchu), což způsobuje zvýšení cenové hladiny, snížení dostupnosti zboží běžné denní spotřeby, kongesci (neprůjezdnost dálnic a silnic), přetíženost kapacit apod., v důsledku nadměrného využívání návštěvníky

2.4.2.2 Sociálně-kulturní oblast

SHARPLEY a TELFER (2002, s. 94) uvádějí, že negativní dopad cestovního ruchu na socio-kulturní rozvoj cestovního ruchu se v destinaci projevuje změnami v tradicích, zvycích, hodnotách i jazyce. Podle KIRÁLOVÉ (2003, s. 25) se tento negativní dopad v oblasti cestovního ruchu projevuje v případě, kdy se změní systém hodnot a chování místních obyvatel, čím je ohrožen původní způsob života. Změny často nastávají i ve struktuře komunity, rodinných vztazích, v tradičním životním stylu a morálce. Cestovní ruch může způsobit změny v místní lokalitě a hodnotách prostřednictvím přímého a nepřímého kontaktu návštěvníků s obyvateli destinace a interakce s průmyslem cestovního ruchu. Jde o tyto **negativní dopady**:

- **Komercializace** - místní tradice se stanou jednou z komodit prodeje návštěvníkům
- **Standardizace** – destinace riskují standardizací sekundární nabídky cestovního ruchu, protože není mnoho návštěvníků, kteří skutečně chtějí zkusit úplně nové věci
- **Ztráta autenticity** – přizpůsobení se turistům ve zvyklostech a deklarování těchto nových zvyklostí jako „původní způsob života“
- **Přizpůsobení se výrobců** lidového umění, suvenýrů, uměleckých předmětů apod. poptávce návštěvníků, jejich požadavků, což může mít za následek zapomenutí tradičních technik a vzorů
- **Střet kultur, sociální stres** – konflikt mezi rozvojem cestovního ruchu a místními obyvateli v souvislosti s využíváním zdrojů (voda, elektřina), zvyšováním nákladů

(například zvýšení daní v souvislosti se zvýšenou potřebou finančních prostředků na opravu přetíženého vodovodu, kanalizace apod.), s nemožností využívat přírodní zdroje

- **Nerespektování etických norem** – s růstem urbanizace, s rozvojem cestovního ruchu roste i kriminalita, provozování hazardních her, prostituce – to vše vyvolává sociální napětí mezi lidmi, dětská pracovní síla, dětská prostituce (KIRÁĽOVÁ, 2003, s. 25-26)

Mnoho sociálních nákladů je obtížné nebo nemožné měřit. Špatně naplánovaný a rozvíjený cestovní ruch může způsobovat problémy. Požadavky v oblasti cestovního ruchu se mohou dostat do konfliktu s požadavky a přáními místních obyvatel. Bezmyšlenkovitý, nevhodný nebo nedokončený vývoj může snadno poškodit životní prostředí (GOELDNER, RITCHIE, 2009, s. 31).

2.4.2.3 Životní prostředí

Jako každá hospodářská činnost i cestovní ruch znečišťuje životní prostředí. V důsledku nadměrné koncentrace turismu dochází ke znehodnocování rekreačního potenciálu krajiny se všemi negativními jevy, jakými jsou hluk, znečišťování vody a ovzduší, devastace flóry a fauny, poškozování památek, problémy spojené s likvidací odpadů. Příliš jednostranná orientace na masový cestovní ruch může vést ke značné zranitelnosti hospodářského rozvoje v daném regionu (CZECH TOURISM, 2011).

Negativní dopad cestovního ruchu na životní prostředí se podle KIRÁĽOVÉ (2003, s. 24-25) projevuje především v případě, kdy počet návštěvníků destinace překročí míru únosnosti a životní prostředí ztratí schopnost vypořádat se s nadměrným využíváním bez znatelných změn, což může vést nejen k jeho oslabení, ale i k jeho zničení. Nejmarkantněji se v této souvislosti projevuje neúměrné využívání přírodních zdrojů, znečišťování přírodní či fyzické znečišťování, a to: eroze půdy způsobená odlesňováním (například při vykácení stromů kvůli budování lyžařských tratí a vleků apod.), zamoření ovzduší, půdy a vody, hluk, vznik lesních požárů (vznikají často z nedbalosti návštěvníků), estetické znečištění přírodního prostředí (velké resorty, hotely či jiná zařízení cestovního ruchu vybudovaná v blízkosti původních sídel), vytěžení přírodních zdrojů, zvýšená spotřeba místních zdrojů (energie, potravin, surovin, zásobování teplem a teplou vodou), vymírání živočišných a rostlinných druhů, stavební aktivity a rozvoj infrastruktury, které mají dopad na krajinu nejen svou lokalizací, ale i spotřebou surovin, produkcí hluku, zplodin, vyvolávají erozi půdy apod. (KIRÁĽOVÁ, 2003, s. 24-25).

3. CÍLE A METODY

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je stanovení vlivu cestovního ruchu na místní rozvoj ve městě Sezimovo Ústí.

Dílčím cílem je prostřednictvím analýzy nabídky a poptávky cestovního ruchu vymezit multiplikátor cestovního ruchu pro danou oblast a dopady cestovního ruchu na rozpočet obce a na okolní prostředí.

3.2 Hypotézy

Byly stanoveny tyto hypotézy:

1. Cestovní ruch přispívá k místnímu rozvoji.
2. Nabídka produktů cestovního ruchu v oblasti Sezimovo Ústí je dostatečná.
3. Město Sezimovo Ústí patří mezi destinace s nevýraznou turistickou aktivitou.
4. Cestovní ruch ovlivňuje rozpočet obce především prostřednictvím daňových příjmů.

Tyto hypotézy budou v práci potvrzeny nebo vyvráceny.

3.3 Metodika práce

Tato práce se skládá ze tří, na sebe navazujících částí. Jedná se o analytickou, syntetickou a aplikační část.

Analytická část byla zpracována na základě zjištěných údajů převážně ze sekundárních zdrojů, a to hlavně externích. Důležitým zdrojem byla odborná literatura, dále internet a data z Českého statistického úřadu.

Na základě studia odborné literatury byla zpracována literární rešerše, která vymezuje základní pojmy týkající se cestovního ruchu a jeho vlivu na ekonomické, sociálně-kulturní a životní prostředí. Prostřednictvím situační analýzy města Sezimova Ústí byla provedena analýza nabídky cestovního ruchu. Tato nabídka byla vyhodnocena na základě primárního a sekundárního potenciálu cestovního ruchu ve městě. Dále následovala příprava terénních šetření, která zahrnovala sestavení dotazníků.

V rámci **syntetické části** došlo k realizaci terénních šetření. Primární informace byly získány pomocí dotazníkových šetření. Na základě zjištěných poznatků z dotazování byla provedena analýza poptávky cestovního ruchu v oblasti a analýza vnímání dopadů cestovního ruchu místními obyvateli. Získané údaje z této analýzy byly použity k vymezení dopadů cestovního ruchu na okolní prostředí.

Hlavním cílem práce bylo stanovit vliv cestovního ruchu na místní rozvoj. Význam cestovního ruchu byl vymezen prostřednictvím ekonomických dopadů cestovního ruchu a jeho vlivu na okolní prostředí. Ekonomické dopady cestovního ruchu v Sezimově Ústí byly analyzovány pomocí multiplikátoru cestovního ruchu, vlivu cestovního ruchu na rozpočet obce, jeho podílu na tvorbě pracovních míst a hrubé přidané hodnotě.

Ke stanovení multiplikátoru cestovního ruchu města Sezimova Ústí byla využita strukturální analýza. Multiplikátor byl vypočten na základě údajů ze Symetrické input-output tabulky, poskytované Českým statistickým úřadem, a údajů o struktuře výdajů účastníků cestovního ruchu v této oblasti. Vliv cestovního ruchu na rozpočet města byl stanoven prostřednictvím daňových příjmů obce, a to konkrétně daně z přidané hodnoty, daně z příjmů, daně z nemovitosti, správních a místních poplatků.

Dopad cestovního ruchu na okolní prostředí byl analyzován v oblasti vnímání dopadů cestovního ruchu na region, zatížení území cestovním ruchem a vlivu cestovního ruchu na rozvoj obce díky spolupráci s ostatními městy a rozvoji místní infrastruktury. Zatížení území cestovním ruchem bylo vyhodnoceno na základě Defertovy (turistické) funkce.

V **aplikační části** byly na základě zjištěných výsledků vyhodnoceny hypotézy a navrženy možnosti dalšího rozvoje dané oblasti.

4. SITUAČNÍ ANALÝZA

4.1 Současnost města

Město Sezimovo Ústí se rozkládá na ploše 845 ha v severní části jižních Čech v okrese Tábor. Počet obyvatel se pohybuje okolo 7 000. Nadmořská výška je 399 m.

Dnešní Sezimovo Ústí je moderní město se třemi základními školami, střední školou, dvěma kiny, obchody, moderní infrastrukturou a dopravní dostupností. Ve městě je tříhvězdičkový hotel s bazénem, motorest, chatová osada, fotbalové i házenkářské hřiště, tenisové kurty, sauna, kuželky (www.sezimovo-usti.cz, cit.2011-12-9). Historie města Sezimovo Ústí je v Příloze 4.

4.2 Geografické vymezení území

Město Sezimovo Ústí se nachází v Jihočeském kraji, v okrese Tábor, na 49° 23' 07" zeměpisné šířky a 14° 41' 04" zeměpisné délky, na spojnici mezi Prahou, vzdálenou 90 km severním směrem a Českými Budějovicemi, vzdálenými 55 km jižním směrem. Významná dopravní i turistická mezinárodní silnice E 55 rozděluje město na dvě části. Část historickou - zvanou Sezimovo Ústí I a část novější - nazývanou Sezimovo Ústí II. Sezimovo Ústí, rozléhající se na ploše 845 ha, sousedí na severu a východě s obcí Tábor, a na jihu a západě s obcí Planá nad Lužnicí. Hranici města vytváří na západě řeka Lužnice, na severu tvoří hranici Kozský potok, který přitéká od východu a vlévá se do Lužnice. Město je součástí aglomerace Tábor – Sezimovo Ústí – Planá nad Lužnicí.

Město Sezimovo Ústí bylo až do konce roku 2002 obcí v okrese Tábor a leželo v jeho centru. Od 1. ledna 2003 je Sezimovo Ústí po reformě veřejné správy obcí s pověřeným obecním úřadem na území obce s rozšířenou působností Tábor.

Status:	město
NUTS 5(obec):	CZ0317 553069
Kraj (NUTS 3):	Jihočeský (CZ031)
Okres (NUTS 4):	Tábor (CZ0317)
Obec s rozšířenou působností:	Tábor
Pověřená obec:	Sezimovo Ústí
Nadmořská výška:	399 m. n. m.

(PÍBILOVÁ, KLÍMA, NOVOTNÝ, 2009, cit. 2011-12-01)

4.3 Demografická struktura obce

Počet obyvatel

K 31.12.2010 bylo ve městě Sezimovo Ústí 7 329 obyvatel. Vývoj počtu obyvatelstva je patrný z Tabulky 4-1. Kulminace počtu obyvatel v Sezimově Ústí nastala na přelomu 70. a 80. let, kdy se Sezimovo Ústí stalo se svými téměř 9 000 obyvateli populačně, ale také ekonomicky a lze říci i kulturně druhým největším centrem okresu. Stimulujícím faktorem k tomu byl rozvoj průmyslu v závodě MAS a vrcholící bytová výstavba.

Posledních deset let se množství obyvatel pohybuje okolo 7300-7500.

Tabulka 4-1: Počet obyvatel v Sezimově Ústí

Rok	1971	1979	1990	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel k 31.12.	8144	9375	7582	7494	7474	7480	7420	7375	7304	7280	7302	7338	7330	7329

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2010

Věková struktura

Tabulka 4-2: Porovnání věkové struktury města Sezimovo Ústí a celé České republiky

Porovnání		SÚ	%	ČR	%
		k 25.3. 2009		Posl.sčítání r.2001	
Obyvatelstvo celkem		7291	100	10230060	100
V tom ve věku	0-4	316	4,3	444612	4,3
	5-14	586	8,0	1210250	11,8
	15-19	356	4,8	683463	6,6
	20-29	706	9,6	1708699	16,7
	30-39	1188	16,3	1376677	13,4
	40-49	861	11,8	1466362	14,3
	50-59	863	11,8	1452731	14,2
	60-64	615	8,4	473212	4,6
	65-74	1061	14,5	840681	8,2
75+nejz.	739	10,1	573373	5,6	

Zdroj: ČSÚ, 2009

V porovnání s věkovou strukturou České republiky vykazuje Sezimovo Ústí výrazné odchylky. Mladí lidé ve věkovém rozmezí 0 – 29 let jsou ve městě zastoupeny 26,7%, oproti 39,4% v ČR. Tento deficit mladých lidí musí být kompenzován přebytkem lidí ve věku nad 60 let, a to v zastoupení 33% oproti republikovému údaji 18,4% (PÍBILOVÁ, KLÍMA, NOVOTNÝ, 2009, cit. 2011-12-01).

Vzdělanostní struktura

Tabulka 4-3: Porovnání vzdělanostní struktury města Sezimovo Ústí a celé České republiky

Porovnání		SÚ	%	ČR	%
Obyvatelstvo 15leté a starší celkem		6479	100	8575198	100
V tom podle stupně vzdělání	Bez vzdělání	6	0,01	37932	0,4
	Základní vč. neukončeného	1061	16,2	1975109	23
	Vyučení a střední odborné bez mat.	2601	40,1	3255400	37,9
	Úplné střední s maturitou	1919	29,6	2134917	24,8
	Vyšší odborné a nástavbové	268	4,1	296254	3,4
	Vysokoškolské	552	8,5	762459	8,9
	Nezjištěné vzdělání	72	1,1	113127	1,3

Zdroj: ČSÚ, 2009

Úroveň vzdělání ve městě je průměrná. Nejvíce obyvatel má vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity a úplné střední vzdělání s maturitou. Drobný pozitivní výkyv oproti celostátnímu průměru spočívající v nižším zastoupení obyvatelstva bez vzdělání a naopak vyššímu zastoupení obyvatelstva s vyučením, úplným středním vzděláním s maturitou a vyšším odborném a nástavbovém vzdělání, svědčí o tom, že odborné vzdělání bylo důležitým kvalifikačním předpokladem pro výkon práce ve vznikajícím především strojírenském a chemickém průmyslu (PÍBILOVÁ, KLÍMA, NOVOTNÝ, 2009, cit. 2011-12-01).

4.5 Sezimovo Ústí a životní prostředí

Sezimovo Ústí představuje důležitou průmyslovou zónu Jihočeského kraje a to hlavně díky chemickému záводу Silon a. s., který v minulosti představoval největší zdroj znečištění ovzduší popílkem. V posledních letech se stav ovzduší zlepšil a to díky vybudování účinného odlučovače a díky odsíření, které proběhlo v 90. letech. Podniky v průmyslové oblasti však jsou a budou produkovat znečištění v různých formách i nadále. Jsou však podchyceny v registrech příslušných orgánů, vykonávající státní správu v dotčených oblastech, které kontrolují soulad provozování těchto zdrojů s příslušnými limity a legislativními požadavky.

Velkým přínosem pro řeku Lužnici bylo vybudování čističky odpadních vod, která přispěla k lepší kvalitě vody, dříve znečištěné ze splachů z polí a výtoků z městských kanalizací. Největším problémem města v oblasti životního prostředí je znečištění ovzduší provozovateli lokálních topenišť v rodinných domech především v Sezimově Ústí I. Ačkoliv je po celém území této části města rozveden zemní plyn, občané, disponující možností kombinovat zdroje vytápění (zemní plyn a pevná paliva), přecházejí s ohledem na nižší provozní náklady na uhlí. Důsledkem bývají v zimních měsících inverzní smogové situace. Dalším zdrojem znečištění

ovzduší ve městě jsou dvě čerpací stanice a silnice E 55 probíhající městem a automobilová doprava obecně.

Občané Sezimova Ústí se snaží napomoci k vylepšení současného stavu životního prostředí tím, že zacházejí racionálně s odpady a třídí je. Město neustále rozšiřuje počet stanovišť s kontejnery na tříděný odpad, což napomáhá k menší zátěži skládek a dochází rovněž k šetrnějšímu využívání energetických zdrojů. V rámci zlepšování životního prostředí dochází v Sezimově Ústí od r. 1999 k postupnému ozeleňování parkových ploch. Jen v průběhu roku 2006 bylo ve městě vysázeno celkem 113 stromů a více než 500 keřů. Na území obce se nachází zvláště chráněné území – přírodní památka LUNA s výskytem teplomilné fauny a flóry, dále 2 památné stromy a oblast klidu Turovecký les. Řeka Lužnice je součástí evropské soustavy chráněných území NATURA 2000, je evropsky významnou lokalitou s výskytem chráněných druhů živočichů.

Celkově je životní prostředí ve městě kvalitní. Město a jeho okolí je vyhledáváno pro svůj rekreační potenciál (PÍBILOVÁ, KLÍMA, NOVOTNÝ, 2009, cit. 2011-12-01).

5. NABÍDKA A POPTÁVKA CESTOVNÍHO RUCHU

V OBLASTI SEZIMOVA ÚSTÍ

5.1 Nabídka cestovního ruchu

Cestovní ruch v mikroregionu Táborsko má potenciál pro další rozvoj především díky existenci dostatečného množství vybavených sportovních zařízení a dostatečnému potenciálu kulturních a historických památek, stejně jako pravidelně pořádaných sportovních, společenských a kulturních akcí. U některých především historických a přírodních atraktivit by bylo vhodné jejich funkčnost a nabídku dále rozšiřovat, aby celá oblast poskytovala dostatečně pestrou nabídku volnočasových aktivit, což je nejlepší cesta, jak prodloužit dobu pobytu návštěvníka přímo v tábořském mikroregionu (Strategický plán rozvoje mikroregionu Táborsko 2007-2013, cit. 2011-12-15).

Nabídku cestovního ruchu můžeme rozdělit na primární a sekundární:

1) primární nabídka CR

- a) Přírodní potenciál
- b) Kulturně-historický potenciál
- c) Kulturně-společenské a sportovní akce

2) sekundární nabídka

- a) Suprastruktura cestovního ruchu
- b) Infrastruktura cestovního ruchu
- c) Všeobecná infrastruktura

5.1.1 Primární nabídka cestovního ruchu

Primární potenciál CR představují zdroje, které by v destinaci existovaly i bez závislosti na cestovním ruchu a jeho rozvoji. Na základě této definice se při hodnocení potenciálu cestovního ruchu a jeho primární nabídky zaměříme na tyto tři oblasti:

- přírodní potenciál, kulturně-historický potenciál, kulturně-společenský potenciál

5. 1.1.1 Přírodní potenciál

Vhodné přírodní prostředí je jednou ze základních složek produktu a poukazuje na možnou funkci destinace z hlediska cestovního ruchu. Přírodní potenciál destinace představuje soubor

podmínek, které jsou významným činitelem a vnějším motivačním faktorem determinujícím účast na cestovním ruchu. Patří k rozhodujícím činitelům rozvoje cestovního ruchu v destinaci. V této souvislosti jde o geomorfologický, klimatický, hydrologický a biologický potenciál (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 40).

Sezimovo Ústí je příjemným místem především díky klidnému prostředí a pěkné přírodě. Příroda kolem Sezimova Ústí skýtá dobré podmínky pro pěší turistiku, cyklistiku nebo projížďku na koni. K návštěvě lákají i přírodní zajímavosti - Přírodní památka Luna, Chýnovská jeskyně, Botanická zahrada v Táboře nebo naučná stezka Borkovická blata. Řeka Lužnice, která se proplétá celým regionem, přímo vybízí k výletu na kánoji či rybaření. Okolní krajina je plná rybníků, které jsou využívány k rekreaci, nacházejí se však mimo město. Jediná příležitost ke koupání na území města je řeka Lužnice u jezu Soukeník. Na březích řeky a mnoha rybníků se nacházejí autokempy, chatové osady a vodácká tábořiště. Moderní plavecký bazén se nachází v Táboře, je vzdálený přibližně 6 km a je snadno dostupný městskou hromadnou dopravou. Dobré podmínky nabízí Sezimovo Ústí také pro houbaření, rybaření a případně i myslivost (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-10-23).

V Sezimově Ústí se nacházejí tyto přírodní atraktivitu:

5. 1.1.1 Památné stromy v okolí Sezimova Ústí

Městský úřad v Sezimově Ústí - oddělení životního prostředí jako pověřený obecní úřad vyhlásil na svém správním území (tj. na území obcí Sezimovo Ústí, Planá nad Lužnicí a Košice) v roce 1998 celkem 14 památných stromů a 1 v roce 2000.

Přímo v Sezimově Ústí se nacházejí dva památné stromy. Jasan ztepilý roste v parku před kinem Spektrum v Sezimově Ústí II. Je spjat s historií Sezimova Ústí. Není součástí nové sídlištní zeleně, ale je stromem původním, uměle vysazeným kolem roku 1910 před štít budovy statku. Ten se na tomto místě tehdy nacházel obklopen poli a loukami. Strom v nepoškozeném stavu přečkal veškerý výrazný stavební ruch, který v roce 1939 odstartoval výstavbu 2. části města - Sezimova Ústí II, a k němuž patří i demolice statku kolem roku 1960. Výstavbou došlo k radikální změně tehdejšího rázu krajiny na současnou podobu města. Dalšími atributy pro ochranu je vzrůst, mohutnost a estetická hodnota stromu.

Druhým pamětním stromem je Lípa srdčitá. Ke stromu se dostanete po účelové komunikaci navazující na ulici K hájence a vedoucí na Kozí hrádek. Strom se nachází před hájenkou

Nechyba na okraji lesa. Důvodem vyhlášení a ochrany stromu je skutečnost, že lípa je významnou dominantou okolí s výraznou estetickou hodnotou. Důležitými aspekty jsou vzrůst, mohutnost a věk stromu (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-10-23).

5.1.1.1.2 Naučná arboreta

Arboretum je vybraná parková plocha s popisem zajímavých stromů a keřů, které se na ní nacházejí, od dřevin běžných a obecně známých, až po vzácné a veřejnosti téměř nebo úplně neznámé. Podává informace o tom, jak se jednotlivé stromy a keře jmenují, z jaké země nebo kontinentu se k nám dostaly (odkud pocházejí) nebo zda jsou jedovaté, slouží tedy především jako zdroj informací ke vzdělávání nebo ke svému potěšení.

Arboreta jsou vytvořena na 3 parkových celcích v Sezimově Ústí II: v parku před hotelem MAS, před kinem Spektrum a před hvězdárnou. Na okrajích u chodníku každého arboreta je umístěna informační tabule, čitelná z chodníku, která informuje o jednotlivých dřevinách viditelných z místa před tabulí. Na tabuli je zobrazena: mapa prostoru pro orientaci, pomocí symbolů s čísly umístění jednotlivých dřevin v arboretu, informační tabulka s identifikačními údaji o dřevinách a fotografie vybraných dřevin (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-10-23).

5.1.1.1.3 Přírodní památka LUNA

Na území obce se nachází jediné, zvláště chráněné území – Přírodní památka Luna. Jedná se o lokalitu (1,7 ha) výslunné jižní stráně na pravém břehu Kozského potoka vedle zahrádkářské kolonie „Pod Letištěm“, naproti letnímu kinu. Ve stráni jsou patrné výchozy skalního (silikátového) podloží. Na nevyvinuté půdě z matečného substrátu pararuly, zejména na východě území, dominuje chudý acidofilní borový porost. Lokalita je chráněná díky výskytu subxerothermofytní (teplomilné), travinobylinné vegetace (kostřavy, úročník bolhoj, třezalka tečkovaná, jestřábník chlupáček...) a teplomilné fauny zahrnující typické zástupce bezobratlých a plazů (ještěrka, zmije...) (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-10-23).

5.1.1.1.4 NATURA 2000

Podle Nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví Národní seznam evropsky významných lokalit (EVL), je Lužnice, protékající mimo jiné Sezimovem Ústím a Planou nad Lužnicí, evropsky významnou lokalitou. EVL společně s ptačími oblastmi (na správním území MěÚ Sezimovo Ústí se ptačí oblast nenachází) tvoří evropskou soustavu chráněných území –

tzv. NATURA 2000. Lužnice, jako EVL, je chráněna předběžnou ochranou podle § 45 b) a h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, (dále jen „zákon“) do té doby, než bude do 6 ti let od přijetí lokality Evropskou komisí do Evropského seznamu vyhlášena Krajským úřadem Jihočeského kraje jako zvláště chráněné území v kategorii Přírodní památka. Poté bude chráněna podle zákona jako příslušné zvláště chráněné území (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-10-23).

5.1.1.2 Kulturně-historický potenciál

Kulturně-historický potenciál destinace tvoří uměle vytvořené, lokalizované složky produktu. Patří sem ty atraktivity cestovního ruchu, které svou hodnotou přitahují určitý okruh návštěvníků. V této souvislosti jde o :

- hrady a zámky, muzea, skanzeny, rezervace lidové architektury, sakrální památky, městské památkové rezervace, národně-historické památky, zábavní a tematické parky (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 41- 42)

Sezimovo Ústí II. vzniklo jako dělnická kolonie nového závodu strojíren MAS Tomáše Bati. Dodnes je zde vidět známá Baťova architektura. Důležitou turistickou zastávkou je vila druhého československého prezidenta Dr. Edvarda Beneše, která se nachází v Sezimově Ústí I a je otevřená pro veřejnost od května do října a v některé významné dny v roce. Necelé 3 km od města se v lesích nachází zřícenina Kozího hrádku.

Ve vzdálenějším okolí se nachází řada vyhledávaných pamětihodností - hrady (Kotnov v Táboře, Starý zámek u Borotína, Šelmberk, Choustník, Příběnice), zámky (Zámek Bechyně, na rozhraní tábořského a jindřichohradeckého regionu zámek Červená Lhota), unikátní technická díla (Stádlecký řetězový most). Jihozápadně od Sezimova Ústí jsou rovinatá blata s typickou jihočeskou lidovou architekturou, rašeliništi a rozsáhlými lesními komplexy.

5.1.1.2.1 Benešova vila

Rozsáhlý areál Benešovy vily, nacházející se na soutoku Kozského potoka a Lužnice, je většinou hlavní turistickou zastávkou v historické části. Na místě, kde podle tradice kázával mistr Jan Hus, si v letech 1930 - 1931 architektem Petrem Kropáčkem nechal postavit tehdejší československý ministr zahraničních věcí Edvard Beneš dům jako místo odpočinku pro sebe

a svou manželku Hanu. Osobitý a zvláštní styl jeho domu v Sezimově Ústí byl ovlivněn jihofrancouzskou architekturou a doplněn rozsáhlou pěstěnou zahradou.

Když byl v prosinci 1935 zvolen Edvard Beneš prezidentem republiky, změnil se dům v sídlo prezidenta, což přispělo k rozkvětu celého Sezimova Ústí. Do vily přijížděly návštěvy politiků i představitelů kultury, mezi nimiž byl zvláště vítaným hostem spisovatel Karel Čapek.

Obrázek 5-1: Benešova vila

Vila prošla v 70. letech rekonstrukcí a nyní je majetkem Úřadu vlády České republiky a pro veřejnost je otevřena pouze její část s parkem a hrobkou. V době státních svátků a ve výroční dny narození a úmrtí dr. Edvarda Beneše jsou pro veřejnost zpřístupněny dvě dobově rekonstruované místnosti - pracovna dr. Beneše a jeho ložnice.

Zdroj: www.sezimovousti.cz

Památník dr. Edvarda Beneše

Expozice s originálním filmovým programem je věnována státnickému dílu a demokratickému odkazu druhého československého prezidenta a zároveň rodinnému životu manželů Edvarda a Hany Benešových ve vile v Sezimově Ústí.

Velkoplošná projekce nabízí devět nově vyrobených dokumentárních filmů, které mohou návštěvníci zhlédnout dle vlastního výběru. Filmy zpracovávají životopis a etapy politického a společenského působení dr. Edvarda Beneše, je zde díl věnovaný životu v sezimoustecké vile a také dokument o historickém Sezimově Ústí a zdejších archeologických výzkumech.

V tematicky členěných vitrínách je použit názorný dokumentační materiál. Vystavený umělecký nábytek a další autentické předměty z mobiliáře vily pocházejí z odkazu Hany Benešové.

V letech 2001 - 2007 byly jedenáctkrát do roka veřejnosti zpřístupněny dvě místnosti v 1. patře vily rekonstruované s použitím předmětů původního mobiliáře. Po rozsáhlé stavební rekonstrukci roku 2009 je původním zařízením vybaveno také přízemí a vila je ve vybraných dnech opět přístupná veřejnosti.

Vstupné a otevírací doba

Otevírací doba:

květen - září

po – ne 9:00 – 17:00 (poslední prohlídka 16:30)

říjen, 17.11., 2. 12. 9:00 – 15:00 (poslední prohlídka 14:30)

Vstupné:

Základní 40 Kč

Zlevněné 20 Kč

(www.sezimovousti.cz, cit. 2011-09-10)

Mapa 5-1: Umístění Benešovy vily

Zdroj: www.sezimovousti.cz

5.1.1.2 Kozí hrádek

Kozí hrádek je nejpamátnejším hradem Táborska. Z dochovaných pramenů není známo, kdy byl postaven. Nejstarší zprávy jsou až z roku 1377,

Obrázek 5-2: Kozí hrádek

kdy byl jeho majitelem Vlček z Kozího. Později byl Kozí hrádek vlastnictvím pánů z Hardeka a Jindřicha z Hradce. Roku 1406 ho získal Vilém z Újezda, ale za 2 roky zemřel, a tak se stal majetkem jeho synů Ctibora a Jana. Svůj největší význam získal Kozí hrádek pobytom mistra Jana Husa, největší osobnosti českého reformního hnutí. (Podrobnější informace o historii Kozího hrádku jsou v Příloze 5.)

Zdroj: <http://kozihradek.zde.cz>

30. března 1962 byl Kozí hrádek prohlášen za národní kulturní památku a od roku 1991 je v majetku města Sezimova Ústí. Je vyhledávaným turistickým cílem pro návštěvníky z okolí i ze zahraničí. Lze jej navštívit pěšky, na kole i automobilem. Společně s blízkou lesní restaurací nabízí areál Kozího hrádku dostatečné zázemí pro pohodlnou turistickou zastávku a odpočinek, ale i pro konání mnoha kulturních a společenských akcí.

Otevřeno pro veřejnost: květen – září (mimo pondělí) 10:00 – 16:30

(<http://kozihradek.zde.cz>, cit. 2011-11-02)

5.1.1.3 Kulturně-společenské, sportovní a jiné akce

Kulturně-společenské a sportovní akce jsou nedílnou součástí image, o jejich vybudování každý region ve snaze získat turisty usiluje. Vhodný výběr a propagace pořádaných akcí mohou přilákat nové návštěvníky a zpříjemnit nebo prodloužit pobyt těch, kteří region navštívili za jinými účely. Patří k uměle vytvořeným, organizovaným složkám produktu. V této souvislosti jde především o analýzu:

- veletrhů a výstav, kongresů a sympozií, hudebních, folklorních a filmových festivalů, sportovních, náboženských a obchodních akcí (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 422)

Tabulka 5-1: Kulturní program Sezimova Ústí

leden	Ples pánů z Růže	Reprezentační ples města Sezimova Ústí
únor	Karneval pro děti	Disco + soutěže pro děti
březen	Volání jara	Dílny, soutěže
duben	Pálení čarodějnic	Ukázky středověkého mučení, inkviziční soud, možnost opékání vuřtů
květen	8. května	Kladení věnců k pomníku padlých v Sez. Ústí I., Lampionový průvod, vystoupení dechové kapely, vystoupení mažorettek S. Ústí, ozvučený ohňostroj
červen	Sezimácký čochtan	Zábavné brodění Kozského potoka v maskách, spojené s úklidem a soutěžemi na břehu
	Hrátky na Hrádku	Zábavné odpoledne na Kozím hrádku
červenec	Středověké slavnosti na Kozím hrádku	Dobové tržiště, vojenské ležení - ukázky zbroje a zbraní, výroba šperků - svičkařství - středověká kuchyně
	Vzpomínka na Mistra Jana Husa	Ekumenická bohoslužba tábořských církví, program na hradě, poté ukázky šermu
srpen	Hiltonfest	Koncert kapel v Letním kině Sezimovo Ústí
	Bitva na Kozím hrádku	Příběh, který se odehrál na hradě Hasištejn Program: bitvy, dobové tržiště, večerní ohňová show
září	Pietní akt	K výročí úmrtí druhého československého prezidenta Edvarda Beneše Sezimovo Ústí I, hrobka E. Beneše
	Pout' v Sezimově Ústí I.	10:30 hodin Farní kostel Povýšení sv. Kříže - bohoslužba
	Výstava: "Z Benešovy vily""Jak vnímali občané Sezimova Ústí druhého československého prezidenta"	Ve velké zasedací místnosti MěÚ S. Ústí
říjen	Kuželna	Klasické kuželky v letním kině v Sezimově Ústí II.
listopad	Adventní vazba	Ve spolupráci s Ochranou fauny ČR Votice
	Středověk	Ukázky dobových zbraní, zbroje, ševcovské a kovářské práce. Doplněno představením Mistr Jan Hus v podání Jezerních Pánů
	Bubenická show	Tradiční setkání bubeníků
prosinec	Zpívání pod stroměčkem	24. prosince - náměstí: v 16 hod. Sezimovo Ústí I., v 17 hod. Sezimovo Ústí II.

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.2 Sekundární nabídka CR

Sekundární potenciál cestovního ruchu představují zdroje, které byly v destinaci vybudovány za účelem realizace a rozvoje cestovního ruchu.

Účastník cestovního ruchu přichází do vybrané destinace za účelem uspokojení svých potřeb a požadavků, za účelem splnění určité touhy, snu. Přichází za zážitkem, poznáním, oddechem. Sekundární nabídka cestovního ruchu představuje prostředky ke splnění uvedených tužeb a očekávání. Tvoří ji turistická suprastruktura, infrastruktura a všeobecná infrastruktura (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 42).

5.1.2.1 Turistická suprastruktura CR

Turistická suprastruktura zahrnuje ubytovací a hostinská zařízení, vytváří podmínky pro využívání primární nabídky cestovního ruchu a dlouhodobý pobyt návštěvníka v destinaci (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 42).

5.1.2.1.1 Ubytovací zařízení

Veřejným ubytovacím zařízením rozumíme objekty, prostory nebo plochy, kde je veřejnosti poskytováno za úhradu přechodné ubytování a služby s ním spojené, a to celoročně nebo sezónně, přičemž sezónní ubytovací zařízení poskytuje ubytovací služby maximálně devět měsíců v roce. Patří sem například hotely, hotel garni, motely, tranzitní hotely, botely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempingy, ubytování v soukromí, a to pokoj resp. objekt apod. (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 42).

Ve městě Sezimovo Ústí se nachází 9 ubytovacích zařízení.

Tabulka5-2: Seznam ubytovacích zařízení

Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů	Počet míst pro stany a karavany
HOTEL MAS	Sezimovo Ústí, náměstí Tomáše Bati 417	Hotel ***	celoroční provoz	51 až 100	Žádné
HOTEL EURO	Sezimovo Ústí, Pod Kovosvitem 1080	Hotel **	celoroční provoz	10 a méně	Žádné
PENSION HUBERT	Sezimovo Ústí, Šafaříkova 1073	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	Žádné

PENZION A RESTAURACE U RŮŽE	Sezimovo Ústí, Prokopa Holého 59	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	Žádné
TÁBOŘIŠTĚ SOUKENÍK - PIŠTĚKOVÁ JITKA	Sezimovo Ústí, Soukeník 3010	Kemp	letní provoz	10 a méně	51 až 100
KULICHOVÁ - SOUKENÍK - SPARTAK MAS	Sezimovo Ústí, Soukeník 684	Chatová osada	letní provoz	11 až 50	Žádné
CHATOVÁ OSADA SOUKENÍK	Sezimovo Ústí, Soukeník 101	Chatová osada	letní provoz	11 až 50	Žádné
DOMOV MLÁDEŽE	Sezimovo Ústí, Dukelská 640	Ostatní zařízení	celoroční provoz	51 až 100	Žádné
DOMOV MLÁDEŽE	Sezimovo Ústí, Dukelská 639	Ostatní zařízení	celoroční provoz	51 až 100	žádné

Zdroj: ČSÚ, 2008

Tabulka 5-3: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení ubytovacích zařízení

	Celkem	Z toho:											
		Hotel *****	Hotel, motel, hotel ****	Hotel, motel, hotel ***	Hotel, motel, hotel **	Hotel, motel, hotel *	Hotel garni *****,***,**	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná ubytovací zařízení	
okres Tábor													
HUZ	81	.	3	10	3	.	.	20	13	8	4	20	
Počet pokojů	2 065	
Počet lůžek	5 889	
Místa pro stany a karavany	1 103	
Sezimovo Ústí													
HUZ	9	.	.	1	1	.	.	2	1	2	.	2	
Počet pokojů	261	
Počet lůžek	624	
Místa pro stany a karavany	80	

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2010

Hotel MAS ***

Hotel MAS je umístěn v klidném prostředí města Sezimovo Ústí, u hlavní silnice E55, vedoucí z Českých Budějovic (55 km) do Prahy (85 km), na náměstí s parkovou úpravou. Hotel je umístěn v mimořádně klidném prostředí městečka Sezimovo Ústí, a proto je ideálním místem pro rodinou dovolenou, školení, kongresy, atp. Kapacitu zařízení tvoří 50 dvoulůžkových pokojů s možností přistýlky, 15 třílůžkových pokojů a jedno apartmá vybavené

Obrázek 5-3: Hotel MAS

Zdroj: www.hotelmas.cz

masážní vanou. Pokoje jsou vybaveny sprchovým koutem, televizním přijímačem se satelitními kanály, WC a telefonem. Všechny pokoje jsou vkusně zařízeny a dostatečně vybaveny pro co možná největší pohodlí a maximální spokojenost. Samozřejmostí jsou bezbariérové přístupy v celém hotelu. Hotel MAS nabízí širokou škálu kongresových prostor s bezbariérovým přístupem po celém hotelu a s tím spojených služeb za velice příznivé ceny v klidném prostředí.

V ceně ubytování je hotelovým hostům k dispozici krytý bazén s barem a atrakcemi (protiproud, vodopád, vzduchovadlo, masážní trysky). Dále je k dispozici sauna a vířivá vana za poplatek. Níže uvedené ceny zahrnují snídaní podávanou bufetovou formou, relaxační program (bazén s protiproudem), poplatky a DPH dle zákona.

Ceník ubytování

Jednolůžkový – 850 Kč, dvoulůžkový – 1290 Kč, třílůžkový 1600 Kč, Suite 2500 Kč

Děti do 6 let zdarma, do 12 let na pevném lůžku 10% sleva.

Ceník stravování

Polopenze – 140 Kč, plná penze 390 Kč

(www.hotelmas.cz, cit. 2011-09-01)

5.1.2.1.2 Stravovací zařízení

Hostinská zařízení připravují pokrmy a nápoje, zabezpečují jejich odbyt a spotřebu, uskutečňují doplňkový prodej polotovarů a zboží potravinářského charakteru a poskytují služby s tím související, a to celoročně nebo sezónně, přičemž sezónní hostinská zařízení poskytují hostinské služby maximálně devět měsíců v roce. Patří sem například restaurace, motoresty, denní bary, aperitiv bary, snack bary, gril bary, pizzerie, jídelny se samoobsluhou, hostince, kavárny, espresa, libreta, vinárny, pivnice, noční bary, disco cluby apod. (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 42).

Sezimovo Ústí nabízí svým obyvatelům i návštěvníkům možnost občerstvení v těchto stravovacích zařízeních: Penzion restaurace Placák (Sezimovo Ústí, Nad Mýtem /1127), Restaurace a chatová osada Soukeník, Kursa Vladimír (Sezimovo Ústí, Soukeník 53/101), Restaurace U Alfa, Zdeněk Prášek (Sezimovo Ústí, Táborská 42/149) Restaurace U Bilíků (Sezimovo Ústí, Husovo nám. 4/77), Restaurace U vily (Sezimovo Ústí, Šafaříkova/1073), Restaurace U vrby – Tipsport (Sezimovo Ústí, Soukeník/685), Restaurace - Hotel Mas (náměstí Tomáše Bati 417, 39102 Sezimovo Ústí II), Restaurace - Motel Euro (K Soukeníku 1080, Sezimovo Ústí II.). Restaurace Apollo (Táborská 45, Sezimovo Ústí I), Restaurace Koží Hrádek, Restaurace Penzion U Růže (Prokopa Holého 59, Sezimovo Ústí I), Hostinec U Křivánků (Sezimovo Ústí, Vaníčkova 27/138)

5.1.2.2 Turistická infrastruktura CR

Turistickou infrastrukturu tvoří:

- tour operátoři, cestovní kanceláře a cestovní agentury, místní, regionální a národní informační kanceláře cestovního ruchu, směnárny, sportovně-rekreační zařízení, kulturně-společenská zařízení, rekreační doprava, záchranná služba (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 43)

5.1.2.2.1 Informační centrum

Informační kanceláře cestovního ruchu představují neodmyslitelnou součást destinace, přičemž rozsah jejich činností závisí na rozsahu působnosti (místní, regionální, národní apod.). Často jsou první zastávkou návštěvníka v destinaci a mohou v podstatné míře ovlivnit jeho rozhodování ohledně délky pobytu a výše útraty v destinaci (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 43).

Sezimovo Ústí nemá vlastní informační centrum. Jeho vybudování je součástí seznamu investičních akcí města. Prozatím informace i turistické produkty nabízí turistům Infocentrum Město Tábor.

5.1.2.2 Sportovně-rekreační zařízení

Sportovně-rekreační zařízení umožňují návštěvníkům destinace vykonávat sportovně-rekreační aktivity. V této souvislosti jde především o:

- rekreační plochy, rekreační dráhy (lyžařské a běžkařské, umělé lyžařské svahy, skateboardové dráhy, bobové dráhy atd.), sportovní hřiště (golfová hřiště apod.), zimní stadiony, bazény, ostatní sportovně-rekreační zařízení

Důležitost existence sportovně-rekreačních zařízení je pro návštěvníky nepopiratelná – úzce ji spojují s kvalitou destinace a jejich rozmanitost umožní prodloužit pobyt i těch návštěvníků, kteří by např. v případě nepříznivého počasí z destinace odešli (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 44).

Příroda kolem Sezimova Ústí skýtá dobré podmínky pro pěší turistiku, cyklistiku nebo projížďku na koni. Řeka Lužnice, protékající městem, je lákadlem pro vodáky. Vyhledávanou částí je splav Soukeník, kde se nachází i osada s možností ubytování v chatkách, občerstvení v restauraci i sportovní vyžití na volejbalovém hřišti. Toto místo často vyhledávají i místní obyvatelé, neboť se zde nachází velká travnatá louka, která láká k odpočinku a opalování s možností vykoupat se nad jezem. Nedaleko osady Soukeník nalezneme i fotbalové hřiště.

Za řekou se nachází druhé fotbalové hřiště, které je po povodních nově zrekonstruované, tenisové kurty a fotbalová restaurace, kde se lidé často scházejí i k příležitosti různých akcí, např. pálení čarodějnic nebo jen posedět s přáteli při ohni a živé hudbě.

Místní sportovci i kluby využívají nově postavenou sportovní halu a tenisový areál TJ Spartak Sezimovo Ústí se saunou. V zimě se vydávají milovníci zimních sportů do přírody, kde se mohou nerušeně projíždět na běžkách nebo si zabruslit na některém z rybníků.

5.1.2.2.3 Kulturně-společenské zařízení

Kulturně-společenská zařízení v destinaci cestovního ruchu jsou důležitými složkami produktu a z hlediska návštěvníka mají obdobný úkol jako sportovně rekreační zařízení. Patří sem především:

- kina, divadla, muzea, knihovny, zábavní parky, diskotéky, herny apod. (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 45)

Město Sezimovo Ústí nabízí kulturní vyžití pro dospělé i děti. Na své si přijdou milovníci zábavy, knih, filmů i divadla. Ve městě můžete navštívit dvě kina: kino Spektrum a v letních měsících Letní kino v Areálu Hiltonu, kde se pravidelně každé léto koná hudební festival Hiltonfest. Za hudbou a zábavou láká i místní diskotéka Apollo.

Pro malé děti je připraveno loutkové divadlo, které má v Sezimově Ústí téměř padesátiletou tradici. V 50. letech minulého století se zde začínalo s maňásky, postupně se dokupovaly loutky a budovalo zázemí. Loutkářský soubor měl své pevné místo v hotelu MAS, pod křídly Klubu pracujících. Asi před 15 lety byl přestavěn a nově vybaven Malý sál hotelu, kde sledují diváci loutková i jiná představení. Své služby zájemců poskytují i dvě městské knihovny.

5. 1.2.2.4 Směnárny

Směnárny zabezpečují směnářenské služby návštěvníkům destinace. Nedostatek dostupných směnářenských služeb napomáhá jednak oživení černého trhu s valutami, jednak snižuje přitažlivost destinace pro zahraniční návštěvníky (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 44).

Ve městě Sezimovo Ústí je možné využít směnárnu v hotelu MAS.

5. 1.2.2.5 Tour operátoři, cestovní kanceláře a cestovní agentury

Touroperátoři/cestovní kanceláře zprostředkují služby jiných zařízení, organizují a zabezpečují služby návštěvníkům destinace, prodávají vybraný sortiment obchodního zboží (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 43).

V Sezimově Ústí se nenachází žádná cestovní kancelář ani cestovní agentura. Turisté a místní obyvatelé mohou však využít těchto služeb v sousedícím městě Tábor.

5.1.2.3 Všeobecná infrastruktura

Všeobecná infrastruktura zahrnuje dopravu a dopravní dostupnost, půjčovny automobilů, obchodní síť a síť služeb, technické sítě, zásobování vodou, elektřinou, plynem, likvidace odpadů (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 45).

5.1.2.3.1 Doprava do Sezimova Ústí a městská hromadná doprava

Doprava a dopravní dostupnost je nevyhnutelným předpokladem společenského a ekonomického stylu mezi návštěvníky a destinacemi. Zabezpečuje pohybovou složku cestovního ruchu, tj. přesun návštěvníka z místa jeho trvalého bydliště do destinace a zpátky (KIRÁLOVÁ, 2003, s. 45).

Do Sezimova Ústí je výborné spojení silniční dopravou. Protíná ho totiž mezinárodní silnice E55. V současné době je ve výstavbě dálnice D3, která povede okolo města a měla by tím usnadnit dostupnost do města i omezit zatížení dopravy ve městě.

Navštívit město můžeme i železniční dopravou. Modernizovaná železniční zastávka Sezimovo Ústí je na trase nově budovaného železničního koridoru České Budějovice – Praha. Nejbližší stanice rychlíků je v nedalekém Táboře. Odtud je dobré spojení městskou hromadnou dopravou, kterou zajišťuje dopravní podnik Comett Plus Tábor.

Městská autobusová doprava obsluhuje trojměstí Tábor - Sezimovo Ústí - Planá nad Lužnicí a okolní vsi v okruhu zhruba do 10 km od města Tábora. V provozu je celkem 15 linek MHD, které jsou obsluhovány ve špičce 32 autobusy. Celkem je ve vozovém parku 38 vozidel, z nichž 10 je v kloubovém provedení a z celkového počtu autobusů je nyní 16 autobusů nízkopodlažních. Jízdenky jsou v hodnotě 10, 12, 14, a 16,- Kč (cena jízdného je určena vzdáleností a dobou přepravy od výchozího do cílového místa, cena pro děti je poloviční) a lze si je zakoupit v novinových stáncích, v hale autobusového nádraží, v prodejních automatech na uzlových zastávkách. Bezplatně jsou přepravovány děti do 6ti let, tělesně postižené osoby, kočárky s dítětem a osoby starší 70ti let, děti ve věku od 6ti do 15ti let mohou využít zlevněné jízdenky.

5.1.2.3.2 Obchodní síť a obslužní vybavenost

Obchodní síť a obslužní vybavenost je nevyhnutelná nejen pro fungování destinace, ale i pro komplexnost produktu (KIRÁĽOVÁ, 2003, s. 46).

Dostupnost prodejen s potravinářským zbožím je ve městě a hlavně v jeho okolí dostatečná. V blízkosti města se nachází několik hypermarketů a supermarketů. Nabídka nepotravinářského zboží naopak není tak široká. Přesto mohou návštěvníci využít služeb pošty, kadeřnictví, lékárny i zdravotního střediska. Při vjezdu do města ze směru od Českých Budějovic se nachází dvě benzínové stanice.

5.1.2.3.3 Technické sítě, zásobování vodou, elektřinou, plynem, likvidace odpadů

Území města je zcela elektrifikováno, plynofikace byla provedena převážně v části Sezimova Ústí I. V Sezimově Ústí II je většina zástavby zásobována centrálním teplem (dodavatel AES Bohemia) a část rodinných domků je vytápěno uhlím. Vodovodní a kanalizační síť je více než 50 let stará a trpí opotřebením. Za pomoci strukturálních fondů se předpokládá její postupná modernizace. Město je napojeno na čistírnu odpadních vod, která je společná pro města Tábor, Sezimovo Ústí a Planou nad Lužnicí. V posledních letech město investovalo převážně do rozvoje telekomunikační sítě zavedením rozvodů kabelové televize a internetu (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-10-28).

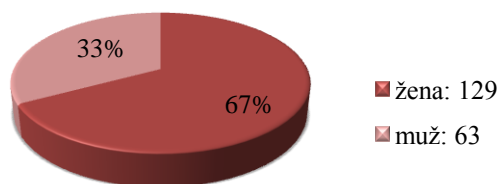
5.2 Poptávka v cestovním ruchu

Vyhodnocení dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo vyhodnocení návštěvnosti ve městě Sezimovo Ústí. Terénní šetření probíhalo formou dotazování, a to osobně i elektronicky. Osobní dotazování se konalo o víkendech 3. ,4. a 10., 11. září roku 2011u zámku Orlík nad Vltavou. Dotazník zodpovědělo celkem 48 z oslovených. Záměrem osobního dotazování bylo přímé oslovení především starší generace, která patří mezi nejčastější návštěvníky města Sezimovo Ústí. Dále dotazníkové šetření probíhalo přes internet. Dotazník byl umístěn dva měsíce, a to od 28. října do 28. prosince 2011, na internetových stránkách www.vyplnto.cz a <http://google.com>. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 192 lidí. Dotázaným bylo položeno celkem 18 otázek, strukturovaných do uzavřených i otevřených dotazů. Veškeré grafy a tabulky pocházejí ze zdrojů vlastního šetření. Dotazník se nachází v Příloze 6.

5.2.1 Charakteristika dotazovaného souboru respondentů

Graf 5-1: Struktura dotazovaných dle pohlaví

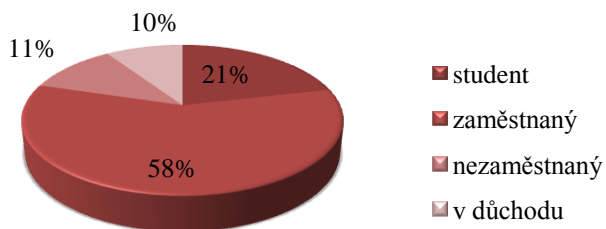
Dotazníkového šetření se zúčastnilo 63 mužů a 129 žen, které představovaly 67% respondentů.

Tabulka 5-4: Struktura dotazovaných dle věku

Do 18 let	5	3%
18 - 25 let	64	33%
26 - 40 let	55	29%
41 - 65 let	49	26%
Nad 65 let	19	10%
Celkem	192	100%

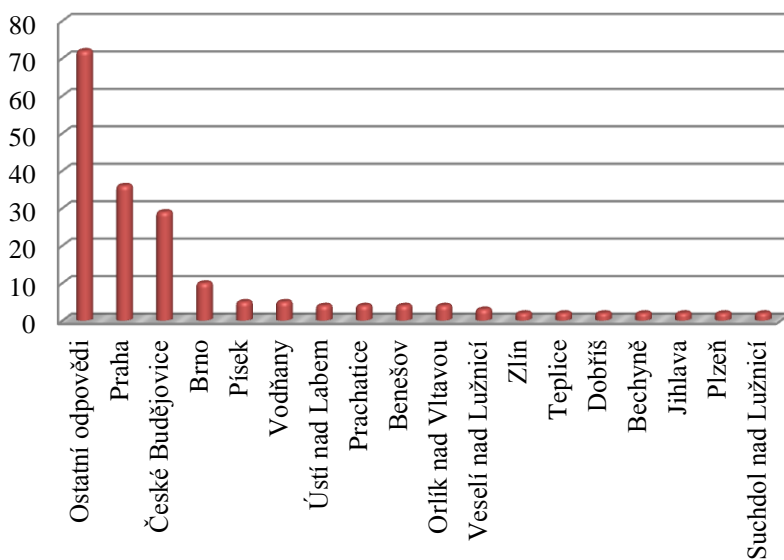
Přibližně dvě třetiny dotázaných tvořili lidé ve věku do 40 let, zbylou třetinu lidé ve věku nad 41 let.

Graf 5-2: Ekonomická aktivita

58% respondentů bylo zaměstnáno a 21% v době dotazování studovalo.

Graf 5-3: Bydliště dotazovaných

Bydliště dotázaných se významně lišila. Nejčastěji byli respondenti z Prahy, Českých Budějovic a Brna. V ostatních odpovědích jsou města, ze kterých pochází pouze jeden dotázaný.

5.2.2 Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření

Graf 5-4: Počet návštěvníků města

1. V jižních Čechách poblíž města Tábora a řeky Lužnice leží město Sezimovo Ústí. Navštívil/a jste toto město?

Z celkového počtu 192 respondentů navštívilo město Sezimovo Ústí 35%. Jen 9% z dotázaných navštívilo město dvakrát, zbytek zde byl jen jedenkrát.

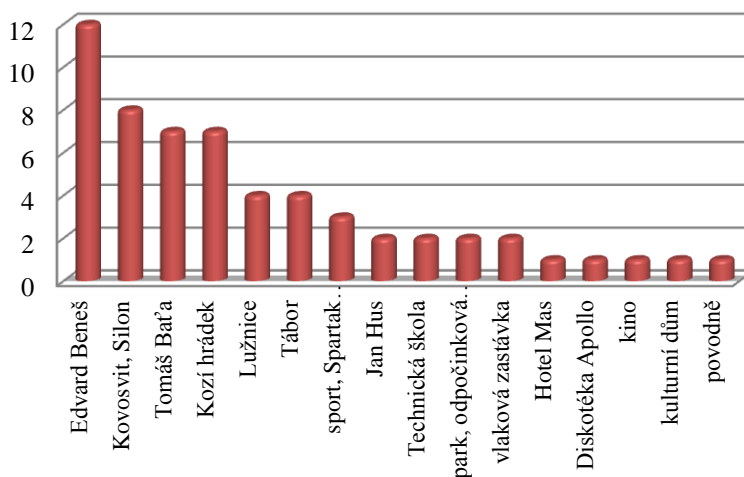
Tato otázka rozdělila respondenty na dvě skupiny, každé byly položeny jiné otázky.

5.2.2.1 Otázky pro návštěvníky Sezimova Ústí

Počet návštěvníků města byl 68.

Graf 5-5: Asociace v souvislosti s městem Sezimovo Ústí

2. Co si vybavíte jako první v souvislosti s městem Sezimovo Ústí?

Nejčastěji si respondenti ve spojitosti s městem Sezimovo Ústí vybavili druhého československého prezidenta Edvarda Beneše. Můžeme říci, že Sezimovo Ústí je průmyslové

město - to potvrzuje i 8 dotázaných, kteří si město spojují právě s průmyslem a továrnami. Dále si lidé nejčastěji vybavili Kozí hrádek a Tomáše Bařu. Mezi dalšími odpovědi se nejčastěji objevila např. řeka Luřnice, město Tábor nebo Jan Hus.

Graf 5-6: Cíl návštěvníků města

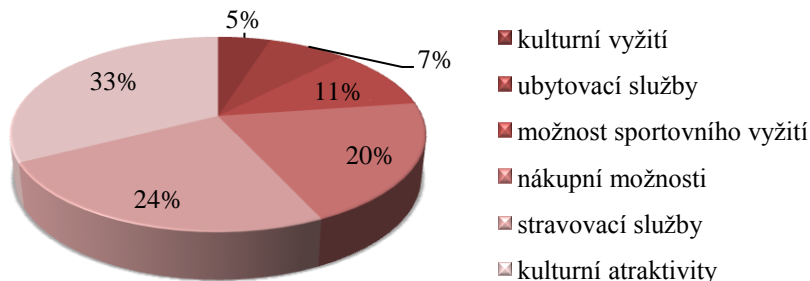
3. Co bylo cílem Vaří cesty?

Nejčastějším cílem návštěvníků Sezimova Ústí byla zřícenina Kozí hrádek a Beneřova vila, navštívilo je téměř 50% respondentů. Dotazovaní mohli zaškrtnout více odpovědi.

Graf 5-7: Využitá nabídka služeb a atraktivit ve městě

4. Jakou nabídku služeb a atraktivit ve městě jste využil/a?

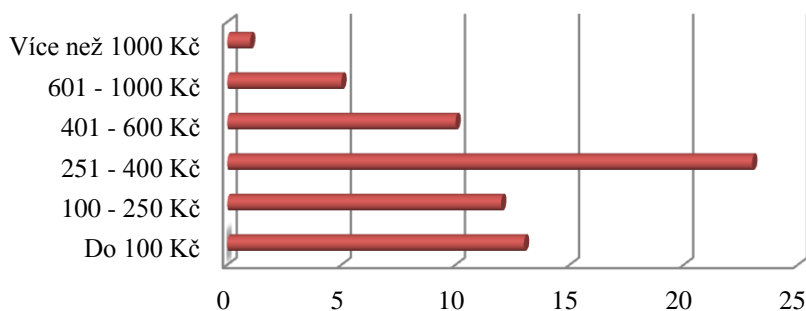
Nejčastěji využili návštěvníci nabídku kulturních atraktivit a stravovacích zařízení. Naopak nejméně často byly využity ubytovací služby a kulturní vyžití. Z výsledků plyne i převařa především jednodenních návštěvníků.

Vyhodnocení spokojenosti s využitou nabídkou služeb

Ubytování ve městě využilo pouze 9 dotázaných. Z 56ti procent byli ubytovaní s nabídkou průměrně spokojeni. Možnost **stravování** ve městě využilo 40 lidí, to je téměř 60% z návštěvníků. 52% z nich bylo s nabídkou spokojeno, 33% ji ohodnotilo průměrně. **Kulturní atraktivita** navštívilo 30 lidí. Více než polovina lidí byla s nabídkou spokojena, 30% bylo spokojeno průměrně a pouze 7% bylo s nabídkou nespokojeno. **Sportovního vyžití** ve městě se zúčastnilo pouze 13 respondentů a to především z důvodu nedostatečné nabídky těchto služeb. Dotazovaní byli se službami průměrně spokojeni. **Nákupní možnosti** ve městě využilo 25 lidí, to je téměř 40% návštěvníků města, a to i přesto, že nákupní možnosti v Sezimově Ústí jsou nedostatečné. 40% dotázaných bylo s nabídkou spokojeno. (Bližší vyhodnocení spokojenosti s využitými službami je v Příloze 7.)

Graf 5-8: Výdaje na 1 den pobytu (bez ubytování)

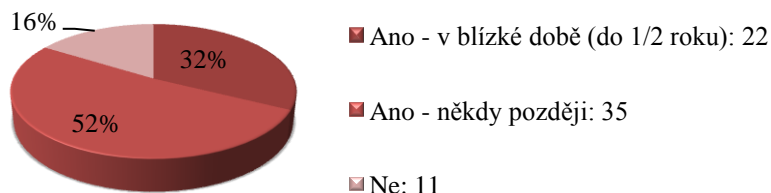
10. Jak velké byly Vaše výdaje na 1 den pobytu pro jednu osobu? (bez ubytování)

Nejčastěji návštěvníci ve městě utratili 251 – 400 Kč na den (bez ubytování).

Graf 5-9: Zájem navštívit město znovu

11. Chtěl/a byste toto město znovu navštívit?

84% návštěvníků by město Sezimovo Ústí znovu navštívilo.

5.2.2.2 Otázky pro respondenty, kteří město Sezimovo Ústí nenavštívili

Pomocí těchto otázek bylo cílem zjistit potenciální návštěvnost ve městě.

Respondentům byla stručně popsána nabídka města Sezimovo Ústí, i když v tomto případě nebyl tento popis plně dostatečný – vhodné by bylo doplnit ho o fotografie a bližší popis možných atraktivit. Ale i přesto 99 lidí, kteří představují 80% respondentů, kteří město nenavštívili, odpovědělo, že by mělo zájem město navštívit.

Graf 5-10: Potenciální zájem navštívit město

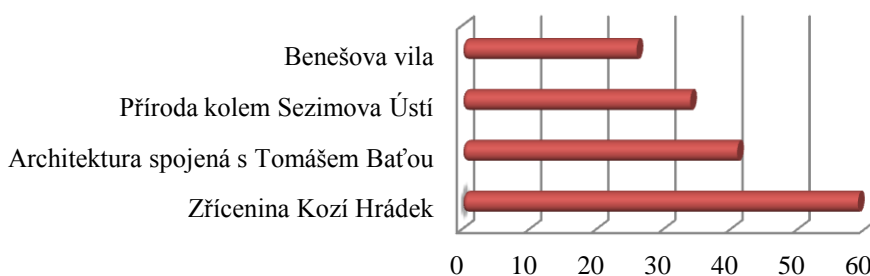
12. Město Sezimovo Ústí je spojeno se jmény Mistr Jan Hus, 2. československý prezident Edvard Beneš a Tomáš Baťa. Svým návštěvníkům nabízí hlavně kulturní památky - Kozí hrádek, Benešovu vilu. Prohlédnout si zde mohou architekturu tzv. "Baťovských domků".

Pokud respondenti odpověděli, že by město navštívili, byla jim položena otázka, týkající se potenciálního cíle jejich cesty.

Graf 5-16: Návštěvní cíl potenciálních návštěvníků

13. Jaké místo by se stalo hlavním cílem Vaší cesty?

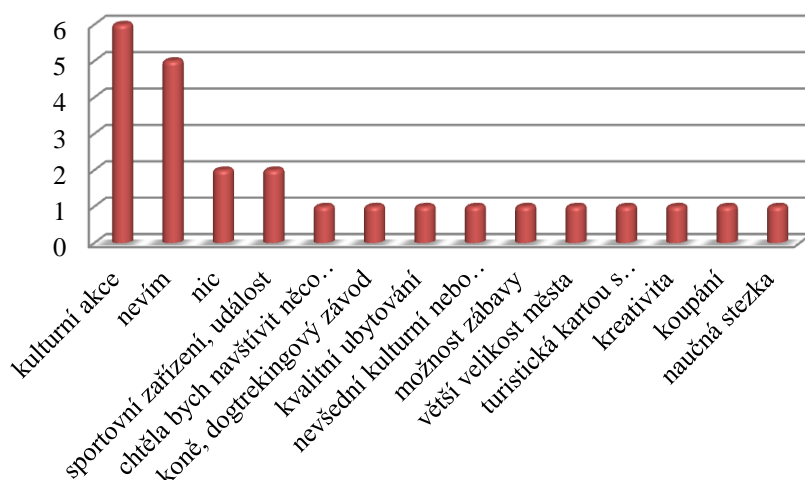
Dotázaní mohli označit i více možností. 59 lidí, kteří tvoří téměř 60% z potenciálních návštěvníků, nejvíce zaujala zřícenina Kozí hrádek. Na druhém místě by respondenti navštívili hlavně architekturu spojenou s Tomášem Baťou. Je zde vidět potenciál, který se v Tomášovi Baťovi, světoznámé osobnosti, která je spojena i s historií Sezimova Ústí, skrývá. Vhodné

by bylo této potenciální poptávky využít, a to např. ve formě muzea Tomáše Bati, naučné stezky nebo prohlídky firmy Kovosvit, kterou Tomáš Baťa založil.

25ti respondentům, kteří město Sezimovo Ústí nenavštívili a ani neuvažují o jeho návštěvě, byla položena tato otázka:

Graf 5-12: Možnost přilákat potenciální návštěvníky

14. Co jiného by vás přesvědčilo, abyste do tohoto města přijel/a?

V dotazníkovém šetření se objevilo mnoho různých odpovědí. Do města by návštěvníky nejvíce přilákala nabídka kulturních akcí nebo např. sportovní zařízení či událost. Objevil se zde i jeden zajímavý návrh, a to propojení nabídky města Sezimovo Ústí s atraktivními místy jižních Čech, např. pomocí turistické karty, která by propojovala více výhodných nabídek v oblasti.

5.2.3 Profil nejčastějšího návštěvníka města Sezimovo Ústí

Z terénního šetření vyplynulo, že nejčastějším návštěvníkem města Sezimova Ústí je zaměstnaná žena ve věku 41-65 let z Prahy. V souvislosti s městem Sezimovo Ústí si jako první vybaví druhého československého prezidenta Edvarda Beneše. Ve městě využije nabídku stravovacích služeb a navštíví kulturní atraktivity. Cílem její návštěvy se stane především zřícenina Kozí hrádek a Benešova vila. Výdaje na jeden den pobytu se pohybují mezi 251 – 400 Kč (bez ubytování).

6. EKONOMICKÝ VÝZNAM CESTOVNÍHO RUCHU

VE MĚSTĚ SEZIMOVO ÚSTÍ

Stanovení ekonomického významu cestovního ruchu je velmi obtížné, i přesto že k měření ekonomického dopadu existuje mnoho metod. Vlivy cestovního ruchu se projevují v různé míře v mnoha ekonomických odvětvích a pro jejich posouzení nelze použít standardní ekonomické metody. Obzvláště pro menší turistické celky, velikosti města Sezimova Ústí, je složité získat relevantní data.

V rámci této kapitoly budou vymezeny ekonomické dopady cestovního ruchu v Sezimově Ústí prostřednictvím přímých výdajů turistů, multiplikátoru cestovního ruchu, vlivu cestovního ruchu na rozpočet obce, jeho podílu na tvorbě pracovních míst a hrubé přidané hodnotě.

6.1 Přímé vlivy výdajů turistů

Dle odhadu Informačního centra Tábor jsou průměrné jednodenní výdaje turistů asi 500 Kč na osobu, kde 100 Kč připadá na stravování, 100 Kč na vstupné, na dopravu a ubytování připadá 300 Kč. Podle údajů Czech Tourism se průměrná útrata návštěvníka na Tábořsku pohybuje nejčastěji mezi 201 až 500 Kč (skoro ze 42%), téměř u 32% návštěvníků se výdaje pohybují mezi 501 až 1000 Kč. Průměrná útrata je tedy 533,50 Kč/osoba/den. Tento odhad odpovídá i výsledkům z vlastního průzkumu, kde se průměrné výdaje turistů bez ubytování pohybovaly nejčastěji mezi 251 – 400 Kč.

Tabulka 6-1: Průměrná útrata dle původu návštěvníka *

	Tábor (v %)			Jižní Čechy (v %)	ČR (v %)
	Rezidenti	Nerezidenti	Tábor celkem		
Do 200 Kč	26,45	8,97	19,60	16,72	20,22
201 až 500 Kč	39,67	44,87	41,71	33,27	36,40
501 až 1000 Kč	28,10	37,18	31,66	32,55	27,92
1001 až 2000 Kč	4,96	7,69	6,03	13,01	10,87
Více než 2000	0,83	1,28	1,01	4,42	4,12
Počet respondentů	121	78	199	5425	106582
Průměrná útrata na den (v Kč)	493,60	595,16	533,50	677,83	622,90

Zdroj: <http://monitoring.czechtourism.cz>, ČSÚ + vlastní zpracování, * místo sběru dat: Tábor

Tabulka 6-2: Průměrné výdaje turistů

	Počet příjezdů hostů	Průměrná výše denních výdajů v Kč *	Výdaje celkem	
			Kč	%
Rezidenti	3312	493,6	1638115,2	73,74
Nerezidenti	852	595,16	507076,32	22,83
Celkem	4164	533,5	2221494	100

Zdroj: <http://monitoring.czechtourism.cz>, ČSÚ + vlastní zpracování, * místo sběru dat: Tábor

Tabulka 6-3: Výše průměrných výdajů ubytovaných návštěvníků ve městě Sezimovo Ústí

	Počet lůžkonocí	Průměrná výše denních výdajů v Kč *	Výdaje celkem	
			Kč	%
Rezidenti	7143	493,6	3525784,8	79,6
Nerezidenti	1518	595,2	903452,9	20,4
Celkem	8931	533,5	4429238,0	100,0

Zdroj: <http://monitoring.czechtourism.cz>, ČSÚ + vlastní zpracování, * místo sběru dat: Tábor

V roce 2010 bylo ve městě Sezimovo Ústí 8931 přenocování. Při průměrné útratě 533 Kč/den činily celkové výdaje 4 429 238 Kč.

6.2 Multiplikátor cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí

Ke stanovení multiplikátoru produkce cestovního ruchu bude využita strukturální analýza. Pomocí symetrické input-output tabulky budou stanoveny multiplikátory pro jednotlivé produkty. Za využití takto stanovených multiplikátorů a výdajů turistů bude určen multiplikátor cestovního ruchu města Sezimovo Ústí.

Symetrické input-output tabulky (SIOT) jsou odvozeny matematickou transformací z tabulek dodávek a užití v základních cenách. Tyto tabulky se používají především pro ekonomickou analýzu a ekonometrické modelování. Jsou vhodným nástrojem pro výpočet kumulativních vlivů. Umožňují například kvantifikovat dopad vládních zásahů na hospodářství jako celek, ale i na jednotlivá odvětví a domácnosti. S jejich pomocí lze vyhodnocovat dopad podpory investic, podpory hypoték, environmentálních zákonů a nových technologií. Mimoto SIOT nabízí analýzu produktivity, zaměstnanosti, citlivosti na vliv změn daňových sazeb a regulace (ČSÚ, cit. 2012-02-23).

Tabulka 6-4: Symetrická input-output tabulka v členění produkt x produkt

		Výrobky podle SKP	Konečné užití				Celkem
			KS	HIFK	ΔZ	Vývoz	
Výrobky podle SKP	1	Mezispotřeba	Výdaje na konečnou spotřebu	Tvorba hrubého fix. kap.	Změna zásob	Vývoz	Užití celkem podle výrobků
Celkem (1)	2	Celková mezispotřeba v základních cenách	Celkem podle jednotlivých typů konečného užití v základních cenách				Celkové užití v základních cenách
Čisté daně na výrobky	3	ČDV podle produktů	ČDV podle jednotlivých typů konečného užití				Celkové čisté daně na výrobky
Celkem (1+3)	4	Celková mezispotřeba v kupních cenách	Celkové konečné užití podle jednotlivých typů v základních cenách				Celková užití v kupních cenách
Složky přidané hodnoty	5	Složky přidané hodnoty					
Celkem (4+5)	6	Produkce v základních cenách					
Dovoz	7	Dovoz					
Celkem (6+7)	8	Dodávky celkem v základních cenách					

Zdroj: ČSÚ, 2012

Jádro symetrické input-output tabulky tvoří čtvercová matice mezispotřeby, která má v řádcích a ve sloupcích stejné členění, a sice produkt na produkt. V matici mezispotřeby reprezentuje každý sloupec strukturu vstupů, tzn. udává, kolik produktů bylo na výrobu konkrétního výrobku spotřebováno. Každá změna v poptávce po daném výrobku vede současně k proporcionální změně poptávky po produktech, které tvoří vstupy ve výrobním procesu. Napravo od čtvercové matice mezispotřeby se nachází informace o konečném užití podle jednotlivých produktů. Čisté daně na výrobky vyplacené za jednotlivé produkty v mezispotřebě a v konečném užití jsou součástí třetího řádku tabulky. Obsahem SIOT jsou rovněž informace o hrubé přidané hodnotě a její struktuře (mzdy a sociální příspěvky zaměstnanců, ostatní daně a dotace na výrobu, spotřeba fixního kapitálu, čistý provozní přebytek, smíšený důchod) a údaje o dovozu jednotlivých produktů (ČSÚ, cit. 2012-02-23).

Jedním z hlavních využití informací z input-output modelu je zjištění dopadů exogenních změn na poptávku po regionální produkci. Mezi nejpoužívanější multiplikátory lze zařadit ty, které zjišťují dopady exogenních změn na výrobu odvětví ve sledované ekonomice, na příjmy

domácností v každém odvětví v důsledku změny produkce a na zaměstnanost (ve fyzických jednotkách), která nastane v důsledku změn produkce.

Význam multiplikátorů spočívá v rozdílu mezi počátečním, resp. přímým dopadem exogenních změn a celkovým dopadem těchto změn. V rámci jednotlivých odvětví můžeme stanovit multiplikátor, který nám vyjadřuje vztah přímých, nepřímých a případně také indukovaných dopadů. V odvětví cestovního ruchu vyjadřuje multiplikační efekt velikost dalších příjmů vytvořených turistickými výdaji. Je obtížné tento koeficient přesně spočítat, a to díky složité provázanosti cestovního ruchu s ostatními odvětvími. Mechanismus multiplikačního efektu poskytuje zejména informace o tom, o co vyšší jsou příjmy než výdaje cestovního ruchu, které je vyvolaly. Tento efekt je značně vysoký, velikost multiplikátoru se odvíjí od hospodářské soběstačnosti a struktury ekonomiky každé země. Multiplikátor je závislý především na objemu dovozu (platí, že čím nižší objem dovozu, tím vyšší multiplikátor příjmů) a na sklonu ke spotřebě (čím vyšší sklon ke spotřebě, tím vyšší multiplikátor, přičemž se spotřeba musí uskutečnit).

Existují různé druhy multiplikátorů cestovního ruchu, např. příjmový multiplikátor, multiplikátor zaměstnanosti, multiplikátor prodeje či transakce, multiplikátor výstupu, multiplikátor vládních příjmů nebo investiční multiplikátor.

V rámci této analýzy se zaměříme na multiplikátor produkce, který měří množství celkové produkce odvětví, vytvořené v ekonomice dané země v důsledku zvýšení výdajů účastníků cestovního ruchu. Nepřímé dopady výdajů turistů na ekonomiku regionu hodnotí multiplikátory získané ze Symetrické input-output tabulky pro rok 2009 (SIOT tabulky jsou zveřejňovány každých 5 let Českým statistickým úřadem). Hodnoty vybraných multiplikátorů jsou uvedeny v Tabulce 6-5. (Multiplikátory ostatních produktů a příklad výpočtu multiplikátory jsou součástí Přílohy 8 a 9.)

Tabulka 6-5: Multiplikátory v oblasti cestovního ruchu vypočtené ze symetrické input-output tabulky (2009)

Komodita	Multiplikátor
Potravinářské výrobky	2,1370
Nápoje	2,0776
Pozemní a potrubní doprava	1,9733
Ubytovací služby	1,9400
Stravovací služby, podávání nápojů	2,1257
Informační služby	1,9643
Služby cestovních agentur a kanceláří	3,0350
Pobytové služby	1,4267
Sportovní, zábavní a rekreační služby	2,2006

Zdroj: vlastní výpočty podle SIOT tabulky

Díky multiplikátorům můžeme spočítat celkový dopad výdajů návštěvníka Sezima Ústí na celkovou produkci. Návštěvník, který ve městě průměrně utratí 530 Kč/den navýší produkci ekonomiky nejen o tuto částku, ale díky tomu, že se peníze v ekonomice multiplikuji, i o nepřímé dopady. Tyto efekty cestovního ruchu můžeme vidět v tabulce. Jsou-li výdaje za stravování průměrně 100 Kč, díky multiplikátoru 2,13 se navýší celková produkce o 212,57 Kč. Za jeden den pobytu při průměrné útratě 530 Kč se navýší národní produkce o 1086 Kč, můžeme tedy určit multiplikátor produkce na 2,05.

Tabulka 6-6: Efekty cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí (v Kč)

	Přímé efekty	Multiplikátor	Nepřímé efekty	Celkové efekty
Sportovní, zábavní a rekreační služby	100	2,20	120,06	220,06
Ubytovací služby	220	1,94	206,80	426,80
Stravovací služby	100	2,13	112,57	212,57
Doprava	50	1,97	48,66	98,66
Nákup potravin a dárků	60	2,14	68,22	128,22
Průměrné denní výdaje za jednodenní pobyt turisty	530	2,05	556,31	1086,31

Zdroj: vlastní výpočty podle SIOT tabulky

Multiplikátor můžeme vyjádřit pomocí vzorce:

$$\text{Multiplikátor produkce} = \frac{\text{celkové efekty (přímé a nepřímé efekty)}}{\text{Přímé efekty}} = \frac{1086,31}{530} = 2,05$$

Návštěvníci strávili ve městě Sezimovo Ústí v roce 2010 8931 nocí. Průměrně zde utratili 4 733 430 Kč, celková produkce se díky nepřímým efektům zvýšila o 9 701 835 Kč.

Tabulka 6-7: Efekty cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí v roce 2010 za ubytované návštěvníky

	Přímé efekty	Multiplikátor	Nepřímé efekty	Celkové efekty
Sportovní, zábavní a rekreační služby	893 100,00	2,20	1 072 242,56	1 965 342,56
Ubytovací služby	1 964 820,00	1,94	1 846 920,11	3 811 740,11
Stravovací služby	893 100,00	2,13	1 005 342,60	1 898 442,60
Doprava	446 550,00	1,97	434 626,24	881 176,24
Nákup potravin a dárků	535 860,00	2,14	609 273,62	1 145 133,62
Průměrné výdaje ubytovaných návštěvníků	4 733 430,00	2,05	4 968 405,12	9 701 835,12

Zdroj: vlastní výpočty podle SIOT tabulky

Pomocí multiplikátoru produkce cestovního ruchu můžeme vyjádřit, o kolik se zvýší produkce při zvýšení výdajů za služby cestovního ruchu, při zvýšení počtu turistů nebo při prodloužení pobytu návštěvníka. Stanovení multiplikátoru bylo založeno na předpokladu, že zvýšení produkce v daném regionu (v Sezimově Ústí) ovlivní národní ekonomiku země. Stanovený multiplikátor produkce cestovního ruchu 2,05 ovlivní nejen produkci v Sezimově Ústí, ale i ekonomiku jako celek. Turista však většinou neutratí peníze pouze za produkty, které byly v této analýze brány v úvahu, tudíž ovlivňuje národní ekonomiku i prostřednictvím jiných odvětví.

6.3 Dopady cestovního ruchu na rozpočet města Sezimovo

Ústí

Z každé stokoruny, utracené v cestovním ruchu, je téměř 41 Kč odvedeno na daních a poplatcích. Vyplývá to ze studie společnosti KPMG. Podle ní v období 2006 – 2008 v Česku cestovní ruch do veřejných rozpočtů přinášel průměrně 97,5 miliard korun ročně (tzn. horní mez efektů propočtených multiplikační metodou), což představuje 6,9 % všech daňových příjmů. Největší výnosy z cestovního ruchu státu plynou z DPH (38 %) a z odvodů na sociální pojištění (29 %). Cestovní ruch ve sledovaném období dosahoval průměrného obrátu 293 miliard korun ročně, v multiplikaci dokonce dvojnásobek, a vytvořil 372 586 plných pracovních úvazků. Z analýzy vyplývá, že má pozitivní vliv na realizaci zboží produkovaného dalšími odvětvími (výrobky a služby), a tedy na tvorbu nepřímých pracovních míst (časopis Všudybyl, 2009, cit. 2012-02-23).

Vymezení efektů cestovního ruchu vychází ze zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje koeficienty, podle nichž je celostátní hrubý výnos daní

přerozdělován příslušným krajům a obcím. Dopady výdajů turistou budou analyzovány prostřednictvím daně z přidané hodnoty.

Dopady na rozpočet obce prostřednictvím fyzických a právnických osob pracujících nebo podnikajících v cestovním ruchu budou analyzovány prostřednictvím daně z příjmů, určené zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

Další dopady budou analyzovány na základě daně z nemovitostí a výběru místního poplatku. Vztah mezi turistickými výdaji (výší hrubé mzdy, výší daňového základu podnikatelů) bude vyjádřen prostřednictvím regresních (přepočítacích) koeficientů.

6.3.1 Daňové příjmy obce

6.3.1.1 Daň z přidané hodnoty

Dopad výdajů turistů na rozpočet obce na základě DPH bude stanoven prostřednictvím regresního koeficientu, který vyjadřuje vztah mezi turistickými výdaji a příjmy do obecního rozpočtu. Koeficient udává, o kolik se zvýší příjmy rozpočtu města Sezimovo Ústí, pokud se zvýší výdaje turistů o určitou částku.

Regresní koeficient pro rok 2011 vychází z Vyhlášky č. 259/2001 Sb., zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Údaje jsou uvedeny v tabulce.

Tabulka 6-8: Podíl města Sezimovo Ústí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů

Rok	Kraj	Okres	Název obce	Kód základní územní jednotky	Počet obyvatel k 1.1.2009 1.1.2010 1.1.2011	Výměra katastrálních území obce k 1.1. 2009 1.1. 2010 1.1. 2011 (ha)	Koeficienty postupných přechodů (Příloha č. 2 zákona č. 243/2000 Sb.)	Procentní podíl obce na výnosu daní podle § 4 odst. 1 písm. b) až f) zákona o rozpočtovém určení daní	Počet zaměstnanců k 1.12.2008 1.12.2009 1.12.2010	Procentní podíl obce na výnosu daně podle § 4 odst. 1 písm. i) zákona o rozpočtovém určení daní
2009	Jihočeský kraj	Tábor	Sezimovo Ústí	553069	7 338	844,237	1,3872	0,044626	2 411	0,053768
2010	Jihočeský kraj	Tábor	Sezimovo Ústí	553069	7330	844,237	1,3872	0,044356	2199	0,051629
2011	Jihočeský kraj	Tábor	Sezimovo Ústí	553069	7329	844,237	1,3872	0,04426	2349	0,053308

Zdroj: vlastní zpracování podle příloh vyhlášek č. 259/2011 Sb., č. 245/2010 Sb. a č. 276/2009 Sb., zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům

Dle Zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, se v roce 2011 obce podílí na celostátním výnosu daně z přidané hodnoty 21,4 %. Regresní koeficient pro rok 2011 města Sezimovo Ústí pro zjištění dopadů výdajů turistů na rozpočet obce vychází z Koeficientu postupných přechodů (uvedeného v tabulce), jeho hodnota je 0,04426% (koeficient platný od září roku 2011).

Regresní koeficient města Sezimova Ústí pro zjištění dopadů výdajů turistů na rozpočet obce je 0,0095.

Regresní koeficient při zatížení	20% sazbou DPH	0,00190
	10% sazbou DPH	0,00095

Denní průměrné výdaje turisty = 530 Kč

20 % DPH – stravování (100 Kč), nákup dárků (30 Kč) 130 Kč

10% DPH - vstupné (100 Kč), ubytování a doprava (270 Kč), nákup potravin (30 Kč) 400 Kč

Tabulka 6-9: Příjem obce Sezimovo Ústí z DPH za jednodenní pobyt turisty

	Denní průměrné výdaje (Kč)	DPH (Kč)	Regresní koeficient po zatížení DPH	Příjem do rozpočtu obce (Kč)
20% sazba DPH	130	26	0,0019	0,04940
10% sazba DPH	400	40	0,00095	0,03800
Celkem	530	66		0,08740

Zdroj: vlastní zpracování

Návštěvník, který ve městě Sezimovo Ústí utratí průměrně 530 Kč za den, navýší rozpočet obce o 0,088 Kč.

Příjmy z DPH do rozpočtu města Sezimovo Ústí za ubytované návštěvníky v roce 2010

Koeficient postupných přechodů	0,044356%
Regresní koeficient	0,0095
Regresní koeficient zatížený 20%	0,00190
Regresní koeficient zatížený 10%	0,00095

Počet lůžkonocí byl za rok 2010 8 931. Pokud turista utratil průměrně 530 Kč/den, celkové výdaje turistů byly 4 733 430 Kč.

Tabulka 6-10: Příjem do rozpočtu obce od ubytovaných návštěvníků v roce 2010

	Výdaje (Kč)	DPH (Kč)	Regresní koeficient po zatížení DPH	Příjem do rozpočtu obce (Kč)
20% sazba DPH	1 161 030	232 206	0,0019	441,19
10% sazba DPH	3 572 400	357 240	0,00095	339,38
Celkem	4 733 430	589 446		780,57

Zdroj: vlastní zpracování

Během roku 2010 utratili ubytovaní turisté ve městě Sezimovo Ústí průměrně 4 733 430 Kč, navýšili tak příjmy obecního rozpočtu o 780,57 Kč.

6.3.1.2 Daň z příjmů

Daň z příjmů upravuje zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Výnos daně z příjmů u jednotlivých obcí je upraven stejně jako daň z přidané hodnoty zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

V současné době je v platnosti vyhláška č. 259/2011 Sb., která je platná od září roku 2011 a nahradila tak vyhlášku č. 245/2010 Sb. Součástí každé vyhlášky je příloha, která obsahuje informace o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daní z příjmů. Regresní koeficient pro rok 2011 města Sezimovo Ústí vychází z Koeficientu postupných přechodů, jeho hodnota je 0,04426%.

Obce se v roce 2011 podílí 21,4 % na celostátním hrubém výnosu daní (zálohách na daň) z příjmů právnických osob a fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků. Regresní koeficient města Sezimovo Ústí pro zjištění dopadů těchto daní na rozpočet obce je 0,0095. Například právnická osoba (provozovatel ubytovacího zařízení) odvádějící daň z příjmů právnických osob, jejíž daňová povinnost k dani z příjmů je 40000 Kč ročně, přinese do místního rozpočtu 380 Kč. Fyzická osoba odvádějící daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, jejíž daňová povinnost k dani z příjmů je 40000 Kč ročně, přinese do místního rozpočtu 380 Kč.

Na celostátním výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti se obce podílí 21,4 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň). Do rozpočtu obce navíc plyne 30 % výnosů daně, jejíž poplatníci mají na území obce místo trvalého pobytu.

Regresní koeficient města Sezimovo Ústí pro zjištění dopadů této daně na rozpočet obce je 0,0057. Například fyzická osoba odvádějící daň z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti, jejíž daňová povinnost k dani z příjmů je 40000 Kč ročně, přinese do rozpočtu města Sezimovo Ústí částku 228 Kč.

6.3.1.3 Daň z nemovitosti

Pokud je místo atraktivní pro turisty, může přilákat do oblasti investice, a to nejen do podniků cestovního ruchu, ale i do domů určených pro individuální rekreaci. Tyto subjekty přispívají prostřednictvím daně z nemovitosti do místního rozpočtu a můžeme tedy vyjádřit dopad cestovního ruchu na rozpočet pomocí daně ze staveb.

Problematika daně z nemovitosti je upravena Zákonem České národní rady č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů. Základní sazba je odlišná pro různé typy nemovitostí. Je stanovena na 10 Kč za 1 m² v případě podnikatelské činnosti, tedy provozování např. ubytovacího zařízení, a na 6 Kč za 1 m² u staveb určených pro individuální rekreaci. Sazba se dále upravuje podle počtu nadzemních podlaží a místního koeficientu, který je v případě Sezimova Ústí stanoven na 2.

Nejvýznamnější ubytovací zařízení ve městě je hotel MAS, který je znám nejen svou historií vztahující se ke svému zakladateli Tomáši Baťovi, ale má i dominantní postavení na náměstí, které nese jeho jméno. Tento hotel zabírá plochu 1571 m² a má tři nadzemní podlaží. Podle Zákona o dani z nemovitosti přispívá do rozpočtu města ročně částkou 38 490 Kč. Motel Euro, který zaujímá plochu 1067 m², přinese do rozpočtu obce ročně částku 21340 Kč. Pro porovnání, dům pro individuální rekreaci, při rozloze 100m² s jedním nadzemním podlažím, zvýší příjmy rozpočtu o 1350 Kč ročně.

Tabulka 6-11: Daň z nemovitosti – daň ze staveb

Nemovitost	Výměra [m ²]	Počet nadzemních podlaží	Sazba daně [Kč/m ²]		Místní koeficient	Daň z nemovitosti [Kč]
			Základní	Upravená		
Hotel MAS	1571	3	10	12,25	2	38490
Hotel EURO	1067	0	10	10	2	21340
Dům pro individuální rekreaci	100	1	6	6,75	2	1350

Zdroj: vlastní zpracování podle Zákona č.338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů

6.3.1.4 Místní a správní poplatky

Dalším příjmem do rozpočtu města Sezimovo Ústí jsou místní a správní poplatky.

Místní poplatky

Místní poplatky ve městě Sezimovo Ústí jsou upraveny Obecně závaznou vyhláškou č. 2/2010 o místních poplatcích, vydané zastupitelstvem města Sezimovo Ústí podle ust. § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s ust. § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

V oblasti cestovního ruchu vybírá obec tyto poplatky:

- Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt
- Poplatek ze vstupného
- Poplatek z ubytovací kapacity
- Poplatek za užívání veřejného prostranství

Podle této vyhlášky jsou provozovatelé ubytovacích zařízení povinni platit **Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt** a to ve výši 10 Kč za osobu a každý i započatý den, není-li tento den dnem příchodu.

Poplatek ze vstupného se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, sníženého o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena. Poplatek ze vstupného platí fyzické a právnické osoby, které akci pořádají. Sazba poplatku činí z vybraného vstupného na:

- a) 5% z úhrnné částky vybraného vstupného u jednorázových akcí a u všech akcí bez prodeje a konzumace alkoholických nápojů;
- b) 20% z úhrnné částky vybraného vstupného u opakovaných akcí s prodejem a konzumací alkoholických nápojů.

Příjem z poplatku ze vstupného činil v roce 2010 22 000 Kč.

Poplatek z ubytovací kapacity se vybírá v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplat. Poplatek platí ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která přechodné ubytování poskytla. Sazba poplatku činí za každé využití lůžko a den 4,- Kč. V roce 2010 byl

příjem z poplatku z ubytovací kapacity 37 000 Kč. To odpovídá 9250 obsazeným lůžkům za rok.

Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství. Z oblasti cestovního ruchu se jedná např. o poplatky za umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, užívání tohoto prostranství pro kulturní a sportovní akce. Poplatek za užívání veřejného prostranství platí fyzické i právnické osoby, které užívají veřejné prostranství. Celkové poplatky za užívání veřejného prostranství (nejen příjmy z cestovního ruchu) byly v roce 2010 600 000 Kč. (vlastní zpracování, www.sezimovo-usti.cz/_mesto/vyhlaskey/ozv-2010-2.doc, cit. 2012-2-6, Závěrečný účet za rok 2010)

Správní poplatky

Správní poplatky upravuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod., upravená zvláštními zákony. Nejedná se o poplatky vybírané pouze z cestovního ruchu, ale organizace a podnikatelé cestovního ruchu patří také mezi jejich poplatníky. Za rok 2010 bylo vybráno na těchto poplatcích celkem 617 450 Kč.

6.3.2 Příjmy příspěvkových organizací zřizovaných městem

Město Sezimovo Ústí provozuje v oblasti cestovního ruchu Městské středisko kultury a sportu (MSKS). Podle závěrečného účtu pro rok 2010 činil výsledek hospodaření této příspěvkové organizace 136 662 Kč.

6.3.3 Rozpočet města Sezimovo Ústí

Rozpočet města Sezimova Ústí za rok 2010 byl koncipován jako mírně přebytkový s tím, že přebytek byl určen na splácení jistiny úvěrů z předcházejících let. V tabulce 6-12 jsou uvedeny příjmy a výdaje závěrečného účtu města za rok 2010. Největší část příjmů tvořily přijaté transfery a daňové příjmy.

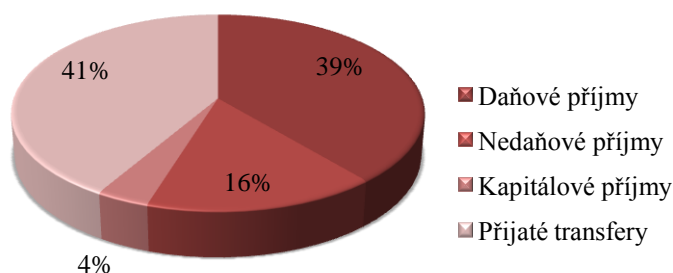
Tabulka 6-12: Závěrečný účet města za rok 2010 (v Kč)

Daňové příjmy	64 328 595,54
Nedaňové příjmy	26 567 611,93
Kapitálové příjmy	6 121 450,00
Přijaté transfery	68 712 564,10
Příjmy celkem	165 730 221,57
Běžné výdaje	124 054 910,74
Kapitálové výdaje	24 852 193,92
Výdaje celkem	148 907 104,66
Saldo příjmů a výdajů	16 823 116,91

Zdroj: vlastní zpracování podle Závěrečného účtu města Sezimovo Ústí za rok 2010

Graf 6-1: Struktura příjmů města za rok 2010

Struktura příjmů za rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování podle Závěrečného účtu města Sezimovo Ústí za rok 2010

V Tabulce 6-13 je uvedena struktura daňových příjmů města za rok 2010. Barevně jsou zvýrazněny daňové příjmy, které jsou ovlivňovány odvětvím cestovního ruchu, a jsou rozebrány v této kapitole. Největší položku tvoří DPH, dále daň z příjmů právnických a fyzických osob.

Tabulka 6-13: Struktura daňových příjmů města za rok 2010

1111	DPFO ze záv.čin. a fun. pož.	11442831,32
1112	DPFO ze SVČ	2196318,72
1113	DPFO z kapit. výnosů	967561,02
1121	DPPO	11790002,10
1122	DPPO za obce	3669400,00
1211	DPH	24714565,00
1332	Poplatky za znečišťování ovzduší	1800,00
1335	Poplatky za odnětí pozemků plnění funkci lesa	547,00
1337	Poplatky za provoz, shrom., a odstr. kom. odpadu	3559757,00
1341	Poplatek ze psů	232427,00
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	625223,00
1344	Poplatek ze vstupného	22516,00
1345	Poplatek z ubytovací kapacity	37898,00
1347	Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	771842,00
1351	Odvod výtěžku z provozování loterií	356063,00
1361	Správní poplatky	617450,00
1511	Daň z nemovitostí	3322394,38
	Daňové příjmy celkem	64328595,54

Zdroj: vlastní zpracování podle Závěrečného účtu města Sezimovo Ústí za rok 2010

6.4 Cestovní ruch jako významný faktor zaměstnanosti

Cestovní ruch poskytuje, jak přímá, tak nepřímá pracovní místa. Firmy, jako jsou hotely, restaurace, letecké společnosti a střediska, poskytují přímé zaměstnání, protože jejich zaměstnanci jsou v kontaktu s turisty a poskytují jim turistické zážitky. Firmy prodávající zboží a služby podnikům, které poskytují přímá pracovní místa, jako jsou výrobci letadel, stavební firmy a dodavatelé restaurací, vytvářejí nepřímá pracovní místa (GOELDNER a RITCHIE, 2009, s. 384).

Podle údajů z roku 2001 (údaje ze Sčítání lidu 2010 nejsou ještě k dispozici) činil podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva ve městě Sezimovo Ústí téměř 49,3 %, což představuje 3 734 pracujících obyvatel. Podrobnou strukturu zaměstnanosti podle jednotlivých odvětví poskytuje Tabulka 6-14.

Tabulka 6-14: Struktura zaměstnaných osob podle odvětví

Odvětví	SEZIMOVO ÚSTÍ		CELOREPUBL. Ø
	Absol. počet zaměstnaných	Relat. počet zaměstn. (v %)	Relat. počet zaměstn. (v %)
zemědělství, lesnictví, rybolov	55	1,5	4,4
dobývání nerostných surovin	4	0,1	1,2
zpracov. průmysl a výroba elektř.	1 587	42,5	27,9
stavebnictví	299	8,0	8,7
obchod, opravy aut, spotřební průmysl	431	11,5	10,6
pohostinství a ubytování	143	3,8	3,8
doprava, pošty a telekomunikace	143	3,8	6,7
peněžnictví a pojišťovnictví	59	1,6	2,1
čin. v obl. nemov. a služby pro podniky	126	3,4	4,9
výzkum a vývoj	7	0,2	0,3
veřejná správa, obrana, sociální služby	190	5,1	6,1
školství	229	6,1	5,3
zdravotnictví, veterin. a soc. služby	171	4,6	5,6
ostatní veřejné a osobní služby	162	4,3	5,0
nezjištěno	128	3,5	7,4
Celkem	3 734	100,0	100,0

Zdroj: ČSÚ, 2001

Pro posouzení významu cestovního ruchu pro zaměstnanost obyvatelstva je nutno uvažovat nejen přímou zaměstnanost v podnicích, jejichž služby jsou určeny výhradně či převážně účastníkům cestovního ruchu (ubytovací, dopravní, stravovací, cestovní kanceláře apod.), ale i zaměstnanost v podnicích doplňkových služeb, kde účastníci cestovního ruchu tvoří jen malou část klientely (pojišťovny, obchodní síť, servisní a opravárenské služby, stroje apod.), a také tzv. vyvolanou (sekundární) zaměstnanost.

Přímo v odvětví cestovního ruchu bylo zaměstnáno v oblasti pohostinství a ubytování 3,8% obyvatelstva Sezimovo Ústí, tyto výsledky odpovídají i celorepublikovému průměru. V odvětví dopravy, pošt a telekomunikace pracovalo také 3,8%. V podnicích doplňkových služeb pracovalo v peněžnictví a pojišťovnictví 1,6% obyvatel Sezimova Ústí, v odvětví obchodu, opravy aut a spotřebním průmyslu bylo zaměstnáno celkem 11,5% obyvatel.

Při hodnocení celkového vlivu cestovního ruchu by měla být brána v úvahu i tzv. vyvolaná (sekundární) zaměstnanost, tj. zaměstnanost v odvětvích, která zajišťují chod podniků s přímou zaměstnaností (dodavatelé hotelů a restaurací, stavební firmy apod.). Můžeme sem zařadit např. odvětví stavebnictví, které zaměstnávalo 8% obyvatel.

6.5 Podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubé přidané hodnoty

Hrubá přidaná hodnota vyjadřuje nově vytvořenou hodnotu, která je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (hodnotou hrubé výroby) oceněnou v základních cenách a mezispotřebou (materiál a další mezivstupy) oceněnou v kupních cenách. Souhrn hrubé přidané hodnoty za všechna odvětví národního hospodářství nebo za institucionální sektory (sub-sektory) zvýšený o čisté daně z produktů představuje hrubý domácí produkt (ČSÚ, cit. 2012-03-17).

Základním údajem vypovídajícím o významu cestovního ruchu v rámci celkového výkonu hospodářství by v ideálním případě byl ukazatel HDP. Vzhledem k tomu, že tento údaj za jednotlivá odvětví není k dispozici, lze využít výkonnostní ukazatel hrubé přidané hodnoty, kterou lze namísto HDP analogicky využít. Nelze sledovat tvorbu hrubé přidané hodnoty za oblast cestovního ruchu, ale za oblast pohostinství a ubytování. Je nutné zdůraznit, že odvětví pohostinství a ubytování sice neinterpretuje zcela přesně ekonomický výkon cestovního ruchu v regionu, jeho význam v rámci celkových příjmů z cestovního ruchu je ale zásadní (Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje, cit. 2012-03-17).

Tabulka 6-15: Struktura hrubé přidané hodnoty Jihočeského kraje podle odvětví CZ-NACE

	2006	2007	2008	2009	2010
Hrubá přidaná hodnota celkem v mil. Kč	167 940	174 903	177 055	175 946	176 518
v tom podíl odvětví (%) :					
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	5,2	5,0	4,3	4,2	3,8
B Těžba a dobývání	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
C Zpracovatelský průmysl	25,1	25,1	24,3	22,8	23,8
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	9,3	9,2	7,2	9,2	7,8
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1
F Stavebnictví	6,7	6,9	7,8	7,6	9,0
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9,8	9,7	9,6	9,0	9,0
H Doprava a skladování	7,6	7,2	8,0	9,1	9,0
I Ubytování, stravování a pohostinství	2,0	2,6	2,0	2,0	1,8
J Informační a komunikační činnosti	2,6	2,4	2,7	2,3	2,8
K Peněžnictví a pojišťovnictví	1,4	1,7	2,0	2,1	2,2
L Činnosti v oblasti nemovitostí	5,8	5,4	5,9	5,8	5,8
M Profesní, vědecké a technické činnosti	3,3	3,1	4,6	3,3	2,9
N Administrativní a podpůrné činnosti	1,2	1,2	1,2	1,4	1,4
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	7,8	8,0	6,1	8,0	7,8
P Vzdělávání	4,3	4,3	4,4	4,6	4,5
Q Zdravotní a sociální péče	3,9	4,0	5,8	4,6	4,4
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0
S Ostatní činnosti	1,6	1,6	1,4	1,3	1,3
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ

Podle Tabulky 6-15 měl Jihočeský kraj v roce 2010 hrubou přidanou hodnotu 175 518 mil. Kč. Největší podíl na jeho tvorbě měl zpracovatelský průmysl. Klíčovým odvětvím pro cestovní ruch je ubytování, stravování a pohostinství, které se na celkové hrubé přidané hodnotě podílelo

1,8%. Hodnota, která byla v rámci tohoto odvětví vytvořena, dosáhla částky 3159,324 mil. Kč. V oblasti cestovního ruchu má významnou roli také odvětví kulturní, zábavní a rekreační činnosti, které vytvořilo 1% HPH Jihočeského kraje.

Cestovní ruch je úzce propojen s územím, na němž je turistická aktivita vyvíjena. V každém regionu má svá specifika. Výše a struktura ekonomických přínosů cestovního ruchu se liší region od regionu. Aby mohly být výsledky jeho ekonomického působení správně interpretovány a využity pro potřeby místní politiky, je nutno mít k dispozici data o cestovním ruchu vztahující se k danému regionu. V současné době nejsou data potřebná k určení přínosu cestovního ruchu v oblasti Sezimova Ústí k dispozici.

Podle VYSTOUPILA a kol. (2006, s. 66) je velmi složité vyjádřit tvorbu hodnot cestovním ruchem pomocí systému národních účtů (problém podrobnosti statistické klasifikace odvětví ekonomických činností na národní a regionální úrovni). Existují pokusy zjistit tvorbu hodnot empirickými výpočty, přičemž se používají zejména metoda obratu a metoda intenzity.

Metoda obratu vychází z odhadů, kolik % z obratu může tvořit průměrnou hodnotu ve službách cestovního ruchu (odhady hovoří o hodnotě kolem 40% z obratu). Metoda intenzity se opírá o intenzitu cestovního ruchu (počet přenocování na 100 obyvatel). Vypočítaná intenzita cestovního ruchu se dává do vztahu k hrubému domácímu produktu. Někteří autoři uvádějí (např. A. Koch), že až intenzita cestovního ruchu 500 představuje příspěvek cestovního ruchu k hrubému domácímu produktu, a to ve výši jednoho procenta.

V důsledku nedostatku potřebných údajů ke zjištění HDP cestovního ruchu Sezima Ústí bude tato hodnota odhadnuta pomocí metody intenzity.

$$\begin{aligned} \text{Intenzita cestovního ruchu} &= \frac{\text{Počet přenocování}}{\text{Počet obyvatel Sezimova Ústí}} = \frac{8931}{7329} \\ &= 1,22 \text{ přenocování/1 obyvatel} = 122 \text{ přenocování/100 obyvatel} \end{aligned}$$

Pokud podle této metody přispívá intenzita cestovního ruchu 500 k tvorbě HDP 1%, intenzita cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí 122 přenocování/100 obyvatel představuje příspěvek cestovního ruchu k hrubému domácímu produktu, a to ve výši přibližně 0,244%. V potaz však musí být bráno, že jde o pouhý odhad, výsledek může být zkreslen a neodpovídat realitě. Hlavní překážkou při jeho sestavování byl nedostatek informací dostupných na regionální úrovni.

7. DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU NA OKOLNÍ PROSTŘEDÍ

7.1 Vyhodnocení zátěže prostředí cestovním ruchem s využitím Defertovy (turistické) funkce

Míru relativní zatíženosti destinace cestovním ruchem můžeme vyjádřit tzv. turistickou funkcí, podle svého autora též nazývanou Defertova funkce, tedy počtem lůžek, připadajících na sto obyvatel, alternativně počtem lůžek, připadajících na sto obyvatel a jednotku plochy. Tato funkce vyjadřuje intenzitu turistické aktivity v dané destinaci poměrem počtu dvou populací: navštěvující a navštěvované. Turistická funkce sleduje tedy kvantitativní aspekt intenzity cestovního ruchu a je vyjádřena vzorcem:

$$\text{Defertova (turistická) funkce} = \frac{(N \times 100)}{P} = \frac{(\text{Počet stálých lůžek} \times 100)}{\text{Počet rezidentů}}$$

(<http://ucr.uhk.cz>, cit. 2012-01-13)

Základní interval je vymezen nulou (nulová lůžková kapacita) a nekonečnem (nulový počet obyvatel), empirické intervaly turistické funkce:

$T_f < 4$ téměř žádná turistická aktivita - v tomto intervalu se žádný destinační typ České republiky nenachází,

$T_f = 4 - 10$ nevýrazná turistická aktivita nebo je funkce cestovního ruchu rozpuštěna v ostatních funkcích obce - v tomto intervalu se v České republice nachází výše kulturní a venkovský destinační typ,

$T_f = 10 - 40$ obce s významnou, avšak ne převažující funkcí cestovního ruchu - v tomto intervalu se nacházejí historický, náboženský/poutní a atrakční (umělé komplexy) destinační typ,

$T_f = 40 - 100$ převážně turistická obec - v tomto intervalu se nachází pouze destinační typ u vodních ploch,

$T_f = 100 - 500$ významné středisko cestovního ruchu - v tomto intervalu se nacházejí rekreační, příhraniční, přírodní, lázeňský a zimní destinační typ.

V horním mezním intervalu $T_f > 500$ hyperturistických středisek se stejně jako v dolním nenachází žádný destinační typ, ovšem je zřejmé, že do něj spadá část skupiny obcí „TOP 15“ (Pec pod Sněžkou, Strážné, Špindlerův Mlýn, Říčky v Orlických horách, Hřensko a Modrava), s tím, že zimní destinační typ prakticky dosahuje hraniční hodnoty (PÁSKOVÁ, HÁJEK, MATOUŠKOVÁ, 2001, cit. 2011-12-05).

Defertova funkce pro město Sezimovo Ústí v roce 2010

Počet obyvatel ve městě Sezimovo Ústí 7 329

Počet lůžek 624

$$\text{Defertova funkce} = \frac{(624 \times 100)}{7329} = 8,514$$

T (f) = 4 – 10 nevýrazná turistická aktivita

Ve městě Sezimovo Ústí je podle výsledků vyplývajících z Defertovy funkce nevýrazná turistická aktivita.

Když srovnáme výsledky s městem Tábor, zjistíme, že podle této funkce je vyšší turistická aktivita ve městě Sezimovo Ústí.

Defertova funkce pro město Tábor v roce 2010

Počet obyvatel 35334

Počet lůžek 1181

$$\text{Defertova funkce} = \frac{(1181 \times 100)}{35334} = 3,342$$

T_f < 4 téměř žádná turistická aktivita

Ve městě Tábor není podle Defertovy funkce žádná turistická aktivita.

Podle odborníků na cestovní ruch z Odboru kultury a cestovního ruchu v Táboře je Táborská aglomerace (město Tábor, Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí) stále chápána jako „tranzitní oblast“. Výhodou a zároveň nevýhodou zůstává geografická poloha na strategické spojnici Prahy, Českých Budějovic, Šumavy a Rakouska: většina turistů dnes Táborem pouze projíždí. To vyplývá i z výsledků Defertovy funkce, podle které je v oblasti nevýrazná až žádná turistická aktivita. Pro rozvoj cestovního ruchu v regionu Táborsko je třeba zajistit, aby se turisté v oblasti zdrželi co nejdéle. U některých především historických a přírodních atraktivit, ale také ubytovacích a stravovacích zařízení, by bylo vhodné jejich funkčnost a nabídku dále rozšiřovat, aby celá oblast poskytovala dostatečně pestrou nabídku produktů cestovního ruchu, což je nejlepší cesta, jak prodloužit dobu pobytu návštěvníka přímo v táborském mikroregionu. Nabízí se zde možnost zvýšení atraktivnosti této oblasti vytvořením turistické karty, která by upozorňovala na všechny významné atraktivity a zařízení cestovního ruchu v destinaci a vlastníkům umožňovala výhodnější vstupy a další výhody. (Vytvoření turistické karty je blíže rozebráno v kapitole 8. Možnosti dalšího rozvoje regionu Sezimovo Ústí.)

7.2 Vnímání dopadů cestovního ruchu obyvateli města

Sezimovo Ústí

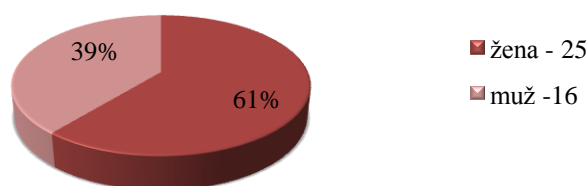
Dotazník vychází z průzkumu, který v roce 2001 provedlo Samostatné oddělení ekologie urbanizovaných prostorů a cestovního ruchu Ministerstva životního prostředí ve spolupráci se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska a v kontextu s koncepcí Odboru rozvoje a realizace cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj ve vybraných obcích České republiky. Dotazníkové šetření bylo orientováno na zjišťování stavu, trendů vývoje a dopadů cestovního ruchu na přírodní a lidmi vytvořené prostředí. Vyhodnocení tohoto průzkumu je dostupné na internetové stránce <http://www.cestovni-ruch.cz/zakony/analyzamzp.doc>. (PÁSKOVÁ, HÁJEK, MATOUŠKOVÁ, cit. 2012-02-10)

Cílem provedeného dotazníkového šetření v rámci této diplomové práce bylo vyhodnocení kladných a záporných efektů cestovního ruchu - dopadů cestovního ruchu na přírodní i lidmi vytvořené prostředí, na kvalitu a styl života místních obyvatel.

Terénní šetření probíhalo formou osobního dotazování, které se konalo od 1. – 14. března 2012 na náměstí Tomáše Bati v Sezimově Ústí II. Dotazník zodpovědělo celkem 41 z oslovených. Rezidentům města Sezimovo Ústí bylo položeno 9 uzavřených otázek. Veškeré grafy a tabulky pocházejí ze zdrojů vlastního šetření. Dotazník je v Příloze 10.

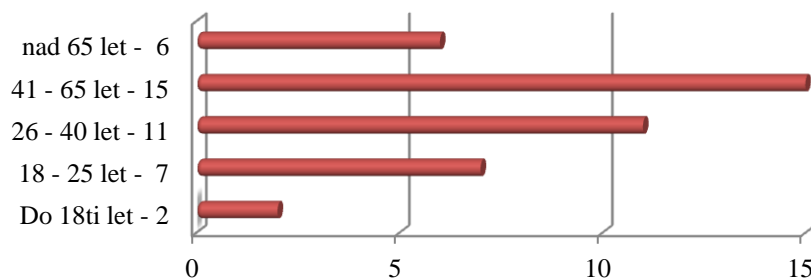
Charakteristika dotazovaného souboru respondentů

Graf 7-1: Struktura respondentů dle pohlaví

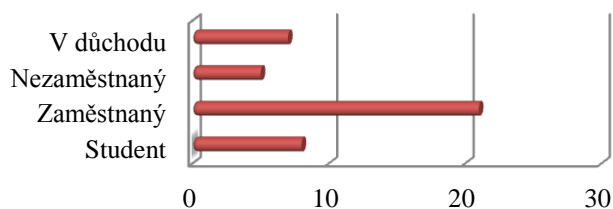
Dotazníkového šetření se zúčastnilo 16 mužů a 25 žen, které představovaly 61% respondentů.

Tabulka 7-2: Struktura dotazovaných dle věku

Dotazníkového šetření se zúčastnila téměř polovina lidí do 40 let. Nejčastěji byly respondenti ve věku 41-65 let, tvořili 36% z celkového počtu dotázaných.

Graf 7-3: Ekonomická aktivita

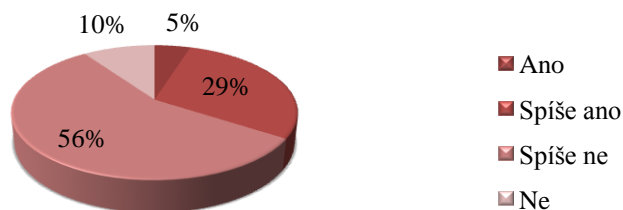

V době dotazování bylo 52% respondentů zaměstnáno. 8 lidí bylo nezaměstnaných a 7 v důchodu.

Vyhodnocení vnímání vlivu cestovního ruchu obyvateli města

Graf 7-4: Vliv cestovního ruchu na životní prostředí

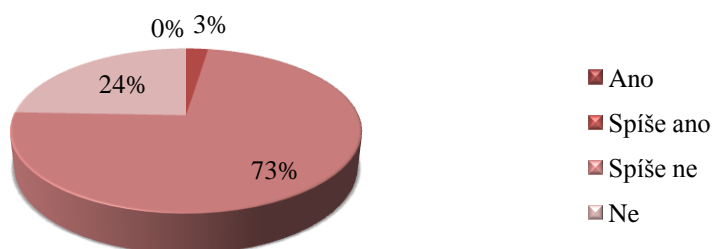
1. Má podle Vás cestovní ruch vliv na životní prostředí ve městě Sezimovo Ústí?

Pro téměř dvě třetiny dotázaných nemá cestovní ruch vliv na životní prostředí.

Graf 7-5: Škody na lidmi vytvořeném prostředí způsobené návštěvníky

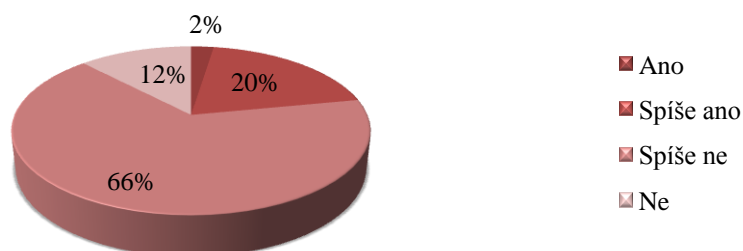
2. Pociťujete nějaké škody na lidmi vytvořeném prostředí způsobené návštěvníky?

73% respondentů škody na lidmi vytvořeném prostředí způsobené návštěvníky téměř nepociťuje, 24% vůbec ne.

Graf 7-6: Škody na přírodním prostředí způsobené návštěvníky

3. Pociťujete nějaké škody na přírodním prostředí způsobené návštěvníky?

Škody na přírodním prostředí způsobené návštěvníky téměř nepociťuje 66% dotázaných. 20% spíše ano a pouze 2% tyto škody plně pociťují.

Negativní vlivy cestovního ruchu

Rezidenti města Sezimovo Ústí negativní vlivy cestovního ruchu příliš nepociťují, případně očekávají problémy až v budoucnosti. Podle respondentů má cestovní ruch negativní vliv především na: odpady a znečištění prostředí, tlak na životní prostor a ničení historických objektů. Zvýšenou kriminalitu pociťuje jen 7%, ale 54% očekává v této oblasti problémy. V budoucnosti očekávají obyvatelé města problémy hlavně s poklesem významu estetických hodnot a zvýšenou hlučností.

Tabulka 7-1: Vnímání negativních vlivů cestovního ruchu v Sezimově Ústí (v %)

	Velmi pocítuji	Pocítuji, ale nepřináší větší problémy	Nepocítuji, ale v budoucnosti očekávám problémy	Nepocítuji, v budoucnosti problémy neočekávám
Odpady a znečištění prostředí	2	31	27	40
Tlak na životní prostor (přeplněná veřejná prostranství, dopravní zácpy atd.)	7	23	29	41
Zvýšená hlučnost	0	24	39	37
Ničení historických objektů	4	26	37	33
Zvýšená kriminalita	0	7	54	39
Zhroucení žebříčku lidských hodnot (zejména morálních)	0	26	35	39
Pokles významu estetických hodnot	2	27	44	27
Využívání a zábory půdy	2	19	31	48

Pozitivní vlivy cestovního ruchu

Obyvatelé města pozitivní vlivy cestovního ruchu většinou pocítují, ale tyto dopady podle nich nejsou významné. Více než polovina dotazovaných pocítuje v souvislosti s cestovním ruchem zlepšení stavu chátrajících objektů, větší objem financí na údržbu a rekonstrukce památek a zkvalitnění místní infrastruktury. Podle respondentů ovlivňuje cestovní ruch nejméně jazykové znalosti obyvatel a zvýšení zdravotního zabezpečení a osvěty. V budoucnosti očekávají především zlepšení vztahů občanů k jejich obci a okolí a nárůst rekreačních kapacit a možností.

Tabulka 7-2: Vnímání pozitivních vlivů cestovního ruchu v Sezimově Ústí (v %)

	Velmi pocítuji	Pocítuji, ale dopady nejsou významné	Nepocítuji, ale v budoucnosti tento vliv očekávám	Nepocítuji, ani v budoucnosti tento vliv neočekávám
Snižování nezaměstnanosti	10	20	27	44
Zkvalitnění místní infrastruktury	2	51	12	34
Nárůst příjmů obce	7	37	29	27
Zlepšení vztahů občanů k jejich obci a okolí	5	34	39	22
Větší objem financí na údržbu a rekonstrukce památek	10	51	22	17
Nárůst rekreačních kapacit a možností	7	41	39	12
Zlepšení jazykových znalostí obyvatel	0	2	27	71
Zlepšení údržby a ochrany životního prostředí	7	41	15	37
Zvýšení zdravotního zabezpečení a osvěty	0	15	34	51
Zlepšení stavu chátrajících objektů (kulturních památek)	12	51	27	10

7.3 Spolupráce města a vliv cestovního ruchu na rozvoj místní infrastruktury

7.3.1 Partnerství měst neboli Down-twinning

„Partnerství měst je setkání dvou obcí, které se tímto způsobem (z evropské perspektivy) snaží podniknout takové kroky, aby vyřešily existující problémy a uzavřely co nejužší přátelské vztahy.“ Tato myšlenka stála u zrodu tradice partnerských vztahů mezi městy a obcemi a obsahuje základní hodnoty partnerství: přátelství, spolupráci a vzájemné poznávání národů Evropy. Twinningové hnutí, které je založeno na konkrétním setkávání občanů měst, na osobních kontaktech a přátelství, může zásadním způsobem napomoci rovněž procesu integrace Evropské unie.

V rámci partnerství měst si zúčastněná města či obce stále častěji vzájemně vyměňují zkušenosti a společně se snaží řešit problémy. Děje se tak například v oblastech likvidace odpadů, vodního hospodářství či zlepšování sociálních služeb. Partnerská spolupráce měst a obcí se ale zaměřuje na celou škálu aktivit od kulturní, sportovní spolupráce, výměny studentů a mladých lidí až po, v současné době stále více preferovanou, výměnu zkušeností, místní rozvoj, ekonomickou spolupráci nebo spolupráci na společných projektech v rámci evropských programů.

(<http://www.partnerskamesta.cz>, cit. 2011-10-23)

Spolupráce měst zahrnuje širokou škálu aktivit, které se dotýkají všech občanů a přinášejí prospěch jak občanům, tak městu samotnému.

Co partnerská spolupráce měst přináší občanům:

- rozšiřuje prostor pro toleranci a překonává xenofobní postoje;
- podporuje soudržnost komunity a rozvíjí občanskou společnost;
- podporuje zapojení lidí do života obce.

Co partnerská spolupráce přináší obci a městu:

- zvyšuje světové a evropské povědomí;
- usnadňuje přístup k fondům Evropské unie;
- pomáhá zlepšovat úroveň služeb poskytovaných občanům skrze sdílení zkušeností;
- rozšiřuje zkušenosti pracovníků místní samosprávy.

Obecný přínos:

- přispívá k rozšiřování obecného povědomí a znalostí;
- podporuje vzdělání;
- vytváří prostor pro navazování obchodních a ekonomických vztahů.

(<http://www.partnerskamesta.cz>, cit. 2011-02-23)

7.3.2 Partnerská obec města Sezimovo Ústí - Thierachern ve Švýcarsku

Město Sezimovo Ústí je od roku 1992 partnerskou obcí švýcarského města Thierachern. Toto partnerství vzniklo díky rozhodnutí Jihočeského kraje navázat vzájemné vztahy se švýcarským kantonem Bern. Město Sezimovo Ústí si zvolilo obec Thierachern.

Dlouholeté partnerství měst Sezimovo Ústí a švýcarského Thierachernu se soustřeďuje hlavně na oficiální kontakty radnic, na výměnné pobyty žáků základních škol, na výjezdy seniorů i na vzájemnou finanční pomoc při živelných pohromách. V posledních letech se partnerství rozšířilo např. i o návštěvu pěveckého sboru Nokturno Sezimovo Ústí v partnerském Thierachernu nebo švýcarských jódlujících zpěváků společně s typickou lidovou kapelou v Sezimově Ústí.

Obrázek 7-1: Partnerská obec

Zdroj:<http://www.sezimovousti.eu>

Cestovní ruch ve městě Sezimovo Ústí pozitivně ovlivňuje spolupráce s dalšími subjekty a z hlediska příjezdového cestovního ruchu k tomu přispívá:

Obrázek 7-2: Logo Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí

7.3.3 Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí

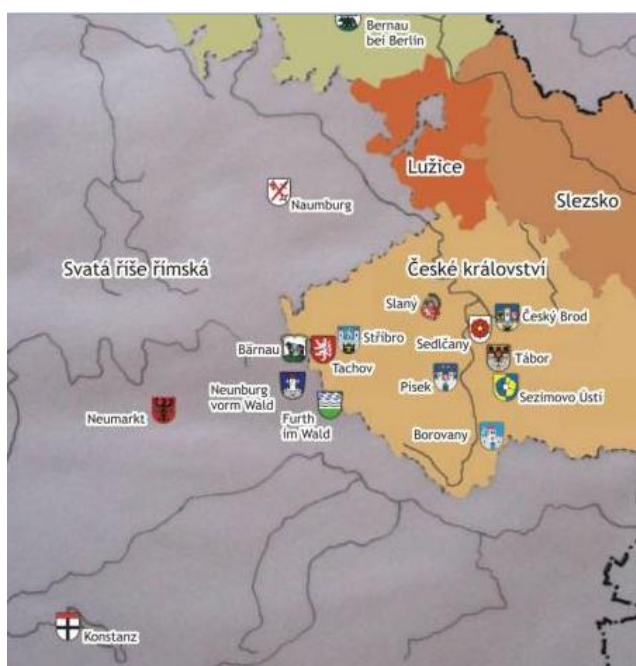
Zdroj: www.husitskamesta.net

Sezimovo Ústí je ode dne 12. září 1998 členem Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí. Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí je česko-německý spolek měst s momentálně 16 členskými městy.

Založen byl v roce 1998 z iniciativy měst Neunburg vorm Wald a Tábor. Spojujícím prvkem v něm je to, že členská města byla v 15. století ovlivněna husitskými válkami a že pečují o svou historickou tradici lidovými slavnostmi nebo formami upomínkových kulturních akcí.

Na základě společné historie a tradice se členská města aktivně zapojila do hranice překračující spolupráce v kulturní oblasti.

Mapa 7-1: Města Společenství

Zdroj: <http://www.husitskamesta.net>

Cílem jejich aktivit je podporovat mezinárodní setkání občanů na místní úrovni. Svou činnost pokládají členové Společenství za důležitou součást evropského integračního procesu a dosažení dorozumění mezi národy.

Do dnešního dne vstoupilo do Společenství šestnáct měst, devět na české a sedm na německé straně. V České republice jsou to tato města: Borovany, Český Brod, Písek, Sedlčany, Sezimovo Ústí, Slaný, Stříbro, Tábor, Tachov. Z Německa sem patří Bärnau, Bernau bei Berlin, Furth im Wald, Kostnice, Naumburg an der Saale, Neunburg vorm Wald, Neumarkt i. d. Opf. (<http://www.husitskamesta.net>, cit. 2011-11-14).

Sezimovo Ústí se stalo pamětihodným díky Mistru Janu Husovi, který zde na Kozím hrádku po svém vyobcování z Prahy našel v letech 1412 – 1414 útočiště. Hus kázal na hradě a v jeho okolí, dokončil zde svou „Postilu“ a sepsal další traktáty. Z Ústí odešel Hus na Krakovec a tam nastoupil svou cestu do Kostnice. Po Husově upálení vznikla v Ústí první husitská komunita s radikálním programem. Město bylo samými husity spáleno, aby nepadlo do rukou katolických Rožmberků. Husité táhli k nedalekému Hradišti a zde založili město Tábor. Ústí bylo zapomenuto a zmiňováno jen jako „Starý Tábor“, v roce 1828 bylo však znovu založeno. (<http://www.husitskamesta.net>, cit. 2011-11-14)

Společné projekty

Společenství od svého vzniku podporuje živé kontakty občanů obou národů na komunální úrovni, a tak přispívá k jejich vzájemnému poznávání. Aktivity Společenství ocenilo v 10. jubilejním roce, v březnu 2008, Centrum „Bavaria Bohemia“ v Schönsee udělením vyznamenání „Stavitelé mostů“. Společenství pracuje již na nových projektech, které se zaměří na vytváření nových kontaktů a vztahů, přispějí k hlubšímu poznání historie a zahájí nové kulturní iniciativy (<http://www.husitskamesta.net>, cit. 2011-11-14).

Do současné doby připravilo Společenství své logo, webovou stránku a putovní výstavu, vydalo dvojjazyčnou brožuru a vydává každoročně svůj Kalendář akcí. Členská města pořádají každoročně mnoho akcí, ve kterých jsou připomínány historické události 15. století. Řadu let se u příležitosti „husitských slavností“ vzájemně navštěvují zástupci členských měst, spolků, historických a uměleckých skupin. V roce 2000 vydalo Společenství svou dvojjazyčnou brožuru. V roce 2007 byla v Kostnici otevřena pobočka Společenství. Od roku 2007 připravuje Společenství Kalendář akcí. Mezi společné projekty patří např.: Putování po stopách Jana Husa v roce 2011, Husitský pochod, každoroční valná hromada konaná v jednom z členských měst, Středoevropská putovní výstava 2008-2009 (<http://www.husitskamesta.net>, cit. 2011-11-15).

Součástí Kalendáře akcí, který můžeme nalézt na stránkách společenství, jsou i tradiční slavnosti a akce pořádané v Sezimově Ústí. Tento kalendář slouží i k propagaci Sezimova Ústí. Pro návštěvníky je připraven tento každoroční program:

- **Reprezentační ples města**
- **Hrátky na Hrádku**

- „**Dělení růží**“ – dobové slavnosti připomínající význam Rožmberků pro S. Ústí a společný původ Rožmberků a pánů u Ústí.
- **Středověké slavnosti na Kozím hrádku u Sezimova Ústí** - šermířská vystoupení, historická hudba a tanec, dobové tržiště a řemesla, sokolníci, pohádky a dílny pro děti, dobové občerstvení, domácí zvířata, venkovní šachy, výstava starých pohlednic, noční ohňová show.
- **Hiltonfest** – soutěžní festival neprofesionálních rockových kapel z regionu

Obrázek 7-3: Středověké slavnosti

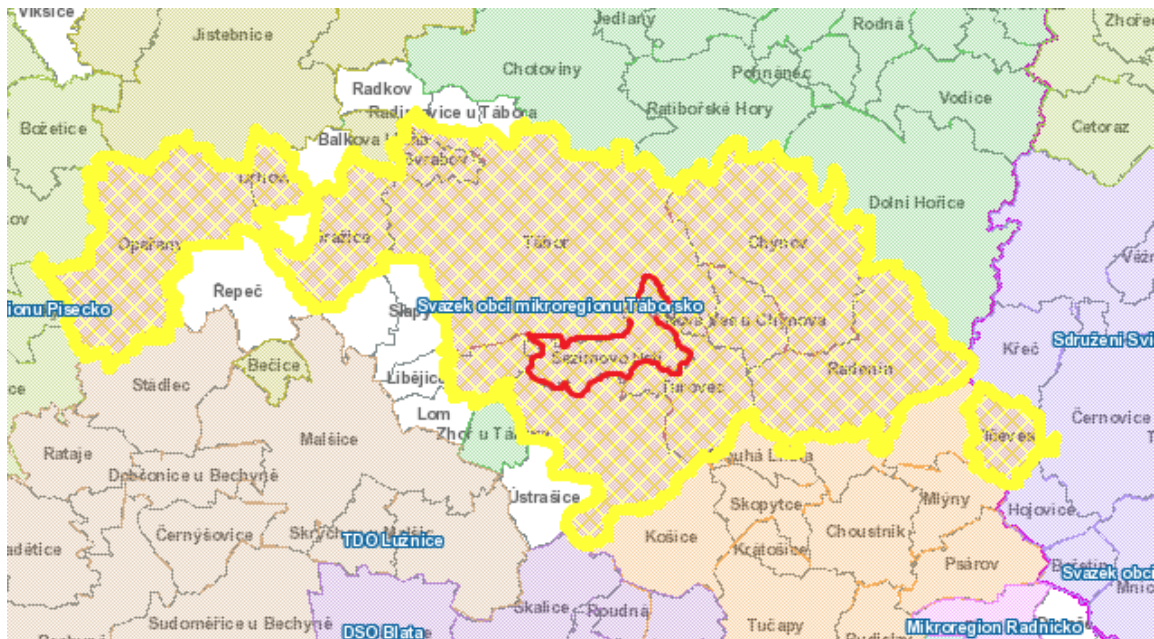
Zdroj: www.husitskamesta.net

7.3.4 Svazek obcí mikroregionu Táborsko

Město Sezimovo Ústí je součástí Svazku obcí mikroregionu Táborsko. Jedná se o dobrovolný svazek obcí, jehož členské obce jsou:

Dražice, Tábor, Sezimovo Ústí, Planá nad Lužnicí, Chýnov, Drhovice, Opařany, Nasavrky, Nová Ves u Chýnova, Radenín, Radimovice u Želče, Svrabov, Turovec, Vlčeves.

Mapa 8-2: Mikroregion Táborsko

Zdroj: <http://mapy.crr.cz>, vlastní zpracování

Účelem tohoto svazku obcí je:

- předkládat organizacím kraje a dalším dotčeným institucím iniciativní návrhy zohledňující požadavky obcí
- hájit a prosazovat společné zájmy a práva obcí Táborska v rámci členství ČR v EU
- zajišťovat přípravu a realizaci rozvoje mikroregionu Táborska v souladu s regionální politikou cestovního ruchu a za tímto účelem zejména připravovat projekty rozvoje územního obvodu členských obcí a zajišťovat realizaci těchto projektů
- koordinovat politiku rozvoje mikroregionu a napomáhat její tvorbě
- zajišťovat spolupráci s regionálními a národními organizacemi a institucemi
- spolupracovat se zahraničními organizacemi obdobného zaměření a spoluvytvářet podmínky pro zahraniční aktivity členů Svazku
- podílet se na vytváření podmínek ke vzdělávání členů zastupitelstev obcí, zaměstnanců obcí a zaměstnanců organizací zřízených obcemi

- podporovat cestovní ruch včetně prezentace mikroregionu na veletrzích
- propagovat a podporovat podnikání v mikroregionu atd.

(<http://www.risy.cz>, cit. 2011-12-20)

7.3.4.1 Strategický plán rozvoje mikroregionu Tábořsko

Přitažlivost jakéhokoliv územního celku pro turisty je podmíněna především přírodními, kulturně-historickými a ostatními atraktivitami, jakož i jeho vybaveností materiálně technickou základnou – infrastrukturou poskytující služby účastníkům cestovního ruchu. Potřeba zvýšit přitažlivost regionů vede ke zlepšování celkové úrovně infrastruktury a vybavenosti, která slouží nejen účastníkům cestovního ruchu, ale také místnímu obyvatelstvu. Infrastruktura vybudovaná pro účely cestovního ruchu přispívá k místnímu rozvoji.

Na základě objednávky Svazku obcí mikroregionu Tábořsko byl v roce 2006 zpracován dokument „Strategický plán rozvoje mikroregionu Tábořsko“. Snahou tohoto dokumentu je navrhnout dlouhodobý rozvoj území mikroregionu Tábořsko. V tomto strategickém plánu jsou vymezeny investiční akce pro jednotlivé obce v rámci mikroregionu Tábořsko, jehož součástí je i Sezimovo Ústí. Poslední aktualizace tohoto plánu proběhla dne 11. 5. 2011.

V rámci města Sezimovo ústí je tento program zaměřen na tyto prioritní oblasti:

1. Infrastruktura a životní prostředí
2. Cestovní ruch, památky a kultura
3. Rozvoj lidských zdrojů
4. Kvalita života

V oblasti **Infrastruktura a životní prostředí** se jedná o tyto cíle:

Cíl 1: Zlepšením stavu technické infrastruktury zajistit další rozvoj měst a obcí mikroregionu

Cíl 2: Zlepšení stavu ovzduší, environmentálního vzdělávání a výchovy, zlepšení nakládání s odpady

Cíl 3: Ochrana přírody a zachování rázu krajiny měst a obcí mikroregionu

V oblasti **Cestovní ruch, památky a kultura** byly stanoveny tyto cíle:

Cíl 1: Zlepšit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu

Cíl 2: Zajistit podmínky pro rozvoj kultury, ochranu památek a rozvoj odpovídající sportovní infrastruktury

Některé další cíle a konkrétní opatření Strategického plánu rozvoje mikroregionu Tábořsko důležité pro rozvoj cestovního ruchu jsou přiblíženy v Příloze 11.

Vhodným krokem pro další rozvoj řešeného území se jeví především zpracování marketingové koncepce mikroregionu včetně analýzy atraktivity území pro podnikatelské aktivity i turisty. Tato analýza pomůže objasnit, zda návštěvnost Tábořska je dána spíše výhodnou polohou (tranzit Praha – České Budějovice – Rakousko) nebo více vlastní atraktivností města Tábor a jeho okolí. Na jejím základě je možno přesně definovat nejvhodnější kroky z hlediska marketingu mikroregionu a co nejúčinnějších investičních akcí.

V souvislosti s výše uvedenou analýzou by vzhledem k velkému počtu památkově chráněných objektů na území mikroregionu bylo užitečné zpracovat koncepcí památkové péče pro MPR Tábor a ostatní památky v mikroregionu, která v těsném provázání s analýzou marketingového potenciálu navrhne nejvhodnější postup při opravách a využití památkově chráněných objektů. Výnosy z provozu zařízení cestovního ruchu mohou pak dále sloužit k dalším investicím do rekonstrukcí a úprav dalších památkových objektů (Strategický plán rozvoje mikroregionu Tábořsko, 2007-2013, cit. 2012-01-15).

8. MOŽNOSTI DALŠÍHO ROZVOJE REGIONU

SEZIMOVO ÚSTÍ

Pro rozvoj cestovního ruchu ve městě Sezimově Ústí je důležité zaměřit se na marketing cestovního ruchu související s propagací města Sezimova Ústí. Vzhledem k bohaté historii se nachází na území mikroregionu, a především města Tábor, velké množství zajímavých památek. Přimo ve městě Tábor je Městská památková rezervace Tábor, což je dobře využitelná atraktivita, která v kombinaci s doprovodným programem může být poměrně silným lákadlem. Tradice husitství je dalším prvkem, který vykazuje značný potenciál v oblasti cestovního ruchu.

Ne každý návštěvník Tábora ví, že se může podívat i do přilehlého města Sezimova Ústí, které mu také nabídne kousek historie, nejen Benešovu vilu, letní sídlo bývalého československého prezidenta, a Kozí hrádek, místo kde kázal Mistr Jan Hus, ale i možnost poznat architekturu, vytvořenou zakladatelem města a úspěšným podnikatelem, Tomášem Bařou.

Město Sezimovo Ústí spadá pod Informační centrum Tábor, které pomáhá v propagaci města a vydává zajímavé propagační materiály, které si můžete vyzvednout v informačním centru nebo se na ně podívat na internetových stránkách Tábora. Další marketingovou komunikaci města má na starosti Městské středisko kultury a sportu Sezimovo Ústí, které vydává každý měsíc časopis Novinky Sezimova Ústí, kde informuje obyvatele, ale i turisty nejen o kulturním dění ve městě. Jeho elektronickou podobu lze najít na internetových stránkách města. Městský úřad se snaží o propagaci i pořádáním kulturních akcí, které byly shrnuty v kapitole nabídka cestovního ruchu.

8.1 Turistická karta

Pro rozvoj cestovního ruchu ve městě je nezbytná spolupráce radnice a podnikatelské sféry. To potvrdilo i nedávné fórum cestovního ruchu v Táboře na Střelnici. Jeho účastníci podpořili záměr na vytvoření turistické karty, vznik incomingové cestovní kanceláře či balíčku pro cyklisty a další náměty.

Právě vytvořením turistické karty Táborska by došlo k propojení atraktivit a zařízení cestovního ruchu v destinaci. Návštěvník, který by si tuto kartu zakoupil, by získal slevu na vstupy nejen do kulturních památek, ale i do sportovních, ubytovacích a stravovacích zařízení. Tábor

i Sezimovo Ústí jsou prozatím chápány jako města „tranzitní“ – turisté většinou oblast jen navštíví a pokračují dál. Převažují zde převážně jednodenní pobyty. Cílem turistické karty by bylo také prodloužit dobu pobytu návštěvníků v oblasti Táborska a zároveň je informovat o tom, co všechno jim tato místa nabízí.

Turistická karta by se mohla stát dalším společným projektem v rámci Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí, jehož členy jsou město Tábor i Sezimovo Ústí. Držitelé karty by mohli získat výhody nejen v regionu Táborsko, ale i v dalších čtrnácti, nejen českých, ale i německých městech, která jsou členy Společenství (bližší informace o Společenství jsou uvedeny v kapitole 7.3.3).

V rámci Sezimova Ústí by se mohly stát součástí nabídky turistické karty hlavně Benešova vila a Kozi hrádek. Na základě této karty by bylo možné čerpat slevy na služby i některých stravovacích a ubytovacích zařízení v Sezimově Ústí. Jedním z programů by mohlo být seznámení návštěvníků se světoznámým podnikatelem a zároveň zakladatelem města, Tomášem Baťou. V současné době však město nenabízí vhodnou nabídku produktů týkající se této osobnosti. Vybudování muzea Tomáše Bati ve městě Sezimovo Ústí by výrazně přispělo ke zvýšení atraktivity této lokality a uctilo památku jeho zakladatele.

8.2 Výstavba muzea Tomáše Bati

Pro další rozvoj cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí by bylo vhodné využít potenciálu skrytého pod jménem Tomáš Baťa. Tomáš Baťa je jediný československý podnikatel, který dosáhl světoznámé úrovně a dokázal vybudovat továrny a obchody po celém světě. Jeho myšlenky a postupy ve sféře výroby a prodeje jsou stále aktuální. Na okraji tehdejšího Sezimova Ústí se rozhodl vybudovat továrnu na výrobu strojů pro obuvnický průmysl. Pro své zaměstnance postavil tzv. Baťovu školu práce, rodinné domky, společenský dům a celé zázemí, a tím přispěl ke vzniku Sezimova Ústí II. Tato historie města je málo známá, a proto si málokterý turista, který do města zavítá, město spojí právě s Baťou.

Tomáš Baťa se stal nedílnou součástí nejen českých, ale i světových dějin. Tato významná osobnost si zaslouží, aby její jméno znali nejen pamětníci, ale i dnešní generace. Nabízí se možnost vybudovat v Sezimově Ústí muzeum Tomáše Bati, které by do oblasti přilákalo návštěvníky, jednotlivce i skupiny, zajímající se nejen o historii České republiky. Toto muzeum

by přibližovalo celou historii města, které v roce 1939 založil Baťa „na zelené louce“ v souvislosti s vybudováním podniku MAS - Moravské a slovenské strojírny, továrny na výrobu strojů pro výrobu obuvi.

Expozice by podchycovala také historii baťovství a nabízela by svým návštěvníkům možnost shlédnout fotografie z budování závodu i města Sezimovo Ústí, audiovizuální programy z historie baťovství a přednášky o Tomáši Baťovi a jeho podnikatelské filosofii. Pro případné zájemce by bylo možné zajistit prohlídku architektury tzv. „Baťovských domků“, hotelu MAS (bývalý společenský dům), podniku Kovosvit MAS a Střední školy COP (bývalá Baťova škola práce), které nechal postavit Tomáš Baťa.

Historie Tomáše Bati v Sezimově Ústí je popsána v Příloze 12.

9. ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce bylo stanovit vliv cestovního ruchu na místní rozvoj ve městě Sezimovo Ústí. Dílčím cílem bylo prostřednictvím analýzy nabídky a poptávky cestovního ruchu vymežit multiplikátor cestovního ruchu pro danou oblast a dopady cestovního ruchu na rozpočet obce a na okolní prostředí. Na základě poznatků z provedených analýz a vlastních terénních šetření byly vymezeny dopady cestovního ruchu na zvolený region a navrženy možnosti dalšího rozvoje dané oblasti.

Cíle diplomové práce byly ověřovány stanovenými hypotézami:

1. Cestovní ruch přispívá k místnímu rozvoji

Tuto hypotézu můžeme na základě provedených analýz a šetření potvrdit. Vyplynulo z nich, že cestovní ruch ve městě Sezimovo Ústí k rozvoji tohoto regionu přispívá. Jeho ekonomický význam byl vyhodnocen na základě podílu cestovního ruchu na tvorbě příjmů do rozpočtu obce, pracovních příležitostí a hrubého domácího produktu. Přínosy cestovního ruchu z hlediska sociálního byly vymezeny na základě vlivu cestovního ruchu na místní obyvatele a na rozvoj místní infrastruktury, která slouží nejen účastníkům cestovního ruchu, ale také obyvatelům města.

2. Nabídka produktů cestovního ruchu v oblasti Sezimova Ústí je dostatečná

Na základě analýzy nabídky cestovního ruchu v Sezimově Ústí bylo zjištěno, že město má potenciál pro další rozvoj především díky existenci dostatečného kulturně-historického potenciálu. Hlavními atraktivitami města jsou totiž historické památky - zřícenina Kozi hrádek, kde kázal Mistr Jan Hus, a vila Dr. Edvarda Beneše. Ke zvýšení atraktivnosti oblasti přispívají pravidelně pořádané sportovní, společenské a kulturní akce. Svým návštěvníkům město nabízí možnost ubytovat se v devíti ubytovacích zařízeních a využít služeb mnoha stravovacích zařízení. U některých, především historických a přírodních atraktivit, by bylo vhodné jejich funkčnost a nabídku dále rozšiřovat, aby celá oblast poskytovala dostatečně pestrou nabídku volnočasových aktivit, což je nejlepší cesta, jak prodloužit dobu pobytu návštěvníka. Z analýzy nabídky cestovního ruchu plyne, že nabídka produktů cestovního ruchu v oblasti Sezimova Ústí je dostatečná. Pro další rozvoj cestovního ruchu v regionu by bylo vhodné využít dosud skrytého potenciálu spojeného se jménem Tomáše Bati, který byl významným podnikatelem a zakladatelem Sezimova Ústí II.

3. Město Sezimovo Ústí patří mezi destinace s nevýraznou turistickou aktivitou

Tuto hypotézu můžeme potvrdit na základě Defertovy (turistické) funkce. Jedná se o funkci vyjádřenou rovnicí, která má v čitateli počet lůžek krát sto a ve jmenovateli počet obyvatel města. Z výsledků plyne, že ve městě Sezimově Ústí je nevýrazná turistická aktivita.

4. Cestovní ruch ovlivňuje rozpočet obce především prostřednictvím daňových příjmů

Cestovní ruch přispívá ke tvorbě příjmů do rozpočtu obce především prostřednictvím daní. Daňové příjmy tvořily v roce 2010 téměř 40% celkových příjmů rozpočtu města Sezimovo Ústí. Cestovní ruch ovlivňuje tuto částku prostřednictvím daně z přidané hodnoty, daně z příjmů, daně z nemovitosti, správních a místních poplatků. Dopady výdajů turistů můžeme sledovat prostřednictvím daně z přidané hodnoty, která je pomocí regresního koeficientu přerozdělována zpět obcím. Tento koeficient slouží k přerozdělení také daně z příjmů právnických a fyzických osob, tedy od podniků cestovního ruchu a také zaměstnanců a podnikatelů v tomto odvětví. Důležitou část příjmu tvoří daň z nemovitosti, kterou platí například provozovatelé ubytovacích zařízení. Další dopady cestovního ruchu můžeme zhodnotit i prostřednictvím správních a místních poplatků, jako je např. poplatek ze vstupného, z ubytovací kapacity nebo poplatek za užívání veřejného prostranství.

Město Sezimovo Ústí by se ke zvýšení potenciálu cestovního ruchu mělo snažit dostatečně využít stávajících zdrojů a nezanedbat jejich další vývoj. Cestovní ruch je totiž významný prvek rozvoje tohoto regionu, jeho vliv můžeme sledovat nejen z ekonomického, ale i ze sociálního hlediska. V rámci Strategického plánu rozvoje mikroregionu Tábořsko 2007 – 2013 dochází k rozvoji města zlepšováním stavu infrastruktury. Součástí plánů je také vybudování nových cyklostezek, vytvoření nových orientačních a informačních systémů a tematicky zaměřených propagačních materiálů, propagace regionu ve formě účasti na různých veletrzích či konferencích. V Sezimově Ústí je plánováno vybudování turistického informačního systému města, rekonstrukce kina Svět a oprava Kozího hrádku. Klíčové je také využití finanční pomoci ze strukturálních fondů EU. Tato opatření by v budoucnosti měla vést ke zvýšení atraktivnosti oblasti, vyšší návštěvnosti a tím i k lepšímu postavení Sezimova Ústí jako destinace cestovního ruchu.

10. SUMMARY

The aim of this thesis was to determine the influence of tourism on local development in Sezimovo Ústí. Other objectives were to analyze supply and demand of tourism, define the multiplier of tourism for the area and the impacts of tourism on the budget of the municipality and on the surrounding environment.

There were identified the impacts of tourism on the selected region and designed possibilities for further development of the area based on findings from the completed analysis and our own field surveys.

The findings showed that tourism in Sezimovo Ústí contributes to the development of this region. The economic importance of tourism has been evaluated based on the share of tourism revenues in the creation of the municipal budget, jobs and gross domestic product. The benefits of tourism in terms of social were classified based on the impact of tourism on local residents and the development of local infrastructure.

Sezimovo Usti should try to use existing resources and should not neglect their further development to increase tourism potential. Tourism is an important component of development of this region. His influence can be traced from the economic and social terms.

Development Sezimovo Ústí is included in The strategic development plan for microregion Tabor 2007 – 2013. The state of the infrastructure is improving. Part of the plan are building new bike lanes, the creation of new guidance and information systems and thematic promotional materials, promotion of the region in the form of participation in various fairs and conferences. In Sezimovo Ústí is planned to build a tourist information system of the city, reconstruction of the cinema Svět and repair of Kozí hrádek. The key is the use of financial assistance from EU structural funds. Such measures would in future lead to an increase in the attractiveness of the area, higher traffic and thus better position Sezimovo Ústí as a tourist destination.

11. SEZNAM LITERATURY

Použitá literatura:

1. COOPER, Chris, Rebecca SHEPHERD a John WESTLAKE.. *Educating the educators in tourism : a manual of tourism and hospitality education*. Surrey : WTO: University of Surrey, 1996. 221 s. ISBN 92-844-0151-8.
2. COOPER, Chris, John FLETCHER, Alan FYALL, David GILBERT a Stephen WANHILL. *Tourism: Principles and practice*. 4. vydání. England: British Library Cataloguing-in-Publication Data, 2008. 704 s. ISBN 978-0-273-71126-1.
3. FELLEGIÓVÁ, Eva. *Destinační management: příležitosti pro váš region*. České Budějovice: EF JU, 2008. 29 s. ISBN 978-80-7394-102-4
4. FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. 180 s. ISBN 80-247-0207-1
5. FYALL, Alan a Brian GARROD. *Aspects of tourism : Tourism marketing : A collaborative approach*. Great Britain : Cromwell Press, 2005. 383 s. ISBN 1-873150-90-3.
6. GOELDNER, Charles a J. R. Brent RITCHIE, J. *Tourism: principles, practices, philosophies and tourism*. 11. vydání. Hoboken : Wiley, 2009. 624 s. ISBN 978-0-470-08459-5.
7. HAYWARD, Peter. *Intermediate: Leisure and Tourism*. UK: Heinemann Education Publishers, 2000. 310 s. ISBN 0-435-45596-6.
8. HESKOVÁ, Marie, et al. *Analýza destinačních managementů v cestovním ruchu na příkladech české republiky a Rakouska*. Bratislava : Kartprint, 2004. 83 s. ISBN 80-88870-42-9.
9. HESKOVÁ, Marie, et al. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2011. 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.
10. HRABÁNKOVÁ, Magdalena. a Tomáš HÁJEK. *Management cestovního ruchu*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2002. 82 s. ISBN 80-7040-580-5.
11. HORNER, Susan a John SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. 486 s. ISBN 80-247-0202-9.
12. JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2009. 288 s. ISBN 978-80-247-3247-3.
13. KIRÁLOVÁ, Alžběta.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. Ekopress, Praha 2003, 173

- s., ISBN 80-86119-56-4.
14. KOTLER, Philip, John T. BOWEN a James C. MAKENS. *Marketing for hospitality and tourism*. 5. vydání. Boston : Pearson, 2010. 683 s. ISBN 978-0-13-245313-4.
 15. KUČEROVÁ, Irah. *Ekonomika se zaměřením na cestovní ruch*. Praha : Idea servis, 1997. 157 s. ISBN 80-85970-14-7.
 16. MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch*. Praha: VŠE, 1999. 83 s. ISBN 807079-443-7.
 17. MIDDLETON, Victor T.C, Alan FYALL a Michael MORGAN. *Marketing in travel and tourism*. 4. vydání Oxford : Elsevier Ltd, 2009. 502 s. ISBN 978-0-7506-8693-8.
 18. NĚMČANKÝ, Milan. *Odvětví cestovního ruchu: vybrané kapitoly*. I. díl. Karviná: Slezská univerzita, Obchodně podnikatelská fakulta, 1999. 274 s. ISBN 80-7248-034-0.
 19. ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. Praha : Idea servis, 2010. 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.
 20. SAMUELSON, Paul A. a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. 13. vyd. Praha: Svoboda, 1995, 1011 s. ISBN 80-205-0494-X
 21. PALATKOVÁ, Monika. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
 22. PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.
 23. PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1999. 107 s. ISBN 80-85970-29-5.
 24. RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch*. Brno : B.I.B.S, a. s, 2005. 67 s. ISBN 80-86575-92-6.
 25. SHARPLEY, Richard a David J. TELFER. *Aspects of tourism : Tourism and development: Concepts and Issues*. Great Britain: Cromwell Press, 2002. 397 s. ISBN 1-873150-35-0.
 26. SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing - cesta k trhu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství, 2005. 344 s. ISBN 80-86898-48-2
 27. VANHOVE, Norbert. *The economics of tourism destinations*. 2. vydání. London: Elsevier insights, 2011. 358 s. ISBN 978-0-08-096996-1.
 28. VAŠKO, Martin. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola

ekonomická, 2002. 95 s. ISBN 80-245-0445-6.

29. VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER, Andrea HOLEŠINSKÁ a Petra METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. Brno: ESF MU, 2006 163 s. ISBN 80-210-4205-2.
30. WALL, Geoffrey a Alister MATHIESON. *Tourism: change, impacts and opportunities*. Pearson Education Limited, 2006. 412 s. ISBN 978-0-130-99400-4.

Použité internetové zdroje:

1. BAKOS, T., *Ekonomické dopady cestovního ruchu: Multiplikační efekty a ekonomické úniky* [online]. Praha, 2009, Dostupné z: http://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/2009/10/Bakos-Konference_VSE_zari-2009.pdf.
2. Cestovní ruch, na 100 miliard Kč ročně pro veřejné rozpočty. *E-Všudybyl: Časopis lidí a o lidech v cestovním ruchu* [online]. 2009 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: <http://www.e-vsudybyl.cz/cestovni-ruch-na-100-miliard-kc-rocne-pro-verejne-rozpocety/>.
3. CRR - Mapový server [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z: http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/default/index.php?reload=1&%23c=353602552C5519376&z=1&l=ajax_default&p=#c=3536025%252C5519376&z=1&l=ajax_default&p=&
4. CZECH TOURISM. *Czech Tourism : Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku* [online]. 2011 [cit. 2011-11-07]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>.
5. CZECHTOURISM. *Projekt: monitoring.czechtourism* [online]. 2011 [cit. 2011-10-29]. Dostupné z: <http://monitoring.czechtourism.cz>.
6. Hotel MAS [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z: <http://www.hotelmas.cz/>
7. INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch: důležitá součást ekonomiky a významný faktor rozvoje destinací*. *Časopis Ochrana přírody* [online]. 2010-08-02 [cit. 2011-11-07]. Dostupný z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/clanky/cestovni-ruch.html>.
8. *Kozí hrádek: národní kulturní památka*. [online]. 2003 [cit. 2011-11-02]. Dostupné z: <http://kozihradek.zde.cz>
9. KUNOVSKÁ, Zuzana. Baťovské město oslaví sedmdesátiny. *Mladá Fronta: Sedmička* [online]. 2009 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.sedmicka.cz/tabor/clanek/batovske-mesto-oslavi-sedmdesatiny-434>
10. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Ministerstvo pro místní rozvoj: Postavení a význam cestovního ruchu v České republice Přínosy cestovního ruchu pro Českou republiku* [online]. 2010 [cit. 2011-11-07]. Dostupné z:

<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=5030fa35-535b-439a-a571-ddd135650142>.

11. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Koncepce státní politika cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013* [online]. 2007 [cit. 2011-11-10]. Dostupné z: http://cestovnuruch.praha-mesto.cz/files/=46943/30.09.2006_Koncepce.doc.
12. PÁSKOVÁ, Miroslava, Tomáš HÁJEK a Anežka MATOUŠKOVÁ. *Úroveň řízení cestovního ruchu na úrovni obcí. Výsledky předběžného průzkumu* [online]. Praha. 2001 [cit. 2011-12-05]. Dostupné z WWW: <http://www.cestovnuruch.cz/zakony/analyzamzp.doc>.
13. PÍBILOVÁ, Martina, Petr KLÍMA a Jan NOVOTNÝ. *Komunitní studie města Sezimovo Ústí*. [online]. 2009, s. 45 [cit. 2011-12-01]. Dostupné z: http://www.sezimovo-usti.cz/_mesto/prostudenty/komunitni_studie_sezimovo_usti.pdf
14. *Sezimovo Ústí: Oficiální informační systém města*. MĚU SEZIMOVO ÚSTÍ. [online]. 2011 [cit. 2011-10-09]. Dostupné z: <http://www.sezimovo-usti.cz>.
15. *Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje: Cestovní ruch a kultura*. Jihočeský kraj [online]. 2005 [cit. 2012-03-17]. Dostupné z: http://partnerstvi.kraj-jihocesky.cz/storage/1205230223_sb_soc-eko-prof_07_cest-ruch-kultura.pdf
16. *Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí* [online]. 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z: <http://www.husitskamesta.net>
17. *Strategický plán rozvoje mikroregionu Tábořsko 2007 - 2013*. Tábor: oficiální web města [online]. 2011 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z: <http://www.taborcz.eu/strategicky-plan-rozvoje-mikroregionu-taborsko-2007-2013-dokumenty/ds-1232/query=strategick%C3%BD+pl%C3%A1n+rozvoje>
18. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. 2011 [cit. 2011-10-23]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/co-je-twinning/co-je-partnerstvi-mest-neboli-town-twinning.aspx>
19. *Svazek obcí mikroregionu Tábořsko. RIS: Regionální informační servis* [online]. 2010 [cit. 2011-12-20]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/vyskakovaci-okno-mikroregiony?id=726&language=Cs>
20. *Udržitelný cestovní ruch: terminologie* [online]. 2007 [cit. 2012-01-13]. Dostupné z: http://ucr.uhk.cz/page.aspx?page_id=31&mode=1&letter=21
21. VANÍČEK, Jiří a Vladimír KŘEŠŤAN. *Marketing cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006. 55 s. Dostupné z WWW: <http://www.vzdelavanivcr.cz>.

Ostatní zdroje:

1. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů
4. Obecně závaznou vyhláškou č. 2/2010 o místních poplatcích, vydané zastupitelstvem města Sezimovo Ústí. Dostupné z: www.sezimovo-usti.cz/_mesto/vyhlaskey/ozv-2010-2.doc
5. Závěrečný účet města Sezimovo Ústí pro rok 2010

12. SEZNAM DIAGRAMŮ, GRAFŮ, MAP, OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam diagramů	Strana
Diagram 2-1: Komponenty trhu cestovního ruchu	7
Diagram 2-2: Primární nabídka cestovního ruchu	15
Diagram 2-3: Sekundární nabídka cestovního ruchu	15
Diagram 2-4: Faktory ovlivňující formování poptávky	16
Diagram 2-5: Přínosy cestovního ruchu	22
Diagram 2-6: Investice v cestovním ruchu	23
Diagram 2-7: Multiplikační efekt	29
Diagram 2-8: Multiplikační efekt cestovního ruchu	30
Diagram 2-9: Vliv cestovního ruchu na místní obyvatelstvo	41
Seznam grafů	Strana
Graf 5-1: Struktura dotazovaných dle pohlaví	68
Graf 5-2: Ekonomická aktivita	69
Graf 5-3: Bydliště dotazovaných	69
Graf 5-4: Počet návštěvníků města	70
Graf 5-5: Asociace v souvislosti s městem Sezimovo Ústí	70
Graf 5-6: Cíl návštěvníků města	69
Graf 5-7: Využitá nabídka služeb a atraktivit ve městě	71
Graf 5-8: Výdaje na 1 den pobytu	72
Graf 5-9: Zájem navštívit město znovu	72
Graf 5-10: Potenciální zájem navštívit město	73
Graf 5-11: Návštěvní cíl potenciálních návštěvníků	73
Graf 5-12: Možnost přilákat potenciální návštěvníky	74
Graf 6-1: Struktura příjmů města za rok 2010	87
Graf 7-1: Struktura respondentů dle pohlaví	94
Graf 7-2: Struktura dotazovaných dle věku	95
Graf 7-3: Ekonomická aktivita	95
Graf 7-4: Vliv cestovního ruchu na životní prostředí	95
Graf 7-5: Škody na lidmi vytvořeném prostředí způsobené návštěvníky	96

Graf 7-6: Škody na přírodním prostředí způsobené návštěvníky	96
--	----

Seznam map	Strana
Mapa 5-1: Umístění Benešovy vily	58
Mapa 7-1: Města Společenství	100
Mapa 7-2: Mikroregion Tábořsko	103

Seznam obrázků	Strana
Obrázek 5-1: Benešova vila	57
Obrázek 5-2: Kozí hrádek	58
Obrázek 5-3: Hotel MAS	62
Obrázek 7-1: Partnerská obec	99
Obrázek 7-2: Logo Společenství měst s husitskou minulostí a tradicí	100
Obrázek 7-3: Středověké slavnosti	102

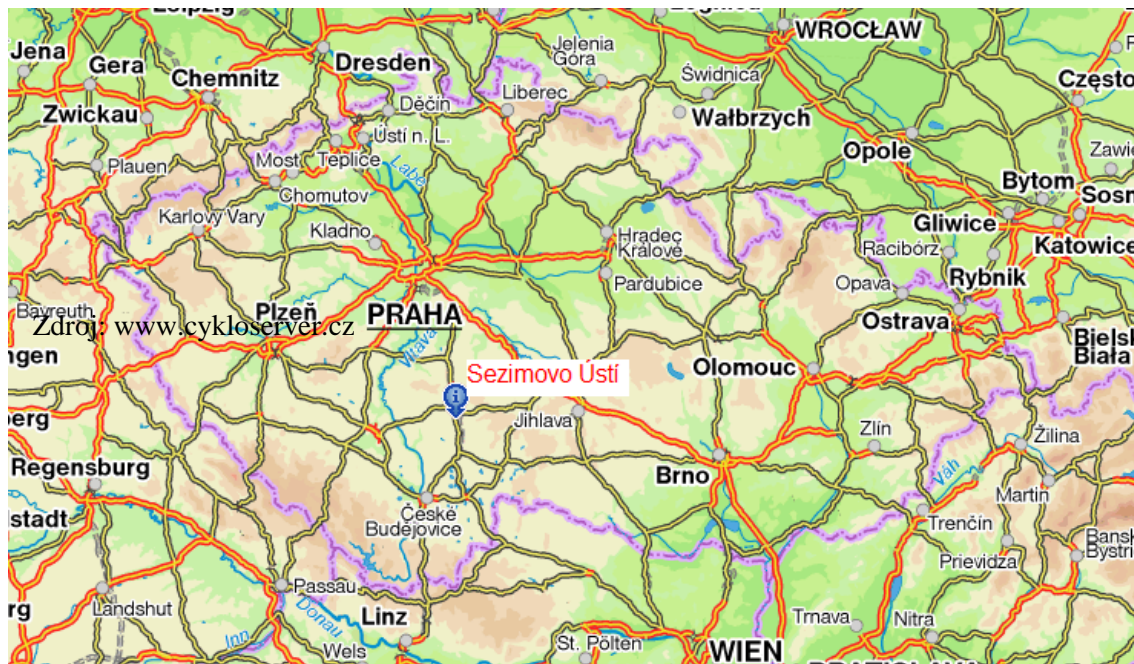
Seznam tabulek	Strana
Tabulka 4-1: Počet obyvatel v Sezimově Ústí	50
Tabulka 4-2: Porovnanívěkové struktury města Sezimovo Ústí a celé ČR	50
Tabulka 4-3: Porovnání vzdělanostní struktury města Sezimovo Ústí a celé ČR	51
Tabulka 5-1: Kulturní program Sezimova Ústí	59
Tabulka 5-2: Seznam ubytovacích zařízení	60
Tabulka 5-3: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení	61
Tabulka 5-4: Struktura dotazovaných dle věku	68
Tabulka 6-1: Průměrná útrata dle původu návštěvníka	75
Tabulka 6-2: Průměrné výdaje turistů	75
Tabulka 6-3: Výše průměrných výdajů ubytovaných návštěvníků	76
Tabulka 6-4: Symetrická input-output tabulka v členění produkt x produkt	77
Tabulka 6-5: Multiplikátory v oblasti cestovního ruchu vypočtené ze SIOT (2009)	79
Tabulka 6-6: Efekty cestovního ruchu ve městě Sezimovo Ústí(v Kč)	80
Tabulka 6-7: Efekty CR ve městě Sezimovo Ústí v 2010 za ubytované návštěvníky	80
Tabulka 6-8: Podíl města Sezimovo Ústí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů	81
Tabulka 6-9: Příjem obce Sezimovo Ústí z DPH za jednodenní pobyt turisty	82

Tabulka 6-10: Příjem do rozpočtu obce od ubytovaných návštěvníků v roce 2010	83
Tabulka 6-11: Daň z nemovitosti – daň ze staveb	84
Tabulka 6-12: Závěrečný účet města za rok 2010 (v Kč)	87
Tabulka 6-13: Struktura daňových příjmů města za rok 2010	88
Tabulka 6-14: Struktura zaměstnaných osob podle odvětví	89
Tabulka 6-15: Struktura hrubé přidané hodnoty Jihočeského kraje	90
Tabulka 7-1: Vnímání negativních vlivů cestovního ruchu v Sezimově Ústí (v %)	97
Tabulka 7-2: Vnímání pozitivních vlivů cestovního ruchu v Sezimově Ústí (v %)	97

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1: Umístění Sezimova Ústí v rámci České Republiky
- Příloha 2: Mapa Jihočeského kraje
- Příloha 3: Mapa Táborska
- Příloha 4: Historie města Sezimovo Ústí
- Příloha 5: Historie Kozího hrádku
- Příloha 6: Dotazník 1
- Příloha 7 : Podrobnější vyhodnocení dotazníku
- Příloha 8: Výpočet multiplikátorů ze SIOT (vybrané produkty)
- Příloha 9 : Multiplikátory vypočtené ze SIOT
- Příloha 10: Dotazník 2
- Příloha 11: Cíle Strategického plánu rozvoje mikroregionu Táborsko
- Příloha 12: Historie Tomáše Bati ve městě Sezimovo Ústí II

Příloha 1: Mapa umístění Sezimova Ústí v rámci České republiky

Příloha 2: Mapa Jihočeského kraje

Pramen: www.cbudejovice.czso.cz

Příloha 3 - Mapa Táborska

Zdroj: www.travelatlas.cz

Příloha 4: Historie města Sezimovo Ústí

Původní osada u ústí Kozského potoka do Lužnice (odtud jméno Ústí) se poprvé písemně připomíná r. 1262 (de Auzt), kdy zde již stál klášter dominikánského řádu. To svědčí o existenci osídlení již před tímto datem, o ní však není dochovaných informací. Brzy po r. 1268, když zpustlo blízké Hradiště (tj. pozdější Nový Tábor), byla osada povýšena na město. Zbohatlo nejen z výnosů zlatých rýžovišť a z dolů na stříbrnou rudu, o jejichž existenci máme zprávy z 13. (r. 1272) a poté z 14. století (r.1345), ale také díky výhodné poloze na obchodní stezce - v místech vhodných k překročení řeky. Dalšími prosperujícími činnostmi bylo kromě obchodu se solí soukenictví a hrnčířství. Podle rodu Sezemů (staročesky sezěmbcb znamenalo "tuzemec, člověk zdejší"), vzešlých z rodu Vítkovců, pánů s erbem pětilisté růže, kteří zde sídlili od poč. 14. století (1322 Sezema de Vsk), dostalo město přívlastek Sezemovo (1419 z Ústí Sezemova), změněný záhy disimilací dvou -e- v Sezimovo. Postupem doby dosáhlo poddanské (nikoli tedy královské) město své vrcholně středověké podoby s převážně řemeslnickými a obchodními aktivitami, nacházel se zde vedle zmíněného kláštera i kostel s farou, panský palác a špitál pro chudé. Město složené ze čtyř částí se dvěma branami se na rozdíl od současné podoby rozkládalo i na levém břehu Lužnice. Na těchto místech probíhal od r. 1962 rozsáhlý archeologický výzkum, který přinesl významné nálezy, umístěné rovněž v tábořském muzeu. Jediněčně nám tak dokládají způsob života ve středověkém městě, neboť veškeré odkryvy byly opět zarovnaný. Objeveny byly také zbytky zdí, patřící objektům někdejšího předměstí, založeného ve 14. století, nazývané Nové Město Ústí. Kromě něho se k Ústí připojovala další dvě rozsáhlá předměstí, oddělená od města patrně ze stejných důvodů - z obav před požáry.

Dějiny středověkého města úzce souvisí s Kozím hrádkem, který se nachází asi tři kilometry východním směrem, na ostrohu nad údolím Kozského potoka, v malebné krajině lesních komplexů a rybníků. První zmínka o něm se datuje k r. 1377 (majitelem Vlček z Kozího), na významu a v širší povědomí povstal až v letech 1413-1414, kdy tady pod záštitou jeho majitelů, Jana a Ctibora z Ústí, pobýval (či spíše se ukrýval) mistr Jan Hus. Neboť přišel do kraje, který měl již své revoluční tradice, věnoval se kromě plánované literární činnosti (dokončil tu svou významnou Postilu a sepsal i některá další základní díla, např. traktát O svatokupectví, O církvi nebo spis O šesti bludiech), hojně i kazatelské službě. Po odchodu Husa na hrad Krakovec u Rakovníka a posléze do Kostnice, kde byl nakonec za svou ideologii r. 1415 upálen, Kozí hrádek pustne, až je roku 1438 za válečného tažení rakouského vévody Albrechta zničen požárem. Roku 1452 je již uváděn Kozí hrad jako pustý. Trosky hradu

sloužily až do 19. stol. jako zdroj stavebního materiálu pro různé blízké stavby, pozvolna tak jako desítky podobných hrádků a tvrzí splýval s okolní krajinou. Teprve r. 1886 na žádost profesora tábořského gymnázia Augusta Sedláčka byly učiněny první práce k záchraně (odkryty základy obytné věže). Jelikož se rakouské úřady obávaly oživení Husových tradic, byly další úpravy hrádku prováděny neodborně a více archeologických nálezů se zničilo, než zachránilo. Obrat k lepšímu nastal až od r. 1899, kdy se iniciativou ústeckého učitele a amatérského archeologa Josefa Švehly začalo s odkryvy a průzkumy. Hrádek byl pohřben pod nánosy, které vytvářely nápadnou zalesněnou vyvýšeninu, proto práce trvaly celých 15 let, po 1. světové válce byly zříceniny hradu definitivně zakonzervovány. Množství zdejších vykopávek je uloženo spolu s modelem hradu v husitském muzeu v Táboře. Trosky Kozího hrádku, vyhlášené r. 1962 národní kulturní památkou, dnes spolu s blízkou lesní hospodou představují významný turistický cíl.

Koncem února roku 1420 bylo město obsazeno prohusitsky smýšlejícím obyvatelstvem. Jelikož byla poloha obce z vojensko-strategických hledisek naprosto nevýhodná, přesídlili husité severněji po Lužnici, kde založili Hradiště hory Tábor. Staré Sezimovo Ústí bylo zapáleno a opuštěno na dlouhá staletí. Na místě zaniklé obce vznikl poplužní dvůr, jemuž se od 17. století říkalo Starý Tábor.

Osada byla obnovena až v letech 1827 - 1828 úsilím tábořského učitele Antonína Svatoše. Nově založená ves Svatošov se však po povýšení na město vrátila k původnímu jménu Sezimovo Ústí. V r. 1835 vznikl v místech původního kostela empírový kostel Povýšení svatého Kříže.

Dnešní město je rozděleno mezinárodní silnicí E 55 na dvě části - Sezimovo Ústí I a II. Výše zmíněná historie se týká Sezimova Ústí I, které leží blíže Lužnici, dnes jen na jejím pravém břehu, a tvoří tedy historicky starší část města. Sídlo mělo do 30. let 20. stol. charakter příměstské tábořské osady.

Novodobé dějiny Sezimova Ústí I jsou nerozlučně spjaty s významnou osobností, druhým prezidentem Československa, doktorem Edvardem Benešem, který ve 20. letech několikrát pobýval u svého bratra na dnes již zaniklém Soukenickém Mlýně. Tento kraj na něho zapůsobil natolik, že si přímo na soutoku Kozského potoka a Lužnice nechal v letech 1930-31 postavit architektonicky obdivuhodnou vilu v jihofrancouzském stylu (viz Benešova vila). V jejím interiéru postupně vznikla obdivuhodná sbírka starožitného nábytku i moderního umění. Dnes

je umístěna většina mobiliáře v tábořském husitském muzeu. V rozsáhlém areálu s parkem, lesem, skalkami a jezírky žil a odpočíval spolu s chotí Hanou, s výjimkou válečného exilu, až do své smrti - 3. září 1948. Ke zdejší krajině i k jeho obyvatelům si vytvořili velmi kladný vztah, také místní obyvatelé na ně ani po jejich úmrtí nikdy nezapomněli. Pod kazatelnu, kde podle pověstí promlouval k lidu sám mistr Jan Hus a kde se nyní nachází hrobka manželů Benešových, proudí každoročně značné množství jeho obdivovatelů. Budovaný památník v Benešově vile je nyní veřejně přístupný ve státní svátky a ve dnech výročí manželů Benešových.

Sezimovo Ústí II vzniklo na místě pozemků městského dvora (Velký Dvůr) v r. 1939, zásluhou podnikatelských aktivit Tomáše Bati. Tehdy totiž bylo započato s výstavbou velkého strojírenského závodu MAS (Moravské akciové strojírny), nyní Kovořvitu a.s. V jeho sousedství současně vyrostl nejen kulturní a zároveň obchodní dům (současný hotel), ale i moderní sídliště pro zaměstnance, charakterem podobné zástavbě ve Zlíně (tzv. Baťovské domky). Odkaz města je tedy významný, historicky zcela jedinečný a neměl by upadnout v zapomnění. Vždyť nebýt Sezimova Ústí, středověkého centra obchodu, řemesel a kolébky husitství, nemohl být založen Tábor, kde bylo Husovo učení zvěčněno. Také soudobé město se vyplatí poznat, pochopit a dále jej rozvíjet, aby v souladu se svou historickou tradicí, patřilo i v budoucnu k moderním městům (www.sezimovousti.cz, cit. 2011-12-16).

Příloha 5: Historie Kozího hrádku

Kozí hrádek je nejpamátelnějším hradem Tábořska. Z dochovaných pramenů není známo, kdy byl postaven. Nejstarší zprávy jsou až z roku 1377, kdy byl jeho majitelem Vlček z Kozího. Později byl Kozí hrádek vlastnictvím pánů z Hardeka a Jindřicha z Hradce. Roku 1406 ho získal Vilém z Újezda, ale za 2 roky zemřel, a tak se stal majetkem jeho synů Ctibora a Jana. Svůj největší význam získal Kozí hrádek pobytem mistra Jana Husa, největší osobnosti českého reformního hnutí.

V listopadu roku 1412 byla na Jana Husa uvalena klatba a musel opustit Prahu. Nejspíše se skrýval na Žatecku. Všechny dohady o jeho pobytu v tomto roce nejsou přesně zaznamenány v žádných pramenech. Nejpravděpodobnější bude, že si vybral zapadlý hrad v blízkosti Prahy, než město. Neboť na místo kde by se skrýval by byl uvalen interdikt (zákaz všech bohoslužeb, pohřbů, křtin). Hus své dočasné bydliště tajil, aby neuvedl svého hostitele v nebezpečí klatby.

Na počátku léta r. 1413 na pozvání Jana z Ústí se mistr Jan Hus uchýlil sem na Kozí hrádek. Přišel do kraje, který měl již své revoluční tradice, a tak se nevěnoval pouze vědecké činnosti, jak měl původně v úmyslu (chtěl pracovat na svých dílech), ale i kázání. Dokončil zde svou významnou Postilu a sepsal i některá další základní díla, např. traktát "O svatokupectví", "O církvi" nebo spis "O šesti bludiech". Jak Hus pravil, lid ho žádá a potřebuje, a tak se vrací k úkolu kazatele. Obnovuje svá kázání z Betlémské kaple. Známá jsou jeho kázání "pod lipou". Znamenitého nebojácného kazatele sem přicházeli vyslechnout nejen obyvatelé blízkého města Ústí, ale i z dalekého okolí. Na jaře r. 1414 navštívil Hus Prahu, ale zanedlouho se vrací zpět do našeho kraje. Už ne na Kozí hrádek, ale do Sezimova Ústí. 15. července 1414 jej opouští. Na jeho odchod je několik verzí. Jedni tvrdí, že příčinou byla smrt Jana z Ústí (hostitele Jana Husa), druzí jsou názoru, že příčinou byla silná vlna moru, která sem přišla z Mladovožicka a Chýnovska. Jisté je, že Hus odsud odešel na hrad Krakovec u Rakovníka. Odsud pak nastoupil svou poslední cestu do Kostnice, kde byl za své názory upálen.

Roku 1438 byl Kozí hrádek zničen požárem. Odborníci se rozcházejí v názorech. Nejpravděpodobnější se zdá, že byl vyloupen a vypálen žoldněřským vojskem Albrechta Rakouského, který v té době obléhal Tábor a měl ležení u nedalekých Měšic. Albrechta Rakouského zřejmě zlákala snadná kořist. Kozí hrádek nebyl postaven na příliš bezpečném místě. Na žádné straně není vysoká skála ani široká řeka, která by znásobila počet obránců.

Hrádek se tak ještě mohl ubránit loupežným tlupám nebo proti výbojnějšímu sousedovi, ale těžko proti obrovské přesile. Po husitských válkách patřil Kozí hrádek městu Táboru, ale v zápisech se připomíná "Kozí hrad pustý". Byl na nejlepší cestě splynout pozvolna a beze stopy s okolní krajinou, jako desítky podobných hrádků a tvrzí. V 16. a 17. století se používalo materiálu z hradebního zdiva k drobným stavebním pracem v Měšicích. Teprve r. 1886 na žádost profesora táboorského gymnázia Augusta Sedláčka (autor Hradů a zámků) bylo kopáno ve zříceninách a odkryt zbytek obytné věže, na níž byla později připevněna prostá plechová tabulka, podávající návštěvníkům všeobecnou informaci. O 7 let později, v r. 1893, chtěl na Kozím hrádku táboorský akademický spolek Štítný vybudovat památník. Rakouské úřady se obávaly oživení Husových tradic a proto vybudování památníku úředně zakázaly. Peníze byly již vybrány a tak se jich použilo k úpravě hrádku. Tyto úpravy byly prováděny neodborně, bez plánu a více archeologických nálezů se zničilo, než zachránilo.

Nejvýznamnější obrat k lepšímu byl v r. 1899, kdy se prací ujal Josef Švehla (řídící učitel v Sezimově Ústí). Archeologie byla jeho koníčkem. Díky jeho nadšení a 15tileté neúnavné práci si dnes můžeme učinit představu dočasného sídla mistra Jana Husa. Všechny exponáty shromážděné při vykopávkách Josefem Švehlou (více jak 250 exponátů - různé primitivní dětské hračky, nádobka se soudobými mincemi, oštěpy, keramika) jsou umístěny v táboorském muzeu (<http://kozihradek.zde.cz>, cit. 2011-11-02).

Příloha 6: Dotazník - Byli jste již ve městě Sezimovo Ústí?

Dobrý den,

jmenuji se Michala Jircová a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích oboru Obchodní podnikání - cestovní ruch. Chtěla bych Vás poprosit o vyplnění dotazníku, který poslouží jako doplněk k mé diplomové práci. Jeho cílem je posouzení návštěvnosti města Sezimovo Ústí.

Předem děkuji za vyplnění

1. V jižních Čechách poblíž města Tábora a řeky Lužnice leží město Sezimovo Ústí. Navštívil/a jste toto město?

- ano – vícekrát (pokračujte prosím otázkou č. 2)
- ano – jedenkrát (pokračujte prosím otázkou č. 2)
- ne (pokračujte prosím otázkou č. 12)

2. Co si vybavíte jako první v souvislosti s městem Sezimovo Ústí?

3. Co bylo cílem Vaší cesty?

- Benešova vila
- zřícena Kozí hrádek
- Architektura spojená s Tomášem Baťou
- Kulturní vyžití
- Jiné

4. Jakou nabídku služeb a atraktivit ve městě jste využil/a?

- kulturní atraktivity
- kulturní vyžití
- ubytovací služby
- stravovací služby

možnost sportovního vyžití

nákupní možnosti

5. Pokud jste využil/a nabídky ubytovacích služeb. Vyznačte prosím míru vaší spokojenosti s těmito službami na škále (1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

1 2 3 4 5

6. Pokud jste využil/a nabídky stravovacích služeb. Vyznačte prosím míru vaší spokojenosti s těmito službami na škále(1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

1 2 3 4 5

7. Pokud jste využil/a nabídky kulturních atraktivit. Vyznačte prosím míru vaší spokojenosti s těmito atraktivitami na škále (1 - nejvíce spokojen, 5 – nespokojen)

1 2 3 4 5

8. Pokud jste využil/a nabídky sportovního vyžití. Vyznačte prosím míru vaší spokojenost s těmito službami na škále(1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

1 2 3 4 5

9. Pokud jste využil/a nabídky nákupních možností. Vyznačte prosím míru vaší spokojenost s těmito službami na škále(1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

1 2 3 4 5

10. Jak velké byly Vaše výdaje na 1 den pobytu pro jednu osobu? (bez ubytování)

- Do 100 Kč
- 100 Kč - 250 Kč
- 251 Kč - 400 Kč
- 401 Kč - 600 Kč
- 601 Kč - 1000 Kč
- Více než 1000 Kč

11. Chtěl/a byste toto město znovu navštívit

- ano - někdy později
- ano - v blízké době (do 1/2 roku)
- ne

12. Město Sezimovo Ústí je spojeno se jmény Mistr Jan Hus, Edvard Beneš a Tomáš Baťa. Svým návštěvníkům nabízí hlavně kulturní památky - Kozí hrádek, Benešovu vilu. Prohlédnout si zde mohou architekturu tzv. "Baťovských domků". Na své si přijdou i milovníci přírody a cykloturistiky. Zaujalo vás něco z uvedené nabídky města natolik, abyste město navštívil/a?

- ano
- ne

13. Jaké místo by se stalo hlavním cílem Vaší cesty?

- Benešova vila
- zřícena Kozí Hrádek
- architektura spojená s Tomášem Baťou
- příroda kolem Sezimova Ústí

14. Co jiného by vás přesvědčilo, abyste do tohoto města přijel/a?

15. Jaké je Vaše pohlaví?

- žena
- muž

16. Kolik je Vám let

- Do 18 let
- 18 - 25 let
- 26 - 40 let
- 41 - 65 let
- Nad 65 let

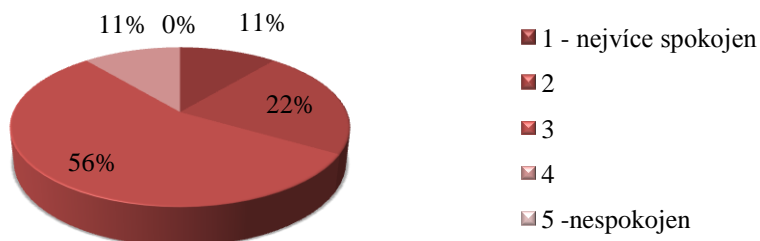
17. Vaše současná ekonomická situace

- student
- zaměstnaný
- nezaměstnaný
- v důchodu

18. Město Vašeho bydliště

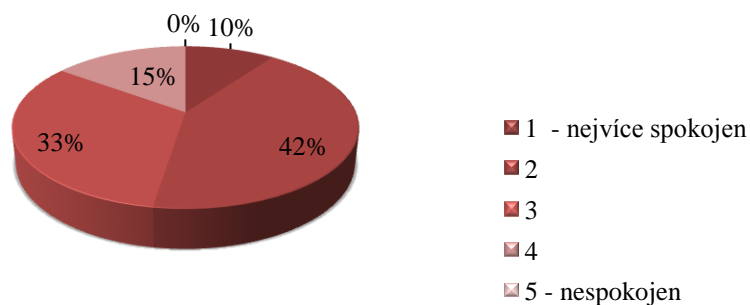
Příloha 7 : Podrobnější vyhodnocení dotazníku

5. Pokud jste využil/a nabídky ubytovacích služeb. Vyznačte prosím míru vaší spokojenosti s těmito službami na škále (1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

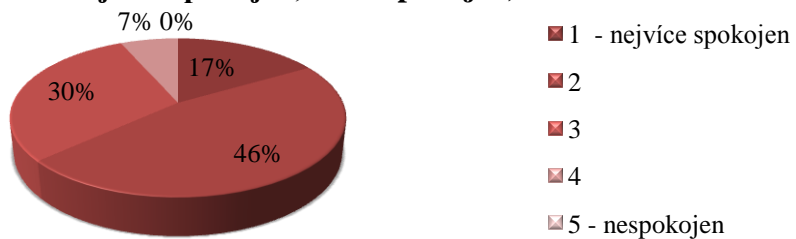
Ubytování ve městě využilo pouze 9 dotázaných. Z 56ti procent byly ubytování s nabídkou průměrně spokojeni.

6. Pokud jste využil/a nabídky stravovacích služeb. Vyznačte prosím míru vaší spokojenosti s těmito službami na škále(1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

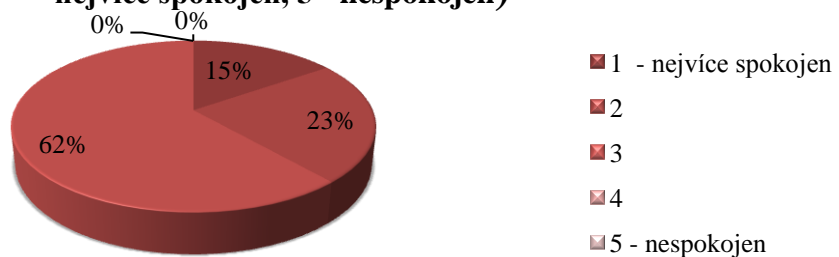
Možnost stravování ve městě využilo 40 lidí, to je téměř 60% z návštěvníků. 52% z nich bylo s nabídkou spokojeno, 33% ji ohodnotilo průměrně.

7. Pokud jste využil/a nabídky kulturních aktivit. Vyznačte prosím míru vaší spokojenosti s těmito aktivitami na škále (1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

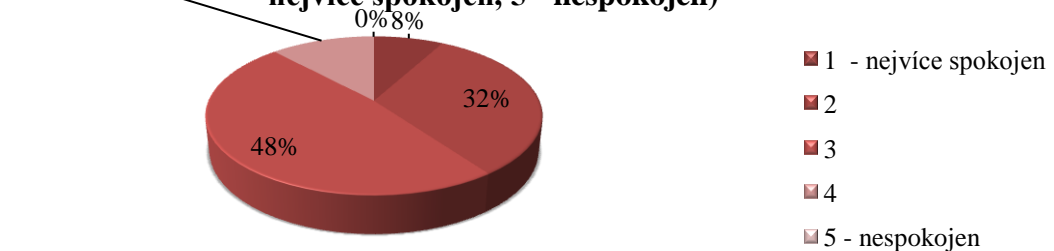
Kulturní aktivity navštívilo 30 lidí. Více než polovina lidí byla s nabídkou spokojena, 30% bylo spokojeno průměrně a pouze 7% bylo s nabídkou nespokojeno.

8. Pokud jste využil/a nabídky sportovního vyžití. Vyznačte prosím míru vaší spokojenost s těmito službami na škále(1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

Sportovního vyžití ve městě se zúčastnilo pouze 13 respondentů a to především z důvodu nedostatečné nabídky těchto služeb.

9. Pokud jste využil/a nabídky nákupních možností. Vyznačte prosím míru vaší spokojenost s těmito službami na škále(1 - nejvíce spokojen, 5 - nespokojen)

Ve městě nakoupilo 25 lidí, to je téměř 40% z návštěvníků města, a to i přesto, že nákupní možnosti v Sezimově Ústí jsou nedostatečné.

Příloha 8: Výpočet multiplikátorů ze SIOT (vybrané produkty)

CZ-CPA komodity	Název	10	11	49	55	56	63	79	87	93
		Potravinářské výroby	Nápoje	Pozemní a potrubní doprava	Ubytovací služby	Stravovací služby, podávání nápojů	Informační služby	Služby cestovních agentur a kanceláří	Pobytové služby	Sportovní, zábavní a rekreační služby
1	Produkty zemědělství a myslivosti	0,2435	0,1088	0,0033	0,0207	0,1067	0,0006	0,0071	0,0105	0,0055
2	Produkty lesnictví, těžby dřeva	0,0014	0,0034	0,0012	0,0033	0,0029	0,0007	0,0019	0,0020	0,0019
3	Ryby; akvakultura	0,0017	0,0002	0,0000	0,0001	0,0003	0,0000	0,0000	0,0000	0,0002
4	Černé a hnědé uhlí a lignit	0,0035	0,0035	0,0043	0,0054	0,0030	0,0008	0,0040	0,0034	0,0031
5	Ropa a zemní plyn	0,0145	0,0134	0,0395	0,0127	0,0108	0,0023	0,0233	0,0090	0,0139
6	Rudy	0,0003	0,0004	0,0003	0,0004	0,0003	0,0001	0,0003	0,0002	0,0003
7	Ostatní těžba a dobývání nerostných surovin	0,0008	0,0011	0,0003	0,0009	0,0005	0,0001	0,0005	0,0003	0,0010
8	Podpůrné služby při těžbě	0,0005	0,0001	0,0008	0,0001	0,0001	0,0000	0,0001	0,0001	0,0001
9	Potravinářské výroby	1,2909	0,1317	0,0066	0,0454	0,2395	0,0016	0,0150	0,0195	0,0102
10	Nápoje	0,0008	1,0510	0,0010	0,0085	0,0351	0,0001	0,0025	0,0010	0,0011
11	Tabákové výroby	0,0000	0,0000	0,0000	0,0002	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
12	Textilie	0,0018	0,0012	0,0020	0,0041	0,0022	0,0006	0,0016	0,0032	0,0032
13	Oděvy	0,0021	0,0026	0,0042	0,0030	0,0075	0,0007	0,0020	0,0024	0,0200
14	Ušné a související výrobky	0,0004	0,0004	0,0009	0,0003	0,0007	0,0003	0,0006	0,0016	0,0014
15	Dřevo a dřevěné a korkové výrobky	0,0036	0,0059	0,0033	0,0133	0,0095	0,0014	0,0069	0,0078	0,0059
16	Papír a výrobky z papíru	0,0167	0,0128	0,0027	0,0057	0,0187	0,0123	0,0053	0,0062	0,0144
17	Tiskařské a nahrávací služby	0,0034	0,0142	0,0019	0,0033	0,0042	0,0140	0,0053	0,0041	0,0137
18	Kořs a rafinované ropné produkty	0,0152	0,0147	0,0640	0,0064	0,0102	0,0022	0,0318	0,0056	0,0169
19	Chemické látky a chem. Přípravky	0,0206	0,0223	0,0061	0,0080	0,0129	0,0029	0,0051	0,0057	0,0072
20	Základní farmaceutické výrobky a přípravky	0,0020	0,0011	0,0002	0,0004	0,0010	0,0002	0,0004	0,0035	0,0044
21	Přezkové a plastové výrobky	0,0155	0,0468	0,0191	0,0087	0,0130	0,0021	0,0090	0,0033	0,0055
22	Ostatní nekovové minerální výrobky	0,0058	0,0245	0,0023	0,0076	0,0057	0,0005	0,0044	0,0017	0,0025
23	Základní kovy	0,0059	0,0087	0,0064	0,0072	0,0064	0,0032	0,0053	0,0048	0,0052
24	Kovodělné výrobky	0,0093	0,0161	0,0068	0,0091	0,0118	0,0026	0,0065	0,0041	0,0063
25	Počítače, elektron.a optické přístroje	0,0053	0,0044	0,0115	0,0063	0,0293	0,0146	0,0084	0,0034	0,0096
26	Elektrická zařízení	0,0051	0,0056	0,0074	0,0203	0,0094	0,0209	0,0097	0,0175	0,0088
27	Stroje a zařízení j. n	0,0058	0,0089	0,0049	0,0066	0,0115	0,0031	0,0047	0,0021	0,0051
28	Motorová vozidla (kromě motocyklů), přírřevy a návěsy	0,0095	0,0091	0,0609	0,0055	0,0117	0,0020	0,0128	0,0036	0,0106
29	Ostatní dopravní prostředky a zařízení	0,0003	0,0004	0,0019	0,0004	0,0002	0,0002	0,0062	0,0001	0,0002
30	Náby tek	0,0018	0,0015	0,0048	0,0024	0,0131	0,0004	0,0017	0,0095	0,0010
31	Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	0,0008	0,0032	0,0004	0,0037	0,0018	0,0009	0,0010	0,0007	0,0053
32	opravy, údržba a instalace strojů a zařízení	0,0196	0,0234	0,0146	0,0265	0,0120	0,0017	0,0118	0,0118	0,0053
33	Elektrina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	0,0439	0,0483	0,0441	0,0888	0,0426	0,0107	0,0544	0,0568	0,0429
34	Přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou	0,0026	0,0033	0,0013	0,0073	0,0029	0,0002	0,0017	0,0027	0,0035
35	Služby související s odpadními vodami; sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; sanační a podobné služby	0,0039	0,0100	0,0023	0,0033	0,0023	0,0004	0,0027	0,0084	0,0077
36	Budovy a jejich výstavba	0,0007	0,0007	0,0049	0,0013	0,0007	0,0001	0,0009	0,0003	0,0013
37	Inženýrské stavby a jejich výstavba	0,0028	0,0027	0,0026	0,0065	0,0031	0,0005	0,0047	0,0026	0,0077
38	Specializované stavební práce	0,0149	0,0175	0,0266	0,0733	0,0273	0,0034	0,0764	0,0314	0,0172
39	VO a MO s motorovými vozidly	0,0136	0,0132	0,0633	0,0080	0,0217	0,0022	0,0192	0,0030	0,0129
40	Velkoobchod, kromě VO s mot. vozidly; maloobchod, kromě MO s	0,1421	0,1042	0,0547	0,0393	0,1119	0,0260	0,0882	0,0276	0,0736
41	Pozemní a potrubní doprava	0,0378	0,0518	1,0974	0,0148	0,0193	0,0044	0,0981	0,0055	0,0101
42	Vodní doprava	0,0004	0,0023	0,0023	0,0003	0,0003	0,0001	0,0217	0,0001	0,0005
43	Letecká doprava	0,0019	0,0016	0,0015	0,0019	0,0013	0,0039	0,1633	0,0002	0,0010
44	Skladování a podpůrné služby v dopravě	0,0185	0,0217	0,1476	0,0106	0,0118	0,0035	0,4963	0,0032	0,0191
45	Poštovní a kurýrní služby	0,0019	0,0025	0,0037	0,0024	0,0054	0,0053	0,0070	0,0013	0,0060
46	Ubytovací služby	0,0025	0,0031	0,0106	1,0151	0,0069	0,0013	1,1223	0,0005	0,0100
47	Stravovací služby, podávání nápojů	0,0059	0,0097	0,0255	0,0107	1,0367	0,0017	0,0414	0,0131	0,0280
48	Vydavatelské služby	0,0017	0,0030	0,0016	0,0022	0,0024	0,0261	0,0067	0,0032	0,0153
49	Produkce filmů, televiz. programů, zvuk nahrávek	0,0008	0,0024	0,0003	0,0008	0,0009	0,0008	0,0015	0,0001	0,0016
50	Tvorba programů a vysílání	0,0003	0,0026	0,0001	0,0004	0,0003	0,0002	0,0011	0,0000	0,0001
51	Telekomunikační služby	0,0071	0,0088	0,0157	0,0169	0,0271	0,0239	0,0180	0,0040	0,0106
52	Služby v oblasti programování a poradenství	0,0094	0,0112	0,0098	0,0130	0,0076	0,0782	0,0129	0,0026	0,0144
53	Informační služby	0,0018	0,0035	0,0046	0,0094	0,0019	1,6064	0,0126	0,0006	0,0298
54	Finanční služby	0,0166	0,0177	0,0584	0,0400	0,0172	0,0035	0,0431	0,0069	0,0564
55	Pojistění, zajištění a penzijní financování	0,0032	0,0035	0,0100	0,0055	0,0045	0,0008	0,0051	0,0070	0,0090
56	Pomocné finanční a pojišťovací služby	0,0022	0,0023	0,0050	0,0059	0,0023	0,0012	0,0041	0,0016	0,0063
57	Služby v oblasti nemovitostí	0,0160	0,0197	0,0168	0,1198	0,0689	0,0075	0,0485	0,0052	0,0239
58	Právní a účetnické služby	0,0084	0,0183	0,0080	0,0236	0,0118	0,0029	0,0123	0,0022	0,0105
59	Vedení podniků; poradenství v oblasti řízení	0,0058	0,0266	0,0077	0,0345	0,0103	0,0038	0,0134	0,0017	0,0074
60	Arch. a inž. služby; techn. zkoušky a analýzy	0,0022	0,0026	0,0027	0,0043	0,0024	0,0005	0,0035	0,0017	0,0037
61	Výzkum a vývoj	0,0012	0,0011	0,0011	0,0006	0,0011	0,0008	0,0009	0,0003	0,0012
62	Reklamní služby a průzkam trhu	0,0237	0,0744	0,0116	0,0274	0,0351	0,0279	0,0406	0,0028	0,0105
63	Ostatní odborné, vědecké a techn. služby	0,0046	0,0071	0,0023	0,0042	0,0037	0,0018	0,0045	0,0049	0,0539
64	Veterinární služby	0,0035	0,0015	0,0001	0,0003	0,0015	0,0000	0,0001	0,0001	0,0001
65	Služby v oblasti pronájmu a oper. leasingu	0,0072	0,0091	0,0243	0,0083	0,0132	0,0020	0,0099	0,0015	0,0027
66	Služby v oblasti zaměstnání	0,0027	0,0020	0,0010	0,0017	0,0012	0,0008	0,0019	0,0003	0,0009
67	Služby cestovních agentur a kanceláří	0,0003	0,0003	0,0004	0,0118	0,0003	0,0001	1,3564	0,0001	0,0037
68	Bezpečnostní a pátrací služby	0,0021	0,0051	0,0035	0,0097	0,0041	0,0015	0,0041	0,0016	0,0093
69	Služby související se stavbami a úpravou krajiny	0,0027	0,0037	0,0046	0,0355	0,0099	0,0020	0,0070	0,0008	0,0027
70	Admín., kancelářské a jiné služby pro podnikání	0,0042	0,0088	0,0038	0,0076	0,0033	0,0010	0,0048	0,0011	0,0969
71	Veřejná správa a obrana; povinné soc. zabezp.	0,0022	0,0012	0,0015	0,0008	0,0011	0,0003	0,0057	0,0004	0,0099
72	Služby v oblasti vzdělávání	0,0013	0,0040	0,0023	0,0025	0,0014	0,0035	0,0023	0,0005	0,0037
73	Zdravotní péče	0,0002	0,0001	0,0002	0,0006	0,0001	0,0000	0,0005	0,0080	0,0004
74	Pobytové služby	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0445	0,0011
75	Sociální služby bez ubytování	0,0000	0,0000	0,0000	0,0001	0,0000	0,0000	0,0000	0,0004	0,0008
76	Tvářčí, umělecké a zábavní služby	0,0000	0,0001	0,0001	0,0013	0,0011	0,0000	0,0002	0,0000	0,0024
77	Knihovny, archivy, muzea a jiné kult. zařízení	0,0000	0,0000	0,0000	0,0001	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0067
78	Služby související s hazardními hrami a sázením	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
79	Sportovní, zábavní a rekreační služby	0,0001	0,0003	0,0002	0,0069	0,0002	0,0001	0,0010	0,0004	1,3442
80	Služby společenských organizací	0,0006	0,0005	0,0002	0,0010	0,0003	0,0002	0,0004	0,0001	0,0168
81	Opravy počítačů a výr. pro osobní potřebu	0,0031	0,0019	0,0024	0,0071	0,0042	0,0094	0,0135	0,0023	0,0084
82	Ostatní osobní služby; služby dom. jako zaměstnavatelů dom. personálu; výr. a služby produkované dom. pro vlastní potřebu; služby exteriordiálních organizací a institucí	0,0003	0,0003	0,0012	0,0062	0,0002	0,0001	0,0047	0,0139	0,0041
	Multiplikátory	2,1370	2,0776	1,9733	1,9400	2,1257	1,9643	3,0350	1,4267	2,2006

Zdroj: vlastní výpočet na základě údajů ze SIOT, poskytované ČSÚ

Příloha 9: Multiplikátory vypočtené ze SIOT

CZ-CPA komodity	Název	Multiplikátor
01	Produkty zemědělství a myslivosti	2,0083
02	Produkty lesnictví, těžby dřeva	1,9808
03	Ryby; akvakultura	2,0358
05	Černé a hnědé uhlí a lignit	1,8885
06	Ropa a zemní plyn	1,0017
07	Rudy	1,1386
08	Ostatní těžba a dobývání nerostných surovin	1,9347
09	Podpůrné služby při těžbě	2,4819
10	Potravinářské výrobky	2,1370
11	Nápoje	2,0776
12	Tabákové výrobky	1,6575
13	Textilie	1,7066
14	Oděvy	1,4184
15	Usně a související výrobky	1,4066
16	Dřevo a dřevěné a korkové výrobky	2,2253
17	Papír a výrobky z papíru	1,7853
18	Tiskařské a nahrávací služby	2,3141
19	Koks a rafinované ropné produkty	1,7382
20	Chemické látky a chem. Přípravky	1,6418
21	Základní farmaceutické výrobky a přípravky	1,3080
22	Přezbové a plastové výrobky	1,7806
23	Ostatní nekovové minerální výrobky	2,0130
24	Základní kovy	1,7632
25	Kovodělné výrobky	1,9699
26	Počítače, elektron.a optické přístroje	1,7366
27	Elektrická zařízení	1,8455
28	Stroje a zařízení j. n	1,9048
29	Motorová vozidla (kromě motocyklů), přívěsy a návěsy	2,1950
30	Ostatní dopravní prostředky a zařízení	1,9751
31	Nábytek	1,8493
32	Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	1,6248
33	Opravy, údržba a instalace strojů a zařízení	2,2385
35	Elektrina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	1,9202
36	Přírodní voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou	1,9715
37+38+39	Služby související s odpadními vodami; sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; sanační a podobné služby	2,2371
41	Budovy a jejich výstavba	2,8213
42	Inženýrské stavby a jejich výstavba	2,8384
43	Specializované stavební práce	2,3081
45	VO a MO s motorovými vozidly	2,5006
46+47	Velkoobchod, kromě VO s mot.vozidly; maloobchod, kromě MO s mot. vozidly	1,8870
49	Pozemní a potrubní doprava	1,9733
50	Vodní doprava	1,5709
51	Letecká doprava	2,1374
52	Skladování a podpůrné služby v dopravě	2,1243
53	Poštovní a kurýrní služby	1,6599
55	Ubytovací služby	1,9400
56	Stravovací služby, podávání nápojů	2,1257
58	Vydavatelské služby	1,9012
59	Produkce filmů, televizn. programů, zvuk.nahrávek	2,0281

60	Tvorba programů a vysílání	1,9869
61	Telekomunikační služby	1,7949
62	Služby v oblasti programování a poradenství	1,7485
63	Informační služby	1,9643
64	Finanční služby	1,7363
65	Pojištění, zajištění a penzijní financování	2,1295
66	Pomocné finanční a pojišťovací služby	2,0268
68	Služby v oblasti nemovitosti	1,9339
69	Právní a účetnické služby	1,6061
70	Vedení podniků; poradenství v oblasti řízení	2,0934
71	Arch. a inž. služby; techn. zkoušky a analýzy	2,4153
72	Výzkum a vývoj	1,4413
73	Reklamní služby a průzkum trhu	3,1318
74	Ostatní odborné, vědecké a techn. služby	1,9933
75	Veterinární služby	2,0229
77	Služby v oblasti pronájmu a oper. leasingu	1,7474
78	Služby v oblasti zaměstnání	2,1514
79	Služby cestovních agentur a kanceláří	3,0350
80	Bezpečnostní a pátrací služby	1,6413
81	Služby související se stavbami a úpravou krajiny	1,7762
82	Admin., kancelářské a jiné služby pro podnikání	2,0165
84	Veřejná správa a obrana; povinné soc. zabezp.	1,5894
85	Služby v oblasti vzdělávání	1,4149
86	Zdravotní péče	1,6824
87	Pobytové služby	1,4267
88	Sociální služby bez ubytování	1,4517
90	Tvůrčí, umělecké a zábavní služby	1,8158
91	Knihovny, archivy, muzea a jiná kult.zařízení	1,7393
92	Služby související s hazardními hrami a sázením	2,1976
93	Sportovní, zábavní a rekreační služby	2,2006
94	Služby společenských organizací	2,0750
95	Opravy počítačů a výr. pro osobní potřebu	1,9716
96+97+98+99	Ostatní osobní služby; služby dom. jako zaměstnavatelů dom. personálu; výr. a služby produkované dom. pro vlastní potřebu; služby exterritoriálních organizací a institucí	1,4893

Zdroj: vlastní výpočet na základě údajů ze SIOT, poskytované ČSÚ

Příloha 10: Dotazník - Vnímání dopadů cestovního ruchu obyvateli města Sezimovo Ústí

1. Má podle Vás cestovní ruch vliv na životní prostředí ve městě Sezimovo Ústí?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

2. Pociťujete nějaké škody na přírodním prostředí způsobené návštěvníky?

- Ano - silně
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

3. Pociťujete nějaké škody na lidmi vytvořeném prostředí způsobené návštěvníky?

- Ano - silně
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

4. Jak vnímáte negativní dopady cestovního ruchu ve městě?

	Velmi pociťuji	Pociťuji, ale nepřináší větší problémy	Nepociťuji, ale v budoucnosti očekávám problémy	Nepociťuji, v budoucnosti problémy neočekávám
Odpady a znečištění prostředí	☐	☐	☐	☐
Tlak na životní prostor (přeplněná veřejná prostranství, dopravní zácpy atd.)	☐	☐	☐	☐
Zvýšená hlučnost	☐	☒	☐	☐
Ničení historických objektů	☐	☐	☐	☐
Zvýšená kriminalita	☐	☐	☐	☐
Zhroucení žebříčku lidských hodnot (zejména morálních)	☐	☐	☐	☐
Pokles významu estetických hodnot	☐	☐	☐	☐
Využívání a zábery půdy	☐	☐	☐	☐

5. Jak vnímáte pozitivní dopady cestovního ruchu ve městě?

	Velmi pociťuji	Pociťuji, ale dopady nejsou významné	Nepociťuji, ale v budoucnosti tento vliv očekávám	Nepociťuji, ani v budoucnosti tento vliv neočekávám
Snižování nezaměstnanosti	☐	☐	☐	☐
Zkvalitnění místní infrastruktury	☐	☐	☐	☐
Nárůst příjmů obce	☐	☐	☐	☐
Zlepšení vztahů občanů k jejich obci a okolí	☐	☐	☐	☐
Větší objem financí na údržbu a rekonstrukce památek	☐	☐	☐	☐
Nárůst rekreačních kapacit a možností	☐	☐	☐	☐
Zlepšení jazykových znalostí obyvatel	☐	☐	☐	☐
Zlepšení údržby a ochrany životního prostředí	☐	☐	☐	☐
Vzestup významu estetických hodnot	☐	☐	☐	☐
Zvýšení zdravotního zabezpečení a osvěty	☐	☐	☐	☐
Zlepšení stavu chátrajících objektů (kulturních památek)	☐	☐	☐	☐

6. Jaké je Vaše pohlaví?

žen

muž

7. Kolik je Vám let?

do 18 let

18 - 25 let

26 - 40 let

41 - 65 let

nad 65 let

8. Vaše současná ekonomická situace?

student

zaměstnaný

nezaměstnaný

v důchodu

9. Město Vašeho bydliště

Příloha 11: Cíle Strategického plánu rozvoje mikroregionu Tábořsko důležité pro rozvoj cestovního ruchu

1. Infrastruktura a životní prostředí

V rámci této oblasti byly stanoveny tyto základní cíle:

Cíl 1: Zlepšením stavu technické infrastruktury zajistit další rozvoj měst a obcí mikroregionu

A) Zlepšení současného stavu dopravní infrastruktury a udržení dopravní obslužnosti

a) Vybudování kruhové křižovatky na E 55 v místě nájezdů do Sezimova Ústí I. a Sezimova Ústí II.

Očekávané náklady na tuto akci: 25 mil. Kč. Předpokládaný termín realizace tohoto projektu je rok 2008-2014. V prosinci roku 2010 došlo k příslibu realizace ještě před dokončením dálnice.

b) Vybudování křižovatky na vjezdu do Sezimova Ústí II. V prostoru před házenkářskou halou

Na nově vybudovaný vjezd bude navazovat realizace obousměrné komunikace podél průmyslové zóny do Plané nad Lužnicí. Očekávané náklady nejsou dosud kalkulovány.

Předpokládaný termín realizace: 2010-2011. V prosinci roku 2010 město odstoupilo od záměru kruhové křižovatky, ale záměr vybudovat obousměrnou komunikaci zůstává.

B) Úpravy a doplnění dopravního skeletu místních komunikací v mikroregionu, zajišťujících lepší průjezdnost, doprava v klidu (zřízení odstavných parkovišť a parkovacích domů)

V rámci tohoto opatření se jedná o projekty zaměřené na rekonstrukci ulic a chodníků v zázemí Sezimova Ústí. Součástí projektů je i rozšíření komunikace podél průmyslové zóny na obousměrnou komunikaci, vybudování parkoviště autobusů MHD na konečné zastávce MHD v Sezimově Ústí II či napojení obytných domů v lokalitě „nad Placákem“ místní komunikací, chodníkem a inženýrskými sítěmi.

C)Infrastruktura pro cyklistickou dopravu a cykloturistiku

Důležitou součástí cestovního ruchu v rámci Sezimova Ústí je cykloturistika, proto její rozšíření jsou důležité tyto navrhované projekty:

a) Propojení měst tábořské aglomerace cyklostezkou

Termín realizace je plánován na období roku 2009-2013. Očekávané náklady dosud nejsou vyčísleny. Důležité pro uskutečnění projektu je součinnost města Tábora, Sezimova Ústí i Plané nad Lužnicí.

b) Vybudování cyklostezky a na ní navazující lávky přes řeku Lužnici pro pěší a cyklisty v prostoru Soukenického jezu

Územní plán sídelního útvaru řeší v katastru města Sezimovo Ústí cyklostezku ve dvou variantách, přičemž jako méně náročné se jeví řešení spojené s vybudováním nové lávky přes řeku Lužnici v prostoru jezu Soukeník. V současné době je umožněn přechod z pravého na levý břeh pouze mostem v Plané nad Lužnicí a lávkou v Sezimově Ústí I, což se jeví jako nedostatečné z pohledu potřeb chatařů, turistů a občanů měst Sezimovo Ústí a Planá nad Lužnicí. Probíhají přípravná jednání se starosty Sezimova Ústí, Tábora a Plané nad Lužnicí a na základě jejich rozhodnutí bude zadáno zpracování studie řešící v první části ekonomické posouzení obou variant cyklostezek, v druhé části vlastní lávku a s ní související pozemkové problémy apod.

Očekávané náklady jsou vyčísleny na 12 mil. Kč. Předpokládaný termín realizace byl stanoven na rok 2009-2010. V lednu 2009 bylo řešení předáno pracovníkovi mikroregionu Tábořsko, který na investiční akci měl zajistit finanční krytí z dotačních zdrojů. Podle záznamu z prosince roku 2010 nejsou na zpracování technické dokumentace k územnímu a stavebnímu řízení žádné dotační tituly. Mikroregion nemá na financování této dokumentace prostředky.

c) Vybudování chodníku a cyklostezky ze Sezimova Ústí II do Plané nad Lužnicí

Projekt vybudování chodníku a cyklostezky se týká cesty vedoucí kolem podniku Silon Planá, a.s. k závodu na zpracování mléka Madeta, a.s. a dále do Plané nad Lužnicí. Tato cesta je lemovaná chodníkem pouze z části a na zbylé úseky chodci musí používat asfaltovou silnici zatíženou značným provozem autobusů, nákladních i osobních automobilů, které chodce mohou ohrozit. Cílem projektu je vybudování chodníku se souběžným vedením cyklostezky. Předpokládaný termín realizace byl odhadnut na období roku 2008-2011, očekávané náklady byly vyčísleny na 2,5 mil. Kč. V současné době probíhá jednání o pozemcích.

d) Vybudování cyklistické stezky spojující Sídliště nad Lužnicí a Sezimovo Ústí II k s.r.o.

Silon

Cílem projektu je propojení Sídliště nad Lužnicí a průmyslovou zónou aglomerace cyklistickou stezkou. Předpokládaný termín realizace je plánován na 2008-2011

e) Cyklostezka se smíšeným odděleným provozem (cyklisté, chodci) propojující Sezimovo Ústí II. se Sezimovým Ústím I. přes koupaliště a Kozký potok

Realizace je plánována na období 2010-2011. V květnu roku 2010 byl tento projekt navržen v generelu cyklostezek, od té doby je beze změn.

D) Vodohospodářská infrastruktura

V rámci tohoto opatření je navržen projekt na rekonstrukci vodovodní a kanalizační sítě „centrální Bařov“, Sezimovo Ústí I a II. Dále je v plánu vybudování vodovodního řádu a kanalizace v lokalitě Nechyba.

Cíl 2: Zlepšení stavu ovzduší, environmentálního vzdělávání a výchovy, zlepšení nakládání s odpady

Tento cíl má být uskutečněn prostřednictvím projektů na vybudování zařízení a zázemí likvidace biologicky rozložitelného odpadu, vybudování 3. A 4. Sběrného dvora v Sezimově Ústí – oblast Korej a Moštárna.

Cíl 3: Ochrana přírody a zachování rázu krajiny měst a obcí mikroregionu

A) Obnova a údržba charakteru krajiny a vzhledu měst a obcí

a) Rekonstrukce náměstí Tomáše Bati – III. Etapa

Cílem projektu je dokončení rekonstrukce nám. T. Bati. Byl naplánován na období roku 2010-2012 a i v současnosti zůstává v zásobníku investičních akcí. Očekávané náklady jsou odhadovány na 6 mil. Kč.

b) Rekonstrukce Husova náměstí v Sezimově Ústí I.

Také tato rekonstrukce zůstává v zásobníku investičních akcí.

c) Revitalizace prostoru podél železničního koridoru (Třešňovka) a bývalé požární nádrže

Jedná se o revitalizaci území podél železniční trati a bývalé požární nádrže s výstupem vybudování odlehčovacího parkoviště v prostoru za házenkářskou halou, revitalizace parku podél železničního koridoru na park pro volnočasové a sportovní využití, revitalizace požární nádrže na prostor k volnočasovým a sportovním aktivitám (biokoridor, prostor pro menšinové sporty). Předpokládaný termín realizace je stanoven na rok 2010-2013. Proběhla již částečná

realizace – byl vybudován prostor pro sportovní aktivity v místě bývalé požární nádrže (softbal, tenisová hala), ostatní zůstává v zásobníku akcí. Podle zprávy z prosince 2010 je v plánu žádost o dotaci.

d) Revitalizace „Rybízovny“

Tento projekt, který má za cíl přeměnu zahrádek na městský park, byl navržen na období roku 2010-2013 a dále zůstává v zásobníku investičních akcí.

e) Revitalizace sídelní zeleně v Sezimově Ústí

Cílem je regenerace zelených ploch ve 14 lokalitách města. Očekávané náklady jsou 13 mil. Kč. V současné době se zpracovává projektová dokumentace a následně bude požadováno o dotaci z ROP JZ.

2. Cestovní ruch, památky a kultura

Tento cíl je pro udržení a rozšíření potenciálu města velmi důležitý. Sezimovo Ústí je cílem hlavně kulturního cestovního ruchu.

Cíl 1: Zlepšit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu

Pro zlepšení podmínek rozvoje cestovního ruchu byly stanoveny tyto projekty:

A) Vybudování turistického informačního systému města Sezimova Ústí

I tento projekt je důležitý pro rozvoj cestovního ruchu v zázemí Sezimova Ústí. Jeho cílem je zlepšení servisu pro turisty navštěvující město. Předpokládaný termín realizace byl naplánován na období roku 2008-2020 a v současné době zůstává v zásobníku akcí.

B) Obnovení značení historických objektů ve městě Sezimově Ústí

Předpokládané náklady ještě nejsou vykalkulovány.

Cíl 2: Zajistit podmínky pro rozvoj kultury, ochranu památek a rozvoj odpovídající sportovní infrastruktury

A) Rozvoj obecné kultury obyvatel

Pořádání akcí vycházejících z tradic mikroregionu.

Tábor jako město s dlouholetou tradicí husitství plánuje prostřednictvím tohoto projektu podporovat akce vyzdvihující husitskou historii Tábora. Jedná se například o tyto akce: tradiční masopust, Husitské dny, Táborská setkání, Bitva na Kozím hrádku, Hilton fest, Táborské kulturní léto (cyklus pořadů - koncerty, letní kino), táborské vánoce, programy pro děti, Pivní

slavnosti a pořádání dalších turisticky zajímavých kulturních akcí. Tyto akce jsou plánovány každoročně a očekávané náklady jsou odhadovány na 4 mil.

B) Ochrana kulturních památek a jejich využití v souladu s trvale udržitelným rozvojem

a) Opravy NKP Kozí hrádek

Jedná se o opravy NKP Kozí hrádek a jeho okolí. Termín realizace byl navržen na 2010-2011. Náklady nebyly dosud kalkulovány.

b) Revitalizace parku Fierlingerovy vily a opravy budov areálu Fierlingerovy vily

Jedná se o revitalizaci parku do původní podoby podle projektu parku, opravy oplocení areálu a opravy budov Fierlingerovy vily. Očekávané náklady na revitalizaci parku byly odhadnuty na 8 mil. Kč, náklady na opravu budov nebyly dosud kalkulovány. V květnu roku 2010 byla získána dotace na revitalizaci parku, akce vzhledem k výpadku daňových příjmů zatím nerealizována.

A) Vybudování odpovídající sportovní infrastruktury

a) Sportovní a rekreační areál Sezimovo Ústí

Na katastru města Sezimovo Ústí se podél Kozského potoka nachází areál bývalého dětského koupaliště a současného skautského chatového tábora. Lokalita je v těsné blízkosti bytové zástavby Tábora, a tím je použitelná i pro občany tábořského sídliště Nad Lužnicí. Perspektivním záměrem města Sezimovo Ústí je vybudování volné vodní plochy s přírodním samočištěním spolu se soustavou sportovních hřišť k využití pro občany Sezimova Ústí a uvedeného sídliště, kteří takové podmínky pro letní koupání ve spojení se sportovním vyžitím nemají. V současné době probíhají práce na Studii vlastní vodní V květnu roku 2010 bylo rozhodnuto o přemístění záměru vybudování koupacího biotopu do jiné lokality – prostor nad jezem u Soukeníku. Předpokládané náklady jsou odhadnuty na 25 mil. Kč

b) Vybudování sportovního areálu (atletická dráha, fotbalové hřiště) v prostoru ZŠ Školní nám. 628 Sezimovo Ústí II

Tento projekt byl naplánován na období roku 2008-2010. Podle informací z prosince 2010 ani po přehodnocení 5. výzvy nebyla potřebná dotace přidělena.

c) Dostavba haly házené v Sezimově Ústí II

Termín realizace je naplánován na období roku 2008-2013.

d) Rozšíření sportovně-relaxačního centra Hilton o další aktivity

Jedná se o investice vedoucí k rozšíření sportovních a kulturních aktivit v areálu Hilton s cílem poskytnout návštěvníkům regionu další možnosti volnočasových aktivit Předpokládaný termín

je na rok 2010-2013. V květnu 2010 byla podána žádost o dotaci na minigolfové hřiště, která byla prozatím neúspěšná.

(vlastní zpracování podle Strategického plánu rozvoje mikroregionu Tábořsko 2007-2012, cit. 2011-09-08)

Příloha 12: Historie Tomáše Bati ve městě Sezimovo Ústí II (Baťova)

Baťov - nové sezimoustecké město vyrostlo díky výstavbě zlínského závodu před více než sedmdesáti lety.

Nové Sezimovo Ústí vzniklo v rekordním čase. Město pro deset tisíc lidí začala v roce 1939 na zelené louce stavět Baťova zlínská společnost. Za vším stála strojírenská továrna baťovských závodů. Během půlroku měli její zaměstnanci kde bydlet, pracovat i bavit se.

Baťovský závod se v dnešním Sezimově Ústí rozhodl stavět kvůli výhodným podmínkám. Málo průmyslu a hodně pracovních sil - ideální místo pro nové strojařské závody. V okolí města se uvažovalo ještě o Bechyni, místní ale odmítli. Továrna by narušila lázeňský ráz města. Dnes je na vyhlédnutém místě paradoxně letiště.

V Ústí se vše seběhlo rychle. Už 6. června 1939 tábořský starosta Václav Soumar prodal Baťovi statek Velký dvůr. O den později se tu vyměřovala továrna. Jak říkají pamětníci, na statek se zpráva tak rychle nedonesla. Když přijeli zaměřovači, místní šafář je chtěl vykázat a zavolal na ně správce. Bylo pár týdnů do žní a neznámí mu ničili úrodu. Vše se ale vysvětlilo, dokonce tak úspěšně, že správce na statku zůstal. Firma mu totiž nabídla výplatu 700 korun týdně místo předchozích 350.

Dva miliony metrů čtverečních koupila zlínská společnost od Tábora za 3,6 milionu korun. Vyrostl tu podnik MAS - Moravské a slovenské strojírný. Už od října roku 1939, tedy za čtyři měsíce poté, se na polovině haly rozjela výroba. Na Vánoce pracoval celý provoz. Zběsilé tempo výstavby zaměstnalo přes tisíc dělníků. Současně s továrnou rostlo 150 obytných domů. Prvních pětadvacet z nich vzniklo za osmnáct týdnů, dalších čtyřicet za jedenadvacet týdnů. Za dvanáct týdnů stála škola.

Společenský dům se začal stavět pod hrází bývalého rybníka – dnešního náměstí Tomáše Bati. Současný hotel MAS byl hotový za osmnáct týdnů. „Slovo nelze bylo u Baťů škrtnuto,“ vzpomíná Václav Suchan, který se všeho přímo účastnil. Silvestr 1939 už slavil v novém domě, na jeho zdech byl namalovaný transportér, ze kterého sjížděly hotové domy rovnou do terénu. Později tu fungovaly potraviny, prodejna obuvi, knihkupectví, holič, jídelna, taneční sál i kino pro tři sta diváků. Stavělo se v prvních měsících války. Neobvyklá doba pro vznik nové továrny podpořila názory o baťovské spolupráci s tehdejšími nacistickým Německem. Po roce 1945,

ihned v první vlně, byl MAS znárodněn. Za války se ve zlínské laboratoři pracovalo na přípravě umělého vlákna. Po válce bylo Československo jediným státem v Evropě, který tuto technologii ovládal. V Sezimově Ústí ho začal vyrábět podnik Silon. Jeho investorem byl právě MAS. Bařova škola práce, která vychovávala budoucí zaměstnance, působila v Sezimově Ústí od roku 1939. Za deset let existence jí prošlo na 600 absolventů. Na zdejší polovojenský režim v dobrém vzpomíná Václav Kalina, pozdější pracovník odborů v MAS.

„Vstávali jsme v šest hodin, následovala rozvečka venku, pak do dvanácti hodin škola, po obědě se šlo do závodu. Fyzické tresty za přestupky nebyly výjimkou. Bydleli jsme na internátě po patnácti na pokoji. Výhodou bylo, že za nás rodiče nemuseli platit. Z výplaty jsme část odevzdali na ubytování a na stravné. Povinné bylo ukládání peněz na knížku. Teprve zbytek byl pro vlastní potřebu,“ říká dnes devětsedmdesátiletý předseda klubu absolventů. Systém výplat v podniku byl propracovaný. K základnímu platu se připočítávala procenta z podílu na zisku, ale i ze ztráty podniku. Mzda zaměstnanců v té době byla až třikrát vyšší než jinde. „O kvalitě se nediskutovalo, prostě být musela,“ dodává Suchan (KUNOVSKÁ, cit. 2012-01-28).